

Aluehallintovirasto

Hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa

Havi-selvityshankkeen loppuraportti

Ylijohtaja Elli Aaltonen
Ylijohtaja Minna Karhunen
Ylijohtaja Terttu Savolainen
Ylitarkastaja Riku-Matti Lehikoinen
Suunnittelija Lauri Forsman

Julkaisija

Aluehallintovirastot

Hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa
Havi-selvityshankkeen loppuraportti

2016

Ylijohtaja Elli Aaltonen
Ylijohtaja Minna Karhunen
Ylijohtaja Terttu Savolainen
Ylitarkastaja Riku-Matti Lehtikoinen
Suunnittelija Lauri Forsman

Aluehallintovirastojen julkaisuja -/2016

Helsinki 2016

Tekijät		Julkaisuaika	
Ylijohtaja Elli Aaltonen Ylijohtaja Minna Karhunen Ylijohtaja Terttu Savolainen Ylitarkastaja Riku-Matti Lehikoinen Suunnittelija Lauri Forsman		1.2.2016	
		Toimeksiantaja	
		Valtiovarainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
		15.9.2015	
Julkaisun nimi			
Hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa			
Tiivistelmä			
Valtiovarainministeriö asetti 15.9.2015 hankkeen selvittämään hallitusohjelman toimeenpanoa aluehallintovirastoissa (Havi-hanke). Hanke on jaettu kolmeen osakokonaisuuteen: Normien purku ja yksinkertaistaminen, ohjaus-, valvonta- ja lupaprosessien uudistaminen ja AVI:n asiakaslähtöisen toiminnan kehittäminen sekä digitalisointi normien purun ja normien yksinkertaistamisen ja asiakaslähtöisen toiminnan mahdollistajana. Selvityshankkeen loppuraportissa pohditaan laajasti aluehallintovirastojen roolia lupa- ja valvontaviranomaisena. Aluehallintovirastojen erityispiirteitä ovat alueellisuus ja poikkihallinnollisuus. Molemmat ovat ominaisuuksia, joista tulee pitää kiinni myös tulevaisuudessa. Itsehallintoalueiden muodostaminen ei voi siirtää valvontaa järjestäjälle, vaan se tulee tehdä objektiivisesti palvelujen järjestämisen ulkopuolelta. Tulevaisuudessakin tarvitaan itsehallintoalueiden vastinpariksi viranomainen, jolla on valvontaan ja luvutukseen korkea asiantuntijuus, toimintaympäristön tuntemus ja alueen sidosryhmien hyvä tuntemus. Nykyisessä lupa- ja valvontajärjestelmässä on liikaa erillisiä toimijoita ja tasoja, mikä tekee kokonaisuuden epäselväksi asiakkaalle. Esimerkiksi aluehallintovirastojen alueellinen lupa ja Valviran valtakunnallinen lupa asettavat erikokoiset toimijat eriarvoiseen asemaan. Operatiivista valvontaa on järkevää toteuttaa vain yhdellä tasolla. Tehtävät on tarkoituksenmukaista keskittää aluehallintovirastoille, jotka ovat asiantuntijoita sekä poikkihallinnollisesti että toimintaympäristön monimuotoisuuden osalta Loppuraportissa aluehallintovirastot esittävät yli 50 normin purkamista. Lisäksi raportissa paneudutaan lupa- ja valvontaprosesseihin ja esitetään mm. kuuden aluehallintoviraston yhteistä asiakaspalvelukanavaa, jonka kautta asiakkaan ensimmäinen yhteydenotto aina tulee. Asian käsittely on myös tehtävä näkyväksi asiakkaan suuntaan eli asian käsittelyvaiheista on saatava asiakkaalle ajantasaista tietoa. Aluehallintovirastot esittävät, että ministeriöt laativat tarvittavat lainsäädäntöehdotukset digitalisaatiota haittaavien ja estävien lainkohtien muuttamiseksi ja poistamiseksi sekä laativat strategisen määrittelyn sähköisen asioinnin ensisijaisuudesta asiakkuuksittain.			
Asiasanat			
Hallitusohjelman toimeenpano, normipurku, asiakaslähtöisyys, prosessit, digitalisointi, aluehallintovirasto			
ISSN (painettu)	ISBN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu)	ISBN (verkkojulkaisu)
XXXX-XXXX	XXXX-XXXX	XXXX-XXXX	XXXX-XXXX
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta	
93	Suomi	-	
Julkaisija	Paino		
Aluehallintovirastot	-		

Sammanställd av		Utgivningsdatum	
Överdirektör Elli Aaltonen Överdirektör Minna Karhunen Överdirektör Terttu Savolainen Överinspektör Riku-Matti Lehikoinen Planerare Lauri Forsman		1.2.2016	
		Uppdragsgivare	
		Finansministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	
		15.9.2015	
Publikationens titel			
Verkställande av regeringsprogrammet inom regionförvaltningsverket			
Referat			
Finansministeriet tillsatte den 15 september 2015 ett projekt som utreder verkställandet av regeringsprogrammet vid regionförvaltningsverken (Havi-projektet). Projektet är indelat i tre delområden: Avveckling och förenkling av normer, reform av styrnings-, tillsyns- och tillståndprocesser och utveckling av RFV:s kundorienterade verksamhet samt digitalisering som möjliggör såväl avveckling och förenkling av normer som kundorienterad verksamhet. I utredningsprojektets slutrapport diskuteras ingående regionförvaltningsverkens roll som en tillstånds- och tillsynsmyndighet. Utmärkande för regionförvaltningsverken är att de är regionala och tväradministrativa. Båda är egenskaper som man bör hålla fast vid även i framtiden. Även om självstyrande områden bildas kan tillsyn inte överföras till organisatören, utan detta måste ske objektivt av instanser som inte tillhandahåller tjänster. Även i framtiden behövs som motvikt en myndighet som har hög expertis inom tillsyn och beviljande av tillstånd samt god kännedom om verksamhetsmiljön och intressentgrupper inom området. I det nuvarande tillstånds- och tillsynssystemet finns det för många separata aktörer och nivåer, vilket gör helheten otydlig för kunden. Till exempel leder regionförvaltningsverkens regionala tillstånd och Valviras riksomfattande tillstånd till ojämlikhet mellan aktörer som är olika stora. Det är rationellt att bedriva operativ tillsyn endast på en nivå. Det är ändamålsenligt att koncentrera uppgifterna åt regionförvaltningsverken, som är experter såväl tväradministrativt som med tanke på verksamhetsmiljön. I slutrapporten föreslår regionförvaltningsverken avveckling av fler än 50 normer. Dessutom tar rapporten även upp tillstånds- och tillsynsprocesser och föreslår bland annat för de sex regionförvaltningsverken en gemensam kundbetjäningsskanal, genom vilken kunden alltid tar kontakt första gången. Ärendehantering ska också göras synlig gentemot kunden, dvs. kunden ska alltid få aktuell information om ärendet under olika faser av behandlingen. Regionförvaltningsverken föreslår att ministerierna utarbetar erforderliga lagpropositioner för att ändra och slopa lagrum som försvårar eller förhindrar digitaliseringen samt utarbetar en strategisk definiering om prioritering av elektronisk ärendehantering enligt kundförhållanden.			
Ämnesord			
Verkställande av regeringsprogrammet, avveckling av normer, kundorientering, processer, digitalisering, regionförvaltningsverket			
ISSN (tryckt)	ISBN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)	ISBN (webbpublikation)
XXXX-XXXX	XXXX-XXXX	XXXX-XXXX	XXXX-XXXX
Sidantal		Språk	Pris
93		Finska	-
Utgivare		Tryckeri	
Regionförvaltningsverken		-	

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	1
1.1.	Hankkeen taustaa	1
1.2.	Hankkeen toteutus.....	2
1.3.	Aluehallintovirastojen rooli	3
1.4.	Hallitusohjelman painopisteet ja tavoitteet.....	6
2.	Aluehallintovirastojentoimintaa ohjaavat arvot ja linjaukset	7
2.1.	Asiakaslähtöisyys.....	7
2.2.	Valvonnan monipuolisuus	7
2.3.	Poikkihallinnollisuus	8
2.4.	Asiantuntijuus	8
2.5.	Omavalvonta ja riskiperusteisuus	8
2.6.	Prosessit	9
2.7.	Operatiivinen valvonta ja tarkastustoiminta	9
3.	Normien purku ja yksinkertaistaminen	11
3.1.	Alkoholihallinto	11
3.2.	Elinkeinovalvonta	12
3.3.	Sosiaalihuolto.....	14
3.4.	Terveydenhuolto	15
3.5.	Ympäristöterveydenhuolto.....	17
3.6.	Työsuojelu.....	18
3.7.	Ympäristöluvut.....	20
3.8.	Muita ehdotuksia.....	23
4.	Lainsäädännön soveltaminen ja ohjaus.....	25
4.1.	Soveltamisohjeet	25
4.2.	Valvontaohjelmat.....	26
5.	Prosessien sujuvoittaminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen	29
5.1.	Asiakaslähtöisyyden kehittäminen	29
5.2.	Kanteluprosessit.....	30
5.3.	Alkoholihallinnon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessit	32
5.4.	Sosiaalihuollon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessit.....	35
5.5.	Terveydenhuollon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessit	38
5.6.	Ympäristöterveydenhuollon lupa- ja valvontaprosessit	41
5.7.	Ympäristölupaprosessi.....	44
5.8.	Opetus- ja kulttuuritoimen ohjaus-, valvonta- ja rahoitusprosessit.....	47
5.9.	Työsuojelun ohjaus- ja valvontaprosessit.....	47
5.10.	Pelastustoimen ja varautumisen ohjaus- ja valvontaprosessit	48
6.	Aluehallintovirastot mukana digiloikassa	51
6.1.	Digitalisaatio aluehallintovirastoissa	51
6.2.	Digitalisaatio organisaation, henkilöstön ja asiakkaan näkökulmasta	51
6.3.	Prosessien kehittäminen ja digitalisaatio	52

6.4.	Aluehallintovirastojen digitaaliset palvelut	52
6.5.	Atomi-hanke kokoaa digitalisaation kehittämisen aluehallintovirastoissa ..	53
6.6.	Aluehallintoviraston haasteet digitalisaation viitekehityksen näkökulmasta	54
6.7.	Digitalisaatioesitykset	55
7.	Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet.....	56
8.	Sammanfattning och vidare åtgärder	60
9.	Liitteet	64

Kuvioluettelo

Kuvio 1.	Aluehallintovirastojen toimialuekartta.....	3
Kuvio 2.	Aluehallintovirastojen ohjaavat ministeriöt ja vastuualueet	4
Kuvio 3.	Aluehallintovirastojen ydinprosessit	5
Kuvio 4.	AVIen ja ELYjen uudet ydinprosessit	5
Kuvio 5.	Hallituksen visio Suomi 2025	6
Kuvio 6.	Ympäristöterveydenhuollon virastokenttä	9
Kuvio 7.	Sosiaali- ja terveydenhuollon virastokenttä	10
Kuvio 8.	Kantelujen käsittelyn prosessikuvaus	31
Kuvio 9.	Alkoholilupien prosessikuvaus	33
Kuvio 10.	Alkoholihallinnon kenttävalvonnan prosessikuvaus.....	34
Kuvio 11.	Yksityisten sosiaalihuollon palvelujen luvan prosessikuvaus	36
Kuvio 12.	Sosiaalihuollon suunnitelmaperusteisen valvonnan prosessikuvaus	37
Kuvio 13.	Yksityisen terveydenhuollon luvan prosessikuvaus	39
Kuvio 14.	Terveydenhuollon valvonnan prosessikuvaus.....	40
Kuvio 15.	Ympäristöterveydenhuollon lupien prosessikuvaus.....	42
Kuvio 16.	Eläintautien vastustaminen ja valvonta, virastoprosessikuvaus.....	43
Kuvio 17.	Ympäristölupien prosessikuvaus.....	44

Taulukkoluetelo

Taulukko 1.	Aluehallintovirastojen toimenpidemääriä vuonna 2014.....	5
Taulukko 2.	Muutosehdotukset alkoholilainsäädäntöön.....	12
Taulukko 3.	Muutosehdotukset elinkeinovalvonnan lainsäädäntöön	14
Taulukko 4.	Muutosehdotukset sosiaalihuollon lainsäädäntöön.....	15
Taulukko 5.	Muutosehdotukset terveydenhuollon lainsäädäntöön.....	17
Taulukko 6.	Muutosehdotukset ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön.....	18
Taulukko 7.	Muutosehdotukset työsuojelelun lainsäädäntöön	19
Taulukko 8.	Muutosehdotukset ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädäntöön	22
Taulukko 9.	Muutosehdotukset muuhun aluehallintovirastojen toimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön.....	24

1. Johdanto

1.1. Hankkeen taustaa

Valtiovarainministeriö asetti 15.9.2015 hankkeen selvittämään hallitusohjelman toimeenpanoa aluehallintovirastoissa. Hankkeen nimi on Havi. Hankkeen toimikausi päättyy 31.1.2016. Asettamispäätöksessä valtiovarainministeriö edellytti, että 1.12.2015 mennessä valmistuu säädösten kartoitustyö ja sen pohjalta tehtävät normien purku- ja yksinkertaistamisesitykset. Väliraportti julkaistiin joulukuun 2015 alussa ja sen tulokset ovat mukana myös tässä loppuraportissa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman kymmenen vuoden tavoitteena on, että ”Suomi on ottanut tuottavuusloikan julkisissa palveluissa ja yksityisellä sektorilla tarttumalla digitalisaation mahdollisuuksiin ja purkamalla turhaa sääntelyä ja byrokratiaa”. Hallituskauden tavoitteena on, että ”kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa on helpotettu merkittävästi turhaa sääntelyä purkamalla, hallinnollista taakkaa keventämällä ja lupaprosesseja sujuvoittamalla”.

Nämä tavoitteet kytkeytyvät ainakin neljään kärkihankkeeseen:

- Digitalisoidaan julkiset palvelut
- Sujuvoitetaan säädöksiä
- Otetaan käyttöön kokeilukulttuuri
- Parannetaan johtamista ja toimeenpanoa.

Havi - hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa -selvityshanke osoittaa ne käytännön toimenpiteet, joilla aluehallintovirastoista tehdään hallitusohjelman mukaisesti nykyistä käyttäjälähtöisempiä, tuottavampia ja tuloksellisempia.

Hanke on jaettu kolmeen osakokonaisuuteen:

- Normien purku ja yksinkertaistaminen (ylijohtaja Minna Karhunen, ESAVI)
 - o Mitä aluehallintovirastoja koskevia säädöksiä ja normeja voidaan purkaa tai yksinkertaistaa?
- Ohjaus-, valvonta- ja lupaprosessien uudistaminen ja AVIen asiakaslähtöisen toiminnan kehittäminen (ylijohtaja Elli Aaltonen, ISAVI)
 - o Lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessien uudistaminen ottaen huomioon yhteiskunnalliset kriteerit ja palvelulupaus sekä digitalisaation hyödyntäminen.
- Digitalisointi normien purun ja normien yksinkertaistamisen ja asiakaslähtöisen toiminnan mahdollistajana (ylijohtaja Terttu Savolainen, PSAVI)

Hankkeen rinnalla on käynnistynyt aluehallintovirastojen pitkäkestoinen asiakaslähtöinen toiminnan kehittämisohjelma (Atomi-hanke), joka hyödyntää tämän hankkeen tuloksia. Lisäksi tulokset otetaan huomioon valtiovarainministeriön kokonaisvaltaisessa digitalisaation hankeohjelmassa.

Hankkeen toteutumisesta vastaa aluehallintovirastojen ylijohtajien muodostama selvitysryhmä, johon kuuluvat edellisten lisäksi ylijohtaja Kaisa Ainasoja (LAAVI), ylijohtaja Mikael Luukanen (LSAVI) ja ylijohtaja Jorma Pitkämäki (LSSAVI). Hankkeeseen on palkattu määrääjäksi ylitarkastaja Riku-Matti Lehikoinen sekä suunnittelija Lauri Forsman.

1.2. Hankkeen toteutus

Pääministeri Juha Sipilän Ratkaisujen Suomi -hallitusohjelma linjaa julkisen hallinnon tulevaisuutta. Hallitusohjelman kärkihankkeissa keskitytään hallinnon digitalisointiin, säädösten sujuvoittamiseen, kokeilukulttuurin luontiin, sekä johtamisen ja toimeenpanon kehittämiseen. Tulevassa Sote-uudistuksessa muodostetaan 18 itsehallintoaluetta, jotka vastaavat sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta 15 muodostettavalla sote-alueella. Uudistuksen yhteydessä ovat käynnissä myös hankkeet pelastustoimen sekä ympäristöterveydenhoidon tehtävien siirtämisestä itsehallintoalueiden yhteyteen.

Valtionhallinnon tasoja tulee vähentää ja samalla karsia päällekkäistä hallinnointia. Ei ole tarkoituksenmukaista eikä tuottavaa tehdä samaa tehtävää usealla hallinnon tasolla. Vähentämällä hallinnon tasoja voidaan parantaa julkisen hallinnon tuottavuutta ja edesauttaa resurssien kohdentamista. Tässä raportissa otetaan kantaa valtion valvonnan tasojen vähentämiseen.

Valtionhallintoa uudistettaessa asiakaslähtöisyys tulee pitää toiminnan keskiössä. OECD:n Suomen valtionhallintoa koskeissa suosituksissa on kiinnitetty erityistä huomiota hallinnon avoimuuden ja asiakaslähtöisyyden kehittämiseen. Myös valtion aluehallinnon toiminnan tulee jatkossa perustua nykyistä vahvempaan asiakaslähtöisyyden ja asiakaspalautteen huomiointiin. Tämä tarkoittaa vuoropuhelun lisäämistä kansalaisten, kansalaisyhteiskunnan, työmarkkinajärjestöjen sekä kunnallishallinnon kesken. Suomi on sitoutunut Open Government Partnership -ohjelman tavoitteisiin ylläpitää ja kehittää avointa hallintoa ja hallinnon läpinäkyvyyttä. Tähän liittyy keskeisesti kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien sekä osallistamisen lisääminen julkisessa hallinnossa.

Hanke käynnistyi olemassa olevan materiaalin kokoamisella. Aluehallintovirastoja koskevan sääntelyn purkamiseksi on tehty runsaasti työtä useissa eri hankkeissa. Näitä hankkeita ovat muun muassa:

- Aluehallinnon uudistamishanke (ALKU), Aluehallinnon tehtäviä selvittävän työryhmän raportti 18.12.2007
- Valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman ydintoimintoanalyysi, 2012
- Keskus- ja aluehallinnon virastoselvitys -hanke (VIRSU), Aluehallinnon selvitysryhmän raportti, Valtiovarainministeriön julkaisuja 4/2015

Valtiovarainministeriö teki syksyllä 2015 kunnille kyselyn koskien kuntien tehtävien vähentämistä. Ministeriö sai 243 vastausta ja ne on otettu huomioon tässä hankkeessa. Lisäksi eri poliittiset puolueet ovat esittäneet omia ehdotuksiaan säädösten muuttamiseksi. Myös ne on arvioitu aluehallintovirastoja koskevilta osin.

Osana hanketta toteutettiin syys-lokakuussa 2015 sidosryhmäkysely, joka lähetettiin mm. Suomen Kuntaliitolle ja kunnille, Elinkeinoelämän Keskusliitolle, Suomen Yrittäjille, Keskuskauppakamarille ja alueellisille kauppakamareille sekä Maataloustuottajien Keskusliitolle. Sidosryhmiltä pyydettiin konkreettisia ehdotuksia purettaviksi normeiksi, epätarkoituksenmukaisiksi soveltamisohjeiksi, parannettaviksi prosesseiksi ja sähköistettäviksi palveluiksi. Kyselyssä pyydettiin myös kertomaan, mitä haittaa nykykäytännöstä on, miten sitä tulisi muuttaa ja miten muutos parantaisi nykytilaa.

Sidosryhmäkyselyyn saatiin 75 vastausta, jotka sisälsivät 235 ehdotusta. Raporttiin on koottu vain ne ehdotukset, joita aluehallintovirastojen johto pitää lähtökohtaisesti kannatettavana. Kaikki ehdotukset on luettelointi liitteissä.

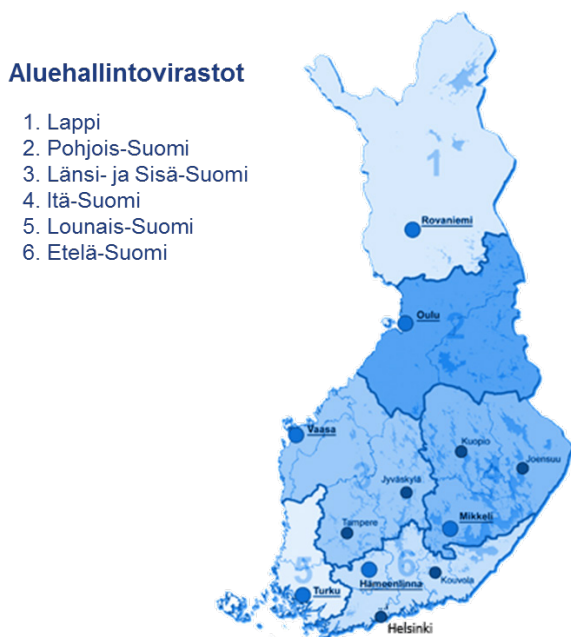
Hankkeen prosessiosuutta varten hyödynnettiin Havi-kyselyyn saapuneita vastauksia, aiempien aluehallintoviraston kehittämishankkeiden lopputuloksia sekä haastateltiin aluehallintovirastojen vastuualueiden viranhaltijoita. Prosessien kehittämiseksi pyrittiin palvelujen nykytilasta löytämään ongelmakohdat, jotka

aiheuttavat prosessin hidastumista tai pysähtymisen. Prosessien kehittämisessä asiakasnäkökulma on huomioitu mm. asiakkaan hallinnollisen taakan vähentämisenä, asiakaspalautteen lisäämisellä, asiakaspalvelukanavan arvioinnissa sekä ennakkoneuvonnan lisäämisellä. Lopputuloksena on esitys prosesseista, johon on sisällytetty kuvaukset prosessien kulusta sekä niiden kehitysesityksistä.

1.3. Aluehallintovirastojen rooli

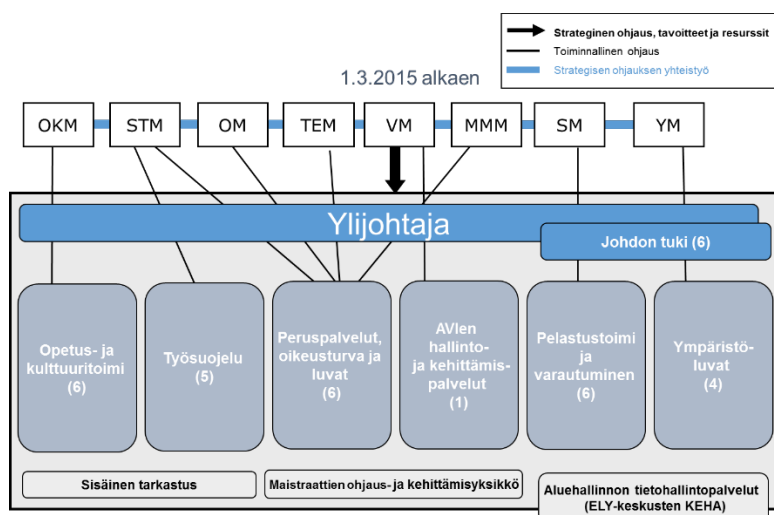
Suomen kuusi aluehallintovirastoa hoitavat alueillaan kahdeksan eri ministeriön tehtäviä. Tehtäviä on satoja ja ne koskevat muun muassa sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ympäristöterveydenhuoltoa, koulutus-, lasten päivähoitoa, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimea, oikeusturvan edistämistä ja toteuttamista, ympäristösuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvia lupa- ja muita hakemusasioita. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtäviä ovat pelastustoimen valvonta ja ohjaus, työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta, kuluttaja- ja kilpailuhallinnon tehtävät, peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi sekä maistraattien ohjaus, valvonta ja kehittäminen.

Lisäksi aluehallintovirastot yhteensovittavat alueen viranomaisten varautumista, järjestävät alueellisia maanpuolustuskursseja, tukevat kuntien valmiussuunnittelua, järjestävät valmiusharjoituksia sekä edistävät alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelua.

Kuvio 1. Aluehallintovirastojen toimialuekartta

Aluehallintovirastojen viisi vastuualuetta ovat peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, ympäristöluvut, työsuojelu, pelastustoimi ja varautuminen sekä opetus- ja kulttuuritoimi. Osassa aluehallintovirastoja ovat kaikki nämä vastuualueet ja osassa vähemmän kuin viisi vastuualuetta. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirastoon on sijoitettu aluehallintovirastojen yhteinen hallinto- ja kehittämisvastuualue. Aluehallintovirastojen strategisesta ohjauksesta, tavoitteiden sekä resurssien asettamisesta vastaa valtiovarainministeriö.

Kuvio 2. Aluehallintovirastojen ohjaavat ministeriöt ja vastuualueet

Vuoden 2015 marraskuussa aluehallintovirastoissa työskenteli 1269 henkilöä. Aluehallintovirastojen henkilölukumäärä vaihtelee Etelä-Suomen 545 henkilöstä Lapin 38 henkilöön. Keski-ikä on korkea, keskiarvo vuoden 2014 lopussa oli 50,8 vuotta. Korkein keski-ikä oli Itä-Suomessa, 55,1 vuotta ja alhaisin Etelä-Suomessa 48,4 vuotta.

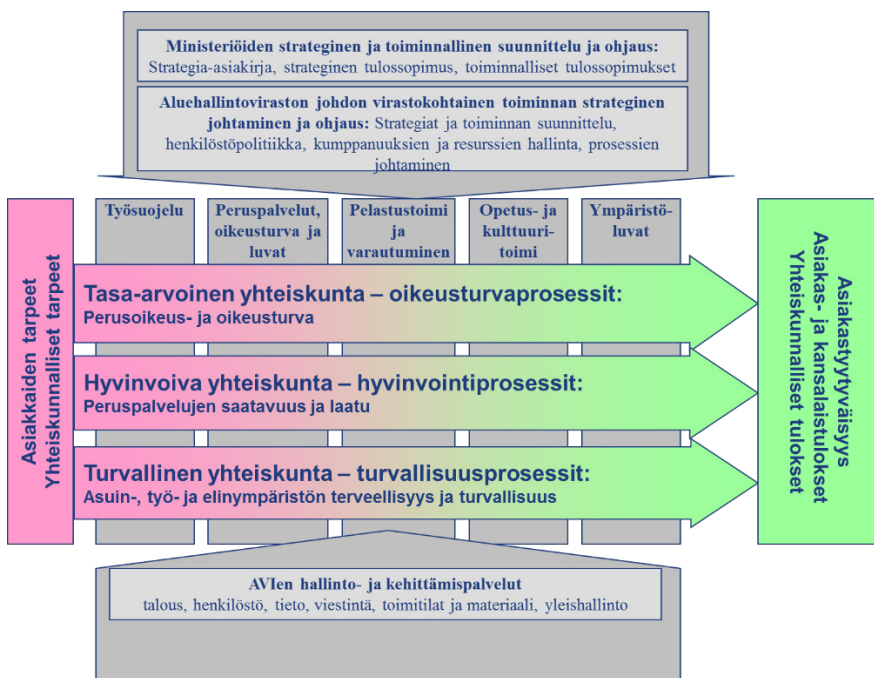
Aluehallintovirastojen tehtäväkenttä on laaja, jonka vuoksi suoritemäärät aluehallintovirastoissa nousevat korkeiksi. Vuonna 2014 aluehallintovirastoissa käsiteltiin yli 2700 kantelua, yli 8200 yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja rekisteröintiratkaisua, tehtiin yli 16000 hintamerkintätarkastusta, suoritettiin yli 26000 työsuojelun kokonaistarkastusta sekä annettiin yli 55000 toimintaohjetta työnantajille.

Toimenpide	Määrä
Ratkaistut kantelut	2739
Sivistystoimen valitusratkaisut	627
Alkoholiasioita	9015
Hintamerkintätarkastukset	16125
Mittalaitteiden vakausvalvontatarkastukset	9985
Kuluttajaluottojen valvontatarkastukset	964
Kiinteistön- ja vuokravälitysliikkeen valvontatoimenpidettä	899
Perintätoimistojen valvontatoimenpidettä	198
Valmismatkaliiketarkastukset	138
Yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon luvat ja rekisteröinnit	8200
Ympäristöterveydenhuollon tarkastukset	3076
Ympäristöterveydenhuollon koulutuspäivät	84
Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset asiat	1385
Nuorisotoimen valtionavustusratkaisut	1382
Nuorisotoimen koulutuspäivät	519
Kirjastotoimen valtionavustukset	404
Kirjastotoimen koulutukset	359
Opetushenkilöstön täydennyskoulutukset	281
Liikunnan kehittämishankeratkaisut	271
Liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusratkaisut	271

Oppilaitosten perustamishanke-ehdotukset	203
Oppilastoimen ja päivähoidon valtionavustusratkaisut	205
Työsuojelun kokonaistarkastukset	26644
Työsuojelun toimintaohjeet työnantajille	55232

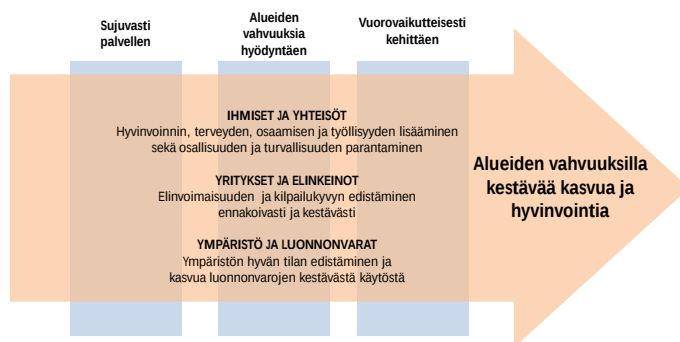
Taulukko 1. Aluehallintovirastojen toimenpidemääriä vuonna 2014

Aluehallintovirastojen työssä on kolme ydinprosessia: kansalaisten oikeusturva, hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisuus. Ydinprosesseissa yhdistyvät eri ministeriöiden aluetehtävät. Oikeusturvaprosessissa hoidetaan kansalaisten kantelut, elinkeinoyrittäjän oikeudet, kansalaisen turvallisuuden kysymykset, lainsäädännöllinen valvonta, työntekijän oikeudet poikkihallinnollisesti. Hyvinvointiprosessi käsittää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon palvelujen laadun ja saatavuuden valvonnan ja peruspalveluiden arviointia. Turvallisuusprosessi käsittää alueellisen valmiuden ja varautumisen koordinoimisen ja viranomaisyhteistyön ja ympäristön turvallisuustekijöistä huolehtimisen muun muassa luvituksen yhteydessä.

Kuvio 3. Aluehallintovirastojen ydinprosessit

Strategia-asiakirja uudistui vuoden 2016 alussa, jolloin ylläolevat ydinprosessit kytkeytyvät AVI:n ja ELY:n yhteisiin strategisiin ydintehtäviin. Strategiset ydintehtävät yhdessä elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa ovat:

Kuvio 4. AVI:n ja ELY:n uudet ydinprosessit

Valtion aluehallinnon perustehtävänä on luoda edellytyksiä alueiden vahvuuksiin perustuvalla kasvulla ja hyvinvoinnille. Aluehallintovirastojen strategiset painopisteet liittyvät ihmisiin ja yhteisöihin, yrityksiin ja elinkeinoihin sekä ympäristöön ja luonnonvaroihin. Näistä tavoitteista johdetaan vuosittaiset tulossopimustavoitteet. Osa tavoitteista on yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita ja osa aluehallintovirastojen toiminnallisen tuloksellisuuteen liittyviä tavoitteita. Vaikuttavuustavoitteissa korostuu ehkäisevien palvelujen lisääminen, hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen tuottajien toimintavapauden lisääminen ja turvallisuuden parantaminen alueen väestölle ja toimijoille. Aluehallintovirastojen sisäistä tehokkuutta lisätään työnjaolla, digitalisaatiolla, ennakoivalla ohjauksella ja riskiperusteisella valvonnalla.

1.4. Hallitusohjelman painopisteet ja tavoitteet

Hallituksen visiossa 2025 Suomi nähdään uudistuvana, välittävänä ja turvallisena maana. Visiossa korostuu ennakoiva terveydenhuolto ja hyvinvointinäkökulma, nykyistä parempi työllisyys ja osaaminen, kestävä ympäristö ja uudistuneet hallinnon toimintatavat. Toimintatapoja kevennetään vähentämällä sääntelyä, lisäämällä digitalisointia ja asiakkaan omaa vastuuta asiansa hoidossa. Aluehallintovirastojen työ kytkeytyy hallitusohjelman painopisteisiin seuraavissa asioissa:

Kuvio 5. Hallituksen visio Suomi 2025

Uudistuva valtionhallinto yhteensovitetaan hallituksen Sote-päätökseen. Vuoden 2016 alussa on tiedossa ratkaisu itsehallintoalueille siirtyvistä tehtävistä. Tällöin myös valtion aluehallinnon toimivalta ja aluejako on tiedossa. Uudistaminen tarkoittaa myös valtion aluehallinnon sisäistä uudistamista kuten erikoistumista, joidenkin tehtävien keskittämistä, digitalisaatiota ja normien purkua. Välittävä valtionhallinto edellyttää eri toimijoiden palvelualttiutta, oikeudenmukaisuutta ja ennakoivaa ohjausta. Suomi haluaa olla Euroopan turvallisimaa maa 2025, joka tarkoittaa myös aluehallinnossa alueellista ja ylimaakunnallista viranomaisyhteistyötä kasvaneen maahanmuuttajatilanteen ja sisäisen turvallisuuden osalta.

2. Aluehallintovirastojen toimintaa ohjaavat arvot ja linjaukset

Havi (hallitusohjelman toimeenpano aluehallintovirastoissa) -selvityshankkeen jatkoehdotukset perustuvat jäljempänä esitettäviin arvovalintoihin ja linjauksiin. Aluehallintovirastojen arvot ovat asiakaslähtöisyys, oikeudenmukaisuus, vastuullisuus, osaaminen, yhteistyö ja avoimuus. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua. Asiointi tehdään asiakkaalle helpoksi ja yksinkertaiseksi. Aluehallintovirastojen asiakkaita, henkilöstöä ja sidosryhmiä kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Aluehallintovirastoissa tehdyt päätökset perustuvat tosiasioihin ja asioiden puolueettomaan arviointiin. Päätökset ovat objektiivisesti ja asiallisesti perusteltuja. Vastuullisuus näyttäytyy aluehallintovirastojen toiminnassa ennakoitavuutena, luotettavuutena sekä kestävän kehityksen periaatteita noudattavana toimintana. Asiakkaat ja sidosryhmät voivat luottaa aluehallintovirastojen asiantuntijoiden osaamiseen ja asiantuntemukseen. Aluehallintovirastojen toiminnassa tehdään yhteistyötä hallinnon ja yhteiskunnan eri tasojen ja sidosryhmien kanssa asian vaatimassa laajuudessa. Aluehallintovirastojen toiminnan perustana on hallinnon läpinäkyvyys.

Aluehallintovirastojen asiakkaina ovat yksittäiset kansalaiset, kunnat, kuntayhtymät, elinkeinonharjoittajat ja järjestöt. Asiakaskuntaan kuuluu yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajia ja järjestöjä. Koska aluehallintovirastot tekevät kahdeksan eri ministeriön tehtäviä kuudella alueella, työssä korostuu vahva poikkihallinnollisuus ja sitä kautta saavutettavissa oleva tehokkuus ja kokonaisuuden hallinta. Aluehallintovirastojen yhteys elinkeinoelämään toteutuu sosiaali- ja terveydenhuollon yritystoiminnan lisäksi alkoholihallinnossa, elinkeinovalvonnassa, ympäristölupien myöntämisessä sekä työsuojeluvalvonnassa ja -tarkastuksissa. Aluehallintovirastojen keskeiset tehtävät ovat luvat, valvonta ja tarkastustoiminta.

2.1. Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys on aluehallintovirastojen toiminnan lähtökohta. Toiminnassa korostuu yhä enemmän alueellisten erityispiirteiden tuntemus, sisällöllinen asiantuntijuus sekä poikkihallinnollinen osaaminen. Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämistä tulee jatkaa, asiakasprosesseja kehittämällä ja tekemällä niitä entistä läpinäkyvämmäksi.

Aluehallintovirastojen toiminnassa tulee pyrkiä vähentämään asiakkaan hallinnollista taakkaa kuitenkin unohtamatta asiakkaan omaa vastuuta asiansa hoidossa. Asiakas tulee ottaa mukaan palveluprosessiin sekä lisätä asiakkaan tietoa palveluprosessin kulusta. Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus nähdä asian eteneminen viranomaiskäsittelyssä.

2.2. Valvonnan monipuolisuus

Aluehallintovirastojen valvonta on ennakollista ja jälkikäteistä. Aluehallintovirastot suorittavat ennakollista palveluntuottajien valvontaa, jotta asiakkaalla on riittävä oikeusturva suhteessa palveluun, sen laatuun sekä palvelun tuottajaan. Vaikuttavalla ennakko-ohjauksella voidaan vähentää jälkikäteisen valvonnan tarvetta. Reaktiivisen valvonnan tarve tulee jatkossa kasvamaan. Viranomaisella tulee olla riittävän vahvat, nopeat ja vaikuttavat keinot puuttua lainvastaiseen toimintaan.

Ennakoiva valvonta on sisällöltään erilaista. Informaatio-ohjaus ja muun muassa täydennyskoulutukset ja työkokoukset ovat ennakoivaa valvontaa. Jälkikäteisvalvontaa voidaan vähentää tekemällä ennakkollisen ohjauksen käyntejä julkisille ja yksityisille palveluntuottajille. Ennakollisen valvonnan rooli vahvistuu normeja vähennettäessä ja valvontaresursseja kevennettäessä.

Valvonta kohdistuu palvelujen tuottajiin kansalaisten oikeusturvan takaamiseksi. Vastaavasti valvonnan tulee haitata elinkeinotoimintaa mahdollisimman vähän. Elinkeinovalvonnassa riskiperusteisessa valvonnassa tulee

hyödyntää asiakas- ja yritys ilmoituksia entistä enemmän. Vähäisillä resursseilla laaja suunnitelmallinen valvonta on epätarkoituksenmukaista. Järkevämpää on vahvistaa elinkeinoelämän ilmoituksiin liittyvää nopeaa reagointia epäasiallisista toimijoista. Ilmoitusjärjestelmän tukena on tällöin valvontatoiminnan yhteyteen lisättävä pistokoeluonteinen valvonta.

2.3. Poikkihallinnollisuus

Aluehallintovirastoissa tehdään yhteistyötä hallinnon rajoista riippumatta. Mikäli valvonta ja lupahallinto kytketään ministeriöiden omiin keskusvirastoihin, poikkihallinnollinen yhteistyö ja toiminnan tehokkuus ei toteudu.

Hallitusohjelma korostaa vahvasti poikkihallinnollisuutta. Aluehallintovirastojen ohjausmalli ja rakenne tukevat tehtävien poikkihallinnollista, tehokasta ja tuottavaa hoitamista valvonta-, ohjaus- ja lupa-asioissa. Monialaisuus tukee myös ehkäisevää ja ennakkoivaa työtä kaikissa toiminnoissa. Monialaisuus laajentaa asiantuntijan näkemystä ja estää kapeita tulkintoja mahdollistaen kokonaisuuden huomioinnin. Aluehallintovirastoissa tulee tunnistaa yhteistyön tulevaisuuden tarpeet ja toteuttaa poikkihallinnollisuutta nykyistä enemmän.

Poikkihallinnollisuuden hyödyt ovat aluehallintovirastojen toiminnassa merkittävät. Tämä näkyy laajalti aluehallintovirastojen ydinprosessien (hyvinvointi, turvallisuus ja oikeusturva) toteuttamisessa. Poikkihallinnollisuus tuo organisaatiolle tehokkuutta ja on asiakkaan etu. Asiakkaan asia tulee käsitellyksi samanaikaisesti kokonaisvaltaisesti ja monen asiantuntijan näkemykset huomioiden. Se helpottaa asiakkaan kantelu-, valvonta- ja lupa-asioita niitä nopeuttaen ja sujuvoittaen.

2.4. Asiantuntijuus

Valvonnan toteuttaminen on enemmän kuin mekaaninen ja yhdentyypinen toimintatapa. Asiantuntijuus korostuu normien vähentyessä. Asiantuntijuuteen kuuluu myös toimintaympäristöjen monimuotoisuuden huomiointi päätöksentekoprosesseissa.

Yksi tärkeimmistä aluehallintovirastojen hallitusohjelman täytäntöönpanon linjauksista on se, että lait, säädökset ja normit edellyttävät nykyistä enemmän asiantuntijuuden tuomaa soveltamista yksittäisissä päätöksissä, valvonnassa ja tarkastuksissa. Asiakaslähtöisyys korostuu siinä, että päätökset syntyvät nykyistä nopeammin ja yksilöllisemmin asialle annetun normin perusteella. Näin syntyy toimintaympäristölähtöisesti ja tilannesidonnaisesti jonkin verran erilaisia päätöksiä, mutta ne noudattavat kuitenkin uudistetun säädöksen, normin tai ohjeen perusperiaatteja. Vain näin kyetään tukemaan lupa-asian, valvontaprosessin ja tarkastuksen asiakaslähtöisyyttä ja paikallisuutta. Aluehallintovirastojen alueellinen lupa ja Valviran valtakunnallinen lupa asettaa erikokoiset toimijat eriarvoiseen asemaan. Jatkoesityksissä tulee ottaa kantaa siihen, miten ratkaistaan sosiaali- ja terveydenhuollossa Valviran ja aluehallintovirastojen kahden tason valvonta- ja lupahallinto, tehtävien osittainen päällekkäisyys ja työnjako.

2.5. Omavalvonta ja riskiperusteisuus

Aluehallintovirastot valvovat, että toimintakäytännöt täyttävät lain, asetuksen ja säädösten ehdot. Jatkossa korostuu asiakkaan oma vastuu julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Tämä edellyttää asiakkaan oman toiminnan suunnittelun ja omavalvonnan parantamista. Valvontaviranomaiset antavat toiminnan suunnitteluun, omavalvontaan ja sen raportointiin sellaiset kattavat ohjeet, että asiakkaalla on tietämys ne toteuttaa.

Aluehallintovirastojen vastuu valvonnassa ja luvituksessa korostuu myös tulevaisuudessa. Itsehallintoalueiden (18) muodostaminen 2019 alkaen ei siirrä valvontaa järjestäjälle, vaan valvonta tulee tehdä objektiivisesti palvelujen järjestämisen ulkopuolelta. Vaikka omavalvonta tulevaisuudessa säilyttää vastuuta toimintojen lainmukaisuudesta järjestäjälle itselleen, kansalaisen oikeusturva edellyttää, että kansalaisella on mahdollisuus

kannella, valittaa ja kääntyy asiassaan valvontaviranomaisen puoleen. Vaikka lupahallintoakin tulevaisuudessa sujuvoitetaan ja yksinkertaistetaan, on luvan myöntäjän oltava ulkopuolinen organisaatio. Tulevaisuudessakin tarvitaan itsehallintoalueiden vastapariksi viranomainen, jolla on valvontaan ja luvitukseen korkea asiantuntijuus, toimintaympäristön tietämys ja alueen sidosryhmien hyvä tuntemus. Valvonnassa korostuu riskiperusteisuus, jolloin valvojalla on mahdollisuus toteuttaa tilannekohtaisesti ennakoivaa ja jälkikäteisvalvontaa erilaisin painotuksin.

Tämän selvityshankkeen jatkoesityksissä valvonta perustuu näiden omavalvontasuunnitelmien pohjalta riittävään riskiperusteiseen valvontaan. Nykyisellään riskiperusteisuutta arvioidaan tarkastusten havaintojen ja viranomaisen tietoon tulleiden epäkohtien perusteella. Riskiperusteisuuden arviointia tulee edelleen kehittää ja jatkaa poikkihallinnollisen tiedon hyödyntämistä valvontatoiminnassa.

2.6. Prosessit

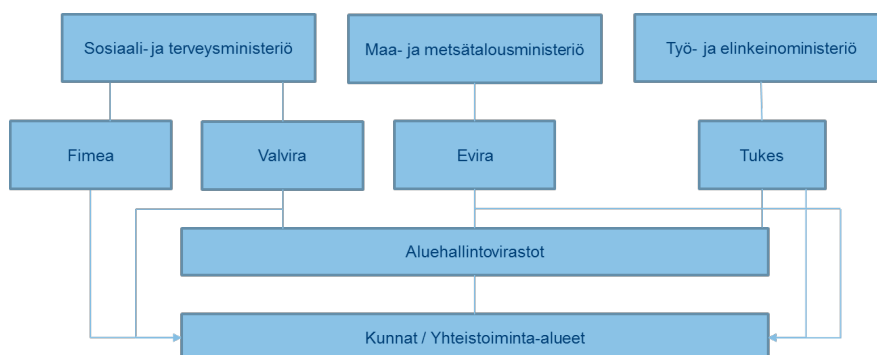
Aluehallintovirastojen prosesseja tulee yksinkertaistaa ja keventää samalla mahdollistaen asiakkaiden osallistumisen prosessiin ja oman asiansa hoitamiseen. Tavoitteena on lisätä kansalaisten osallisuutta, hallinnon vastuullisuutta, tiedon saatavuutta ja edistää digitalisaation käyttöönottoa aluehallintovirastojen luvituksessa, valvonnassa ja tarkastustoiminnassa.

Prosesseja voidaan sujuvoittaa kehittämällä lupahallinnon ennakkoneuvontaa ja lisäämällä sähköisiä palvelukanavia lupahallintoon ja valtionosuuksiin liittyvissä asioissa. Valvonnassa poikkihallinnollisen tiedon hyödyntämistä tulee kehittää edelleen. Viranomaisten päällekkäisiä ja toistuvia tarkastuksia voidaan vähentää suorittamalla yhteisiä tarkastuskäyntejä.

2.7. Operatiivinen valvonta ja tarkastustoiminta

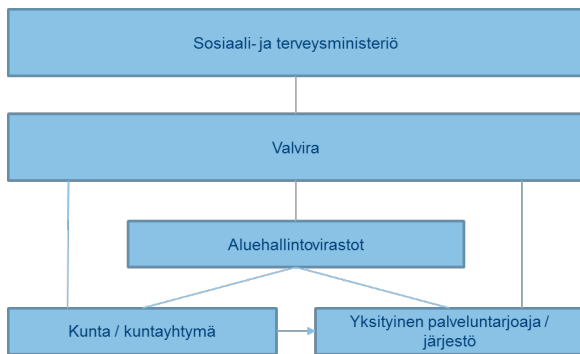
Ympäristöterveydenhuollossa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa työnjako keskusvirastojen ja aluehallintovirastojen kesken on epäselvä ja monimutkainen. Tämä syö resursseja ja edellyttää liian paljon viranhaltijoiden keskinäistä asioiden siirtämistä ja keskusviraston ohjausta. Valvontaan ja luvittamiseen on liikaa vaikeaselkoista sääntelyä, ohjeita ja raportointivelvollisuuksia.

Ympäristöterveydenhuollon toimialan ohjauksesta vastaa kolme ministeriötä sekä näiden hallinnonalakohtaiset keskusvirastot. Näiden keskinäistä suhdetta voidaan kuvata seuraavasti:

Kuvio 6. Ympäristöterveydenhuollon virastokenttä

Sosiaali- ja terveydenhuollossa eri organisaatioiden keskinäinen suhde on seuraava:

Kuvio 7. Sosiaali- ja terveydenhuollon virastokenttä

Aluehallintovirastojen toimialaohjausta suorittavat ministeriöt omilla toimialoillaan sekä ne keskusvirastot, joiden tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston, Valviran, tehtävänä on huolehtia sille säädetystä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä ohjata aluehallintovirastoja toimialalla. Suhteessa aluehallintovirastoihin Valviran roolin tulee olla AVI:n toimintaa koordinoiva, kansainvälisiä asioita hoitava, erityisasioihin liittyviin kysymyksiin asiantuntijuutta antava sekä erityistehtäviä sisällään pitävä valtakunnallinen organisaatio.

Kanteluissa, luvituksessa ja tarkastustoiminnassa tulee jatkossa lähteä siitä, että palvelujen järjestäjien valvonta, johon sisältyy toimintaympäristölähtöisyys, läheisyys ja asiantuntijuus, tapahtuu vain yhdellä tasolla. Tämä yksinkertaistaa valtion valvontaviranomaisen roolia toimijoiden keskuudessa ja poistaa viranomaisten valvonnan päällekkäisyyksiä.

Aluehallintovirasto tulee olemaan itsehallintoalueiden alueellinen poikkihallinnollinen yhteistyökumppani. Aluehallintovirastot voivat erikoistua sellaisissa tehtävissä, jotka eivät vaadi alueellista tuntemusta ja toimintaympäristöyhteyttä. Suurin osa aluehallintovirastojen valvonta-, lupa- ja tarkastustehtävistä ovat sellaisia, joissa tarvitaan vahvaa alueellista tuntemusta asiantuntijuuden lisäksi, jotta asiakkaiden sekä lupa- ja valvontaviranomaisen yhteinen lopputulos palvelee parhaiten kansalaista. Ministeriöihin tai keskusvirastoihin keskittäminen lisää hallintoa, tekee päätöksistä mekaanisia ja toimintaympäristön tarpeita ymmärtämättömiä. Valtion aluehallinto estää myös hallinnon siiloutumista, mahdollistaa asiakkaan tarvitseman ennakkollisen ohjauksen ja toteuttaa riittävää paikan päällä tapahtuvaa tarkastustoimintaa. Aluehallintovirastojen poikkihallinnollisuus turvaa lisäksi sen, että samassa lupa-, valvonta- ja tarkastusasiassa voidaan samalla kertaa hoitaa eri asiantuntijoiden yhteistyö asiakkaan kanssa. Organisaationa aluehallintovirasto on asiakkaalle vaivattomampi ja helpommin tavoitettava verrattuna ministeriöihin ja muihin keskusvirastoihin.

3. Normien purku ja yksinkertaistaminen

Aluehallintovirastot työskentelevät poikkihallinnollisesti asiakasrajapinnassa. Aluehallintovirastot näkevät selkeästi asiakkaalle koituvat hallinnollisen taakan merkittävyyden ja monialaisena virastona myös viranomaisen tekemän päällekkäisen työn. Resurssien vähennyttyä aluehallintovirastot ovat myös joutuneet arvioimaan omaa tekemistään kriittisesti ja esille nousee riskiperusteinen arviointi.

Sektoriministeriöille todellisuus ei näyttäydy näin monialaisena. Kun tarkastelukohteena on vain oma substanssiala, ei sen suhde kokonaisuuteen käy ilmi. Sen vuoksi yksittäisiä norminpurkuehdotuksia ei ole nähty riittävän tarpeellisina.

3.1. Alkoholihallinto

Alkoholilainsäädäntö sekä siihen tehtävät muutokset tuottavat julkisuudessa monipuolisesti mielipiteitä sekä kannanottoja eri näkökulmista. Osa nykyisistä säännöksistä ei toimi tarkoituksensa mukaisesti nykymaailmassa. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan alkoholilainsäädäntöön sisältyy rajoituksia, jotka eivät juuri vaikuta alkoholin kulutukseen ja sen aiheuttamiin haittoihin.

Sidosryhmäkyselyssä saatujen vastausten sekä alkoholihallinnossa teetettyjen kyselyiden perusteella voidaan todeta, että alkoholin anniskelu- ja vähittäismyynti tulee jatkossakin pitää luvanvaraisena ja valvottuna toimintana. Lupahallinto ja valvontatoiminta nähdään aluehallintovirastojen sidosryhmissä tarpeellisena toimintona kilpailua tasaavana tekijänä. Lupahallintoa ja valvontaa tulee kuitenkin kehittää siten, että luvanhaltijalle asiassa aiheutuva hallinnollinen taakka kevenee. Säännösten ja määräysten tulee olla mahdollisimman selkeät. Havi-esiselvityshankkeen työryhmä esittää, että seuraavia normeja selkeyttämällä tai niistä kokonaan luopumalla yritysten hallinnollinen taakka kevenisi merkittävästi kuin myös aluehallintovirastoissa tehtävä työ ilman, että alkoholihaitat lisääntyisivät.

Vastuuministeriö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelut
STM	Alkoholilaki (1143/1194)	Alkoholi/Pienpanimot	Pienpanimotuotteita "käymisteitse valmistettu") enintään 4,7 til.% voitaisiin myydä suoraan panimolta.		Nykyisin pienpanimoilla on usein vähittäismyyntilupa. Kuitenkin vähittäismyyntipaikassa pitäisi olla myytävänä riittävän monipuolisesti elintarvikkeita. Alkoholijuomien myynti ei saisi olla liiketoiminnassa määräävässä asemassa. Hallinnollinen taakka pienpanimolle.
STM	Alkoholilaki	Hinnoittelu ja hinnan ilmoittaminen	Luovutaan 33 a § 2 momentista tai muokataan sitä koskemaan vain vähittäismyyntiä		Vaikuttaako kokonaiskulutukseen? Happy Hour-hinnoittelu voisi siirtää kulutusta kodeista ravintoloihin. Oikeuskäytännössä erilaiset kiertoilmaisut "happy hour:lle" on todettu sallituksi.

STM	Alkoholilaki 33 §	Alkoholimainonta	Mainontasäännösten yksinkertaistaminen		AVilla ei ole resursseja valvoa esim. Facebookissa tapahtuvaa mainontaa.
STM	Alkoholilaki 21 b §	Vastaavan hoitajan pätevyys	Vastaavan hoitajan pätevyysvaatimuksia kevennettävä	Työkokemusta ei vaadittaisi tai se olisi vähemmän kuin 2 vuotta	Hallinnollinen taakka yritykselle kevenee. Luvanhaltijan intressi on, että henkilökunta on pätevää ja tehtäviin sopivaa. Lupabyrokratia kevenee.
STM	Alkoholilaki 21 b §	Vastaavan hoitajan pätevyys	Luovuttaisiin C-luvan ja A ja B-luvan erilaisista pätevyys vastaavan hoitajan vaatimuksista		Mikäli vastaavan hoitajan pätevyysvaatimuksia kevennetään edellä esitetyllä tavalla, onko erilaiset pätevyysvaatimukset perusteltuja.
STM	Alkoholijuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen 24 §	Alkoholiannoksen määritelmä ja anniskelun enimmäismäärät	Sallitaan myydä asiakkaille useampi alkoholiannos kerrallaan		Alkoholijuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen 24 §:ssä on säädetty yksityiskohtaisesti siitä, minkä kokoisia juoma-annoksia asiakkaalle saa kerrallaan myydä. Säännös on vaikeatulkintainen ja sisällöllisesti ristiriitainen.
STM	Alkoholilaki 21 c §	Anniskelualueet	Anniskelualueen ei tarvitsisi olla luvanhaltijan yksinomaisessa hallinnassa.		Toiminnan joustavuus esimerkiksi tilapäisissä tapahtumissa.
STM	Alkoholilaki 21 c §	Anniskelualueet	Anniskelualueiden rajaukseen joustavuutta		Anniskelualueen tulee olla toiminnallisesti järkevä ja asiakkaille turvallinen
STM	Elintarvikelaki (23/2006) 14 §	Alkon elintarvikehuoneistoksi hyväksyminen	Luovutaan tästä		Riski lienee pieni

Taulukko 2. Muutosehdotukset alkoholilainsäädäntöön

3.2. Elinkeinovalvonta

Aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu valvoa elinkeinoharjoittamista ja kilpailua toimialueellaan.

Elinkeinovalvonnassa lainsäädäntöä tulisi kehittää siten, että se mahdollistaisi tehtävien tarkoituksen mukaisemman hoitamisen tietyissä ilmoitusasioissa.

Alustavien normiehdotusten joukossa merkittävin muutosehdotus on priorisoinnin mahdollistaminen viranomaistehtävissä. Priorisoinnin avulla voidaan vähentää elinkeinoharjoittajien hallinnollista taakkaa, kun viranomainen kohdistaa valvontatoimia niihin toimintoihin ja aloihin, missä valvonnalle on tarvetta.

Vastuuministeriö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelu
TEM	Valmiuslaki (1552/2011) 32 §	Päivittäistavarahuollon varautuminen	Päivittäistavarahuollon varautuminen tulisi poistaa AVIn tehtävänä	Normaaliajan häiriötilanteissa PTH-tilannekuvan muodostaminen ym. voidaan hoitaa AVIn muiden varautumistehtävien yhteydessä. Virkamiesten tehtäväkuviin (normaaliaikana) ja toimintasuunnitelmiin ei pidä sisällyttää kuntaohjausta tai muita tehtäviä PTH:n osalta.”	AVIn päivittäistavarahuolto (ent. kansanhuolto) organisoituu ainoastaan poikkeusoloissa konkretisoituvan vähittäiskaupan säännöstelyn (valmiuslaki 1552/2011 32 §) ohjausta ja toimeenpanoa varten, jota hoidetaan yhdessä TEMin ja kuntien kanssa.
TEM	Valtioneuvoston asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (553/2013) 3 §	Valtioneuvoston asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta	Säännöstä tulisi muuttaa siten, että säännöksessä annetun tyhjentävän luettelon lisäksi myös muu vertailukelpoinen yksikköhinta voitaisiin hyväksyä hintamerkintänä.		
TEM		AVille annettaisiin lainsäädännössä selvästi oikeus tehtävien priorisointiin elinkeinovalvonta-asioissa ja asetettaisiin 2 vuoden määräaika, jota vanhempia asioita ei käsiteltäisi kuin poikkeustapauksessa.	Tämä koskisi välitysliikkeitä, perintätoimistoja, panttilainauslaitoksia ja luotonantajia koskevia kantelutyyppejä ilmoituksia.	Ilmoituksia pitäisi voida käsitellä kuten kanteluita hallintolain 8a luvussa.	Tällä tavoin tehostettaisiin viranomaisen valvontaa kohdistamalla sitä priorisoinnin perusteella sinne, minkä arvioidaan olevan tärkeää sekä vähennettäisiin elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa.
TEM	Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta (517/1999) 6 §.	AVille lupahakemuksen yhteydessä toimitettavat asiakirjat	Perintätoimistojen velvollisuutta toimittaa AVille lupahakemuksen yhteydessä asiakirjoja tulisi keventää	AVI hankkii itse viranomaisrekistereistä tiedot	

TEM	Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta (517/1999) 10.2 § ja laki panttilainauslaitoksesta (1353/1992) 11 b §)	Tilinpäätöstietojen toimittaminen aluehallintovirastoon.	Perintätoimistojen ja panttilainauslaitosten velvollisuus toimittaa tilinpäätökset vuosittain AVille voitaisiin kumota		Perintätoimistojen ja panttilainauslaitosten on toimitettava omaaloitteisesti AVille vuosittain tilinpäätösasiakirjat, jotka niiden tulee toimittaa myös kaupparekisterille. Koska AVI voi tarkistaa tilinpäätöstiedot kaupparekisteristä, on turha velvoittaa yrittäjiä toimittamaan tilinpäätöstietoja AVille.
TEM	Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta (517/1999) 7 §	Perintätoimistojen lupa	Perintätoimistojen luvan 5 vuoden määräaika tulisi poistaa ja perustaa rekisteri	Perintätoimen luvan viiden vuoden määräaikaaisuudesta tulisi luopua (perintälupalaki 7 §). Sen sijaan tulisi perustaa rekisteri perintätoimen harjoittajista, johon merkittyjä perintätoimistoja ei koskisi määräaika.	Vähentäisi perintätoimistojen ja AVIn hallinnollista taakkaa.

Taulukko 3. Muutosehdotukset elinkeinovalvonnan lainsäädäntöön

3.3. Sosiaalihuolto

Sosiaalihuollon luvat, valvonta ja viranomaisohjaus tuottivat runsaasti ehdotuksia normien purkamiselle. Osaan ehdotuksista vastataan yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistustyössä. Havi-esiselvitystyöryhmä tukee uudistustyötä, jossa lainsäädäntöä yhdistetään ja yksinkertaistetaan. Palveluiden tuottamista ohjaavasta kaavamaisesta lainsäädännöstä ja valvonnasta tulisi luopua ja tavoitteeksi asettaa laadukas ja kansalaisia palveleva palvelutuotanto. Erityisesti asumispalveluyksiköiden mitoitusvaatimusten sekä eri erityisryhmien sijoittamista koskevia tulkintoja tulisi keventää kuten myös valvonnan päällekkäisyyttä aluehallintoviraston ja kuntien välillä. Valvira on käynnistänyt antamansa ohjeistuksen läpikäymisen ja päivittämisen ottaen huomioon normien purun sekä hallinnollisen taakan keventämisen kuntien, palvelunjärjestäjien, yritysten ja viranomaisten näkökulmasta, kuitenkin potilas- ja asiakasturvallisuus huomioiden.

Vastuuministeri ö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelu
STM	Sosiaalihuoltolaki (710/1982) 3 § ja laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) 3 §	Sosiaalihuollon valvonta	Sosiaalihuollon toimintayksiköiden valvonnan päällekkäisyyksien vähentäminen (kunta ja aluehallintovirasto)		Yksityistä sosiaalipalvelutoimintaa säätelevää lainsäädäntöä ollaan uusimassa, sen valmistelussa arvioidaan eri viranomaisten valvontatehtävät. Lähtökohtaisesti lähellä asiakasta tapahtuva valvonta on nopeinta ja tehokkainta. Kunnan ja palvelujen tuottajan keskinäinen ostopalvelusopimus edellyttää myös kunnalta valvontatoimia. Päällekkäisyydet pitäisi saada (purettua) vähennettyä tietoteknisillä ratkaisilla.
STM	STM:n asetus yksityisistä sosiaalipalveluista (1053/2011) 1 § kohta 9	Kuntien lausumisvelvollisuudesta yksityisten sosiaalipalveluntuottajien lupa- ja ilmoitusasiat	Kuntien lausumisvelvollisuudesta yksityisten sosiaalipalveluntuottajien lupa- ja ilmoitusprosessissa voitaisiin luopua		Laki velvoittaa kuntaa antamaan lausunnon. Yksityisen Sote-lain valmistelussa otetaan tähän kantaa.

Taulukko 4. Muutosehdotukset sosiaalihuollon lainsäädäntöön

3.4. Terveys- ja hyvinvointihuolto

Terveys- ja hyvinvointihuoltoa koskevat ehdotukset ovat hyvin samansuuntaisia sosiaalihuollon ehdotusten kanssa. Osa ehdotuksista vastataan yksityisen sosiaali- ja terveys- ja hyvinvointihuollon lainsäädännön uudistustyössä.

Terveys- ja hyvinvointihuollossa tulisi pyrkiä kohti laadukasta ja kansalaisia palvelevaa palvelutuotantoa. Nyt esitettävissä normiehdotuksissa on otettu kantaa tarpeellisten tietojen keräämiseen sekä määräaikojen valvonnan rinnalle kehitettävään vaikuttavuuden arviointiin soveltuvasta mittaristosta.

Vastuuministeri ö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelu
STM	Laki yksityisestä terveys- ja hyvinvointihuollosta (152/1990) 7 §	Käyttöönottotarkastus	Ehdotetaan muutettavaksi siten, että sivutoimipisteen avaamiseksi ei käytännönototarkastusta tarvitsisi tehdä etukäteen, vaan toiminta voitaisiin aloittaa pelkän ilmoituksen jälkeen.		Taloudellinen vaikutus toimiluvan pitkistä käsittelyajasta on palveluntuottajalle merkittävä. Usein ei ole mahdollista jäädä vanhaan osoitteeseen jatkamaan toimintaa samalla kun uuden paikan lupaa odotetaan:

			Sama koskee toimipaikan vaihdosta.		uuden toimintayksikön pitää olla lupaa hakiessa toimintakunnossa, mikä tarkoittaisi kaksia resursseja yhtäaikaaisesti.
STM	Laki yksityisestä terveydenhuollosta 10 §	IAH toimintakertomukset	Luovutaan terveydenhuollon itsenäisten ammatinharjoittajien toimintakertomuksien keräämisestä		
STM	Laki yksityisestä terveydenhuollosta 3 § ja AVI:n tulkinta	AVI:n yksityisen terveydenhuollon toimipisteiltä edellyttämät tilavaatimukset	Vähimmäispinta-alavaatimus on liian kova. Ohjeistusta tulisi keventää ja harkintaa lisätä tilavaatimuksissa. Määrävänä tekijänä tulisi olla toiminnan laajuus, esim. toimenpidehuone pienten toimenpiteiden hoitamiseen esim. apteekkeissa		Pienille vastaanottohuoneille 7-10m2 tilavaatimus on täysin riittävä. Prosessi estää usein terveyspalveluyrityksen perustamismahdollisuuden esimerkiksi apteekkien yhteyteen, koska usein ohjeistuksen vaatimaa suurta tilaa ei ole mahdollista erottaa apteekkihuoneistosta.
STM	Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (564/1994) Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista (272/2005)	Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kelpoisuusvaatimusten väljentäminen	Löysennetään kelpoisuusehtoja esim. hoitotyössä. Kaikissa tehtävissä hoivatyössä ei välttämättä tarvitsisi olla terveydenhuollon ammattihenkilö		Lääkkeen antaminen toiselle ammatin harjoittamisen yhteydessä edellyttää th-pätevyyttä
STM		Määräaikojen valvonta terveydenhuollossa.	Määräaikojen valvonta ei ole oikea lähtökohta valvonnalle. Pitäisi valvoa mitä/miten ja paljonko tuotetaan. Vaikuttavuusmittarist on kehittäminen		Yhteyden saaminen terveyskeskukseen - seuranta ei kerro todellista tilannetta. Hoitoon pääsyä ja sen uudistamista käsittelee iso ryhmä STM:n johdolla. Määräaikoja valvottaa niin kauan kun toiset mittarit käytössä tai toiminta niin läpinäkyvää ettei määräaikaavalvontaa tarvita.

STM	Laki yksityisestä terveydenhuollosta ja yksityisen terveydenhuollon ohjausta ja valvontaa käsittelevän työryhmän (YTEVA) linjaus.	Vieritestaus	Vieritestausta ei pitäisi rinnastaa laboratoriotoimintaa, eikä sen näin ollen tulisi olla luvanvaraista.		
STM	Apteekkimaksulaki (148/1946)	Apteekkimaksu	Apteekkimaksu tulisi korvata apteekkiverolla	Apteekkimaksu tulisi korvata apteekkiverolla ja tähän liittyvät tehtävät tulisi siirtää verohallinnolle.	Tällöin voitaisiin hyödyntää apteekkiveron maksamiseen, kantoon ja perintään samoja prosesseja kuin muissa verohallinnon kantamissa veroissa.

Taulukko 5. Muutosehdotukset terveydenhuollon lainsäädäntöön

3.5. Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö koetaan liian pikkutarkaksi ja valvonta monimutkaiseksi. Säännösten valvontaan toivotaan joustavuutta ja seuraamuksiin kohtuullisuutta. Tämä koskee erityisesti elintarvikevalvontaa sekä maataloustukien valvontaa. Toimijoita valvovat suoraan kunnat tai kuntien yhteistoiminta-alueet, aluehallintovirastot, Evira sekä Valvira. Havi-esiselvityshankkeen alustavissa normiehdotuksissa ehdotetaan tämän valvontaketjun yksinkertaistamista.

Vastuuministeriö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelu
MMM	Pienimuotoisesta elintarvikejalostuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista 5 §.	Pienimuotoinen elintarvikejalostus	Asetusta tulisi täsmentää.		Aluehallintoviraston saaman palautteen perusteella Eviralla ja maa- ja metsätalousministeriöllä on eriäviä tulkintoja samasta asetuksesta.
MMM	Asiasta on säädetty EU-tasolla ja kansallisesti on tehty valinnat EU-säädösten määrittämissä reunaehdoissa. Säädösnumerot ovat EU N:o 1306/2013 91 -101 artikla, liite II ja Vna 4/2015 sekä 7/2015.	Maataloustukia valvotaan tiukasti, valvonta tuskastuttaa, stressaa ja työllistää tiloilla	Suomalaisissa lisävaatimuksissa, valvontakäytännöissä ja laiminlyöntien sanktioinnissa tulisi muistaa kohtuus.	Täydentävin ehtoihin liittyvää byrokratiaa on kevennettävä	Suomalaisissa lisävaatimuksissa, valvontakäytännöissä ja laiminlyöntien sanktioinnissa on kehitettävää. Välittömän sanktioinnin sijasta on tuottajille annettava nykyistä useammin mahdollisuus saada neuvontaa tai korjata laiminlyönti heti tarkastuksen yhteydessä, jos se on suinkin mahdollista.

MMM	EU N:o 1306/2013 64, 77, 97 ja 99 artikla	Valvontaseuraamukset	Kohtuullistettava valvontaseuraamuksia, jos rike ollut vähämerkityksinen ja tahaton, eikä tavoitteena ole ollut taloudellisen hyödyn saavuttaminen		
MMM	MMMa (795/2014)	Pienteurastamojen rajat	Pienteurastamoiden suurimpia sallittuja eläinmääriä on nostettava		Mahdollistaa pienimuotoisen toiminnan ja eläinten hyvinvoinnin kannalta teurastuksen on parempi tapahtua lähellä.

Taulukko 6. Muutosehdotukset ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön

3.6. Työsuojelu

Työsuojelun vastuualueen viranomaistoiminnan tavoitteena on edistää ja ylläpitää työntekijöiden työ- ja toimintakykyä sekä ehkäistä työstä terveydelle aiheutuvia vaaroja ja haittoja. Työsuojelun hallinnonalalla lainsäädäntöä ohjaa Suomen valtion kansainväliset sitoumukset työn tekemiseen liittyvissä sopimuksissa, EU-lainsäädäntö sekä Suomen kansallinen lainsäädäntö.

Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti on kansantaloudellisesti tärkeää, että työtä tehdään mahdollisimman vaarattomassa ympäristössä ja että työntekijät voivat hyvin työssä. Viranomaisvalvonta varmistaa reilut pelisäännöt suomalaisessa työelämässä.

Nyt esitettävät muutosehdotukset ovat luonteeltaan sellaisia, joiden käyttö on vähäistä tai olematonta.

Työsuojelun vastuualueella on sellaisia lupia, jotka myönnetään käytännössä aina. Tämän vuoksi sekä viranomaisen että luvanhakijan hallinnollista taakkaa voidaan keventää muuttamalla osa luvista ilmoituksiksi sekä luopumalla kokonaan joistain luvista.

Vastuuministeriö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutokset	Perustelu
STM	Työaikalain (605/1996) 7 §	Jaksotyöaikaa koskeva poikkeuslupa	Poikkeuslupan voisi korvata ilmoituksella työsuojeluviranomaiselle		
STM	Työaikalain 26 §:n kohta 14	Yötyölupa	Voitaneen korvata ilmoituksella työsuojeluviranomaiselle		
STM	Työaikalain 27 §:n 1 momentti	Vuoron vaihtuminen vuorotyössä	Lupa ei tarpeellinen		
STM	Nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annetun valtioneuvoston asetuksen (475/2006) 8 §	Erityisen haitalliset ja vaaralliset työt	Lupa voidaan poistaa.		Nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n mukaan asianomaisella työsuojeluviranomaisella on oikeus antaa määräämillään ehdoilla

					lupa poiketa tämän asetuksen säännöksistä 16 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän osalta. Lupa on periaatteellisesti tarpeellinen, mutta poikkeuslupia ei ole viime vuosina haettu.
STM	Nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä	Ilmoitus valvonnan järjestämisestä ja perehdyttämisestä koulutukseen liittyvässä työssä	Ilmoitusmenettely on tarpeeton		
STM	Alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (633/2004) 34 §	Alusten lastaus ja purku	Poikkeuslupa on tarpeeton		Poikkeuslupa on tarpeeton eikä hakemuksia ei tullut.
STM	Ulkomaisen tutkinnon hyväksyminen työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun asetuksen 14 §	Ulkomaisen tutkinnon hyväksyminen työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun asetuksen 14 §:n pätevyydeksi	Siirretään aluehallintovirastolta opetushallitukselle.		Hyväksyminen sinänsä tarpeellinen mutta luontevampi taho asian ratkaisemiselle olisi opetushallitus.
STM	Rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevydestä ja turvallisuussuunnitelma sta annetun valtioneuvoston asetuksen (1088/2011) 2 §:n mukaan sukeltajana tulee olla suoritettuna ammattisukeltajan ammattitutkinto tai soveltuva kevytsukeltajan tutkinto.	Ulkomaisen tutkinnon hyväksyminen pätevyydeksi rakennustyötä tekeväälle sukeltajalle	Siirretään aluehallintovirastolta opetushallitukselle.		Hyväksyminen sinänsä tarpeellinen mutta luontevampi taho asian ratkaisemiselle olisi opetushallitus.
STM/TEM	Kaivoslain (621/2001) 123 §	Työsuojeluviranomaisen lausunto kaivosturvallisuuslupa an	Lausunto tulisi muuttaa harkinnanvaraiseksi		
STM	Nuorista työntekijöistä annetun lain 998/1993 15 §:n 2 kohta	Ammatillinen kehitys	Poikkeuslupa työsuojeluviranomaisen myöntämänä ei liene tarpeellinen; valvonnan voisi järjestää muulla tavoin esim. koulutuksen järjestäjä.		

Taulukko 7. Muutosehdotukset työsuojelun lainsäädäntöön

3.7. Ympäristöluvat

Aluehallintovirasto myöntää ympäristösuojelulain sekä vesilain mukaisia lupia. EU-jäsenyyden myötä ympäristösuojelulainsäädäntöön vaikuttaa oman lainsäädännön lisäksi EU:sta lähtöisin olevat asetukset ja direktiivit.

Havi-esiselvityshanketta varten toteutetussa sidosryhmäkyselyssä ympäristö- ja vesilupien lupaprosesseihin vaadittiin muutoksia. Ensisijaisia muutosvaatimuksia esitettiin lupakäsittelyn määräaikoihin, hakemusprosessin sähköistämiseen sekä luvan edellytysten keventämiseen. Lisäksi ympäristösuojelulain mukaisten lupien sekä vesilain mukaisten lupien osalta on toivottu tarkempaa harkintaa laitoksista ja kohteista, jotka luvan tarvitsevat. Ympäristö- ja vesilupaharkinnassa haasteena on sovittaa yhteen asiakkaan toive nopeasta ja yksinkertaisesta käsittelystä sekä asianosaisten ja ympäristön etu. Luvan tarkoituksena on varmistaa, että aiottu toiminta ei aiheuta ympäristölle ja asianosaisille haittaa ja samalla varmistaa riittävät tiedot vaikuttavan valvonnan suorittamiseen.

Vastuuministeri ö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelu
YM	Ympäristön suojelulaki 527/2014 ja -asetus (713/2014), IED (suuret laitokset)	Eläinsuojalupa	Luparajojen arviointia jatkettava		Tänä vuonna poistettiin 3300 navettaa luvan piiristä ja nyt on työryhmä miettimässä, mihin rajat pitäisi vetää. Luvan sijasta on tehtävä normi ja sen tekeminen on myös työryhmässä. IE-laitokset on luvittava EU-säädösten perusteella.
YM	Ympäristönsuojelulaki	Ympäristöluvan tarve	Kaikista laitoksista ei aiheudu päästöjä/riskejä, silti lupa vaaditaan. Ympäristölupakäytännön keventäminen. Luvituksesta normitukseen: ilmoitusmenettely ja sen hyväksyminen (hyväksyminen myös sähköisesti).	Tarkempi harkinta laitoksista, jotka luvan tarvitsevat.	YM:ssä on työryhmä, jonka tehtävänä on miettiä, minkä toimintojen luvanvaraisuudesta voidaan luopua. Lupakäytäntöjen sujuvoittamista miettii toinen työryhmä. Työryhmien työ on valmistumassa alkuvuodesta. Ilmoitusmenettely ei välttämättä ole paljon sujuvampi, lisäksi siinä tulee ongelmaksi, ettei haitankärsijöitä kuulla. Lupa myös antaa suojan toiminnanharjoittajalle.
YM	Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 30 §	Direktiivilaitoksen luvitus vai rekisteröinti	Direktiivilaitoksen osaksi tuleva pieni, 1-50 MW, yksikkö tulisi voida hoitaa aina rekisteröintimenettelyllä		Pienen kattilan luvitus saattaa kestää esim. 12 kk kun rekisteröinti hoituu 3 kk:ssa.

YM	Vesilaki (587/2011)	Vesilain mukaiset luvat	Vesilain mukaista lupaa ei tulisi vaatia vesistön tai sen käytön kannalta vähäisiltä hankkeilta ja käyttöoikeuskysymys tulisi ratkaista jollain kevyemmällä menettelyllä.	Tarkempi harkinta rakennelmista, jotka luvan tarvitsevat	Pienten lupien käsittely (esim. alitukset) kestää yleensä 3-6 kk. Vesilaki ei vaadi lupaa vähäisiltä hankkeilta. Osa esim. laitureista tulee lupakäsittelyyn, koska siitä on kiista naapureiden välillä eli se aiheuttaa haittaa naapurille, tai sitten tarvitaan käyttöoikeus. Tässäkin lupa antaa suojan rakenteen omistajalle, pitää rakenne siinä. Suuntaporaamalla tehtävien vesistön alitusten (kaapelit ym.) luvanvaraisuudesta ollaan vesilakia uudistavassa työryhmässä luopumassa. Käyttöoikeus tarkoittaa puuttumista yksityiseen omistusoikeuteen, joten se on tarkkaan mietittävä. Em. työryhmä käsittelee sitäkin.
YM	Vesilaki 11:6 §	Vesilain mukaiset luvat	Turhia lausuntoja ei tulisi kunnilta pyytää. Lausunto tulisi pyytää vain tarvittaessa.		
YM	Ympäristönsuojelula in 43 § ja 191 §	Asianosaisen määritelmä	Ehdotetaan muutettavaksi asianosaisten määritelmää.		Ympäristölupaprosessissa asianosaisten laeaa määritelmä sekä asianosaisten laajat kuulemis- ja valitusoikeudet mahdollistavat luvan kohteena olevien investointihankkeen kohtuuttoman viivästymisen. Asianosaisuutta olisi hyvä tarkentaa. Vaikutusmahdollisuuksia rajaa sitovat perusoikeudet ja kansainväliset sopimukset. Ympäristönsuojeluasioissa valmistellaan valituslupamenettelyä

					KHO:n, mikä vähentää yhden portaan.
YM		Kunnilta pyydettävät lausunnot	Kunnilta pyydetään nykyisin jopa neljän eri viranomaisen (kunnanhallitus, ympäristönsuojelu, terveydensuojelu, kaavoitus) lausunto.		Tulee selvittää, ovatko kaikki tarpeen ja esimerkiksi tarvitaanko kunnanhallituksen lausuntoa kaikissa hankkeissa.
YM		YVAn ja luvituksen yhdistäminen	Ainakin hankkeissa, joissa tosiasiallisesti on vain yksi aito toteuttamisvaihto, YVAn tarpeellisuuden ja mahdollisuudet yhdistää YVA ja lupakäsittely on selvitettävä.		
YM	Ympäristönsuojelulaki	Lupamenettelyiden yhtenäistäminen	YSL:n uudistuksen yhteydessä on pyrittävä muuttamaan samalla myös vesilain menettelyjä.		Muuten aluehallintovirastoissa on noudatettava useita samankaltaisia, mutta kuitenkin toisistaan poikkeavia, menettelyjä ja järjestelmiä, joiden ylläpito vaatii työtä ja lisää virhemahdollisuuksia. Asiallisia perusteita erilaisiin tai erinimisiin menettelyihin ei yleensä ole (vrt. vastine/selitys, valitusten käsittely, sähköinen käsittely).

Taulukko 8. Muutosehdotukset ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädäntöön

3.8. Muita ehdotuksia

Edellä mainittujen lisäksi aluehallintovirastojen tehtävistä ehdotetaan poistettavaksi seuraavat tehtävät:

Vastuuministeriö	Normi	Aihe	Pääasiallinen ehdotus	Muutos	Perustelu
OM	Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tallettamisesta velan maksuna tai vapautumisena muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931)	Maksutalletuslaki	Lakia tulisi täsmentää ja ajantasaistaa		
OM	Kts. Edellä	Maksutalletuslaki	Maksutalletuslain 6.1 § tulisi kumota	Tallettavia varoja ei tarvitsisi siirtää rahalaitokseen korkoa kasvamaan, vaan ne voisi pitää AVIn omalla maksutalletuksille varatulla tilillä	Talletusten korottomuus vähentäisi huomattavasti talousyksikön työtaakkaa ja nopeuttaisi talletusten käsittelyä. Korottomuudella olisi psykologinen vaikutus: Se saattaisi myös nopeuttaa varojen nostamista pois AVIsta ja niiden sijoittamista tuottavammin.
OM	Lunastuslaki (603/1977) 49.1 §	Lunastuslain 49.1 § ja siihen liittyvä 86.1 § on vanhentunut uuden maakaaren myötä		Lunastuslain 49.1 § kumottava. Samoin on kumottava tuohon lainkohtaan liittyvä velvollisuus kuuluttaa tallettamisesta	Uusi lainsäädäntö (maakaari) on tehnyt ”varmuuden vuoksi” tallettamisesta tarpeetonta. Koko tilan lunastuksissa varmuuden vuoksi tallettaminen hidastaa kiinteistön omistajan korvauksien saantia useilla kuukausilla. Uuden kodin tai muun omaisuuden rahoitusneuvottelut hidastuvat. Ei

					ole kiinteistönomistajan eikä rahoittajien edun mukaista.
OM	Yhteisälaki (758/1989)			Yhteisälakii n tulee lisätä aiemmin jakolaissa ollut määräys siitä, että jos talletukseen oikeutetut eivät ole nostaneet talletettua korvausta 10 vuodessa, varat joutuvat valtiolle.	Perustuslaillinen ongelma: Lunastuskorvauksen tallettajat ovat eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, onko yhteinen alue järjestäytynyt vai järjestäytymätön. Järjestäytynyt osakunta saa aina korvauksen. Järjestäytymättömän osakaskunnan varat talletetaan. Jos tallettaja ei kerro talletuksesta korvauksen oikeille saajille, hän nostaa lunastuskorvausvarat 11. vuonna korkoineen.
STM		Äitienpäiväkunniamerkkiesitykset	Siirretään itsehallintoalueille		
STM, OKM, VM, SM		Ritarikuntien kunniamerkkiesitykset	Siirretään itsehallintoalueille		
SM	Yhdistyslaki (503/1989) 4 §	Ampumayhdistyslupa	Voitaisiin luopua AVIn tehtävänä	Luontevampi paikka voisi olla poliisihallitus	
VM	Asetus valtion virastojen aukiolosta (332/1994)	Valtion virastojen aukioloajat	Aukioloajat viraston omaan harkintaan		

Taulukko 9. Muutosehdotukset muuhun aluehallintovirastojen toimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön

4. Lainsäädännön soveltaminen ja ohjaus

4.1. Soveltamisohjeet

Jatkossa tulee miettiä valtion valvonnan ja ohjauksen roolia sekä niiden suhdetta. Toimikentällä ei yleisesti haluta luopua valvonnasta: yrityskentällä valvonta pitää villit yrittäjät kurissa, jolloin kilpailu on tasapuolisempaa. Valvonnan tulisi kuitenkin haitata liiketoimintaa mahdollisimman vähän. Vaikuttavalla ennakko-ohjauksella voidaan vähentää jälkikäteisen (suunnitelmallisen ja reaktiivisen) valvonnan tarvetta. Reaktiivisen valvonnan tarve ei kuitenkaan tule poistumaan. Viranomaisella tulee olla riittävän vahvat ja pelotevaikutuksiltaan vaikuttavat keinot puuttua lainvastaiseen toimintaan.

Valvonnan yhdenmukaistaminen on haaste aluehallintovirastojen hallinnonaloilla. Asiakasnäkökulmasta lupaedellytysten, valvonnan ja ohjauksen sisällön tulisi olla valtakunnallisesti yhdenvertaisia. Tällä hetkellä joissain lupaehdoissa tai valvonnan sisällöissä on aluehallintovirastojen kesken joitain eroavaisuuksia. Ratkaisuksi on ehdotettu aluehallintovirastojen yhdistämistä yhdeksi valtakunnalliseksi aluehallintovirastoksi, vastuualueiden toiminnan keskittämistä keskusvirastoihin tai tiukemman keskusvirasto-ohjauksen käyttöä.

Jatkoesityksissä lähdetään siitä, että lait, säädökset ja normit edellyttävät nykyistä enemmän asiantuntijuuden tuomaa soveltamista yksittäisissä päätöksissä, valvonnassa ja tarkastuksissa. Asiakaslähtöisyys korostuu siinä, että päätökset syntyvät nykyistä nopeammin ja yksilöllisemmin yhtenäiset linjaukset asialle antavan lainsäädännön tai normin perusteella. Näin syntyy toimintaympäristölähtöisesti ja tilannesidonnaisesti jonkun verran erilaisia päätöksiä, mutta ne noudattavat kuitenkin uudistetun säädöksen, normin tai ohjeen perusperiaatteita. Vain näin kyetään tukemaan lupa-asian, valvontaprosessin ja tarkastuksen asiakaslähtöisyyttä ja paikallisuutta.

Aluehallinnon lupa-, valvonta-, ohjaus- ja tarkastustehtäviä määrittää kahdeksan ohjaavan ministeriön toimialan lait ja asetukset, sekä näitä koskevat ministeriöiden ja keskusvirastojen ohjeet ja suositukset. Ohjeistusta on kertynyt mittavasti erityisesti STM:n hallinnon alalla sosiaali- ja terveyden huollossa sekä alkoholihallinnossa. Oikeusministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla ohjeistusta on niukemmin. Loppuraportissa ei käydä ministeriöiden ja keskusvirastojen ohjeistusta läpi yksityiskohtaisesti, mutta esitetään joitakin huomioita substansseittain.

Yksityisen terveydenhuollon lainsäädäntö on vanhentunutta eikä siinä ole otettu huomioon muuttuvia palvelurakenteita ja toimintaympäristöjä. Lisäksi varsinkin sosiaalihuoltoa, mutta myös alkoholihallintoa koskeva lainsäädäntö on pitkälti puitelainsäädäntöä, jossa ei ole yksityiskohtaisia, toimintatapoja koskevia säännöksiä. Lupakäytäntöjen yhtenäistämiseksi ja palvelujen tuottajien sekä asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi on katsottu tarpeelliseksi laatia linjauksia. Valvira ja aluehallintovirastot ovat linjanneet menettelytapoja tilanteissa, joissa asiaa koskeva lainsäädäntö on tulkinnanvaraista. Pääsääntöisesti ohjeet ovat luonteeltaan suosituksia, mutta käytännössä toimialan valvontaviranomaiset harvoin poikkeavat niistä ilman erityistä syytä tai perustetta.

Edellä mainitulla ohjeiden tarpeellisuus on kytköksissä EU:n ja kansallisen lainsäädännön sisältöön eli siihen kuinka väljä tai yksityiskohtainen on lakien ja asetusten sääntelyn taso, ja kuinka paljon niissä arvioidaan olevan tarkemman ohjeistuksen tarvetta. Tarvetta ohjeiden antamiseen tulisi vähentää huolehtimalla säädösten yksinkertaisuudesta ja selkeydestä toisin sanoen huolehtimalla lainsäädännön korkeasta tasosta. Säädökset vaativat aina tulkintaa, mutta laadukas lainsäädäntö ei tarvitse tulkintaohjetta. Laadukas lainsäädäntö vähentää hallinnollista taakkaa niin asiakkaiden kuin viranomaisten näkökulmasta. Säädösvalmistelun vaikutusarvioinnin

tulee olla kattavaa ja sen yhteydessä on arvioitava myös byrokratiavaikutukset huomioiden ohjeistukselle vaihtoehtoiset ohjauskeinot.

Ympäristöterveydenhuollon ohjaus ja lainsäädännön valmistelu kuuluu kolmelle eri ministeriölle, joita ovat STM, MMM ja TEM. Lisäksi ympäristöterveydenhuollossa on kolme keskusvirastoa, jotka ohjaavat AVIen sekä kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden toimintaa. Keskusvirastoja ovat Valvira, Evira sekä Tukes.

Valvira on käynnistänyt antamansa ohjeistuksen läpikäymisen ja päivittämisen ottaen huomioon normien purun sekä hallinnollisen taakan keventämisen kuntien, palvelunjärjestäjien, yritysten ja viranomaisten näkökulmasta, kuitenkin potilas- ja asiakasturvallisuus huomioiden. Työ toteutetaan normaalina virkamiesvalmisteluna syyskuun 2016 loppuun mennessä. Pääpaino tarkastelussa on ollut sosiaali- ja terveydenhuollon ohjeistuksessa, ja sen perusteella on kumottu 20 Valviran omaa tai yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa laadittua linjausta, kannanottoa tai ohjetta. Alkoholihallinnossa ohjeistus arvioidaan kokonaan uudelleen alkoholilain kokonaisuudistuksen tultua voimaan.

Evira tehostaa ja yhtenäistää laatutyössään ohjeiden valmistelua sekä parantaa niiden laatua ja selkeyttä toteuttamalla vuonna 2016 valvonnassaan ohjeistusta koskevan sisäisen auditoinnin. Ohjeiden perkaamiseksi sekä määräysten ja hallinnon keventämiseksi Evira aloittaa lisäksi vuonna 2016 hankkeen, jossa käydään läpi ohjeet ja tulkinnot sisällöllisesti tästä näkökulmasta ja arvioidaan myös ohjeiden antamisen tarpeellisuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto antaa työsuojeluvalvonnasta ohjeita, joiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa työsuojeluvalvontaa, parantaa työsuojelutarkastusten laatua ja lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä. Ohjeita ei ole annettu montaa ja ne koskevat jotain tiettyä asiakokonaisuutta kuten kosteus- ja homevaurioiden valvontaa ja häirinnän ja muun epäasian kohtelun valvontaa. Työsuojelun vastuualueiden tulosohtausprosessi kuvataan ja tulostavoitteet määritellään nelivuotisessa runkosuunnitelmassa.

Elinkeinovalvonnassa ei ole ohjaavaa keskusvirastoa kuin kilpailu- ja kuluttaja-asioissa Kilpailuja kuluttajavirasto (KKV) sekä mittauslaitesioissa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). Ministeriöt eivät ole antaneet elinkeinovalvonta-asioissa ohjeistusta. KKV ja Kuluttaja-asiamies on tehnyt linjauksia tai antanut ohjeistusta yrityksille ja muille tahoille, jota myös aluehallintovirasto noudattaa työssään. Turvatekniikan keskuksen (Tukes) Internet-sivuilta löytyvä ohjeistus. Ympäristöluvut, opetus ja kulttuuri sekä pelastus - vastuualueilla ei edellä esitetyn kaltaista ohjeistusta ole.

4.2. Valvontaohjelmat

Keskeinen keskusvirastojen ohjausväline on valvontaohjelmat ja työsuojeluvalvonnassa runkosuunnitelma. Valvira ja aluehallintovirastot ovat asettaneet sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan strategiset päätavoitteet hallitusohjelmakaudeksi (valvontaohjelman osa I) ja täsmentävät niitä vuosittain määriteltävien valvonnan painopistealueiden avulla (valvontaohjelman osa II). Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2016–2019 koskee niitä Valviran ja aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveyshuollonohjaus- ja valvontatehtäviä, joiden sisällön osalta Valvira on Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastosta annetun lain perusteella ohjaavaviranomainen suhteessa aluehallintovirastoihin.

Hallitusohjelman tavoitteena on siirtyminen resurssiohjauksesta tulosten ohjaamiseen. Kunnallisten palvelujen tuottamisen menetelmiä, resursseja ja prosesseja koskevat yksityiskohtaiset säännökset ja suositukset pitkälti kumotaan ja palvelujen sisältöjen normittamisesta luovutaan. Kaiken kaikkiaan kuntien harkintavaltaa palvelujen järjestämisessä lisätään. Tavoite vaikuttaa viranomaisvalvonnan rooliin ja toimintatapoihin ja se on

pyritty ottamaan huomioon valvontaohjelmaa laadittaessa. Valvontaohjelmakaudella valvontaa suunnataan kolmen kokonaisuuden avulla. Kokonaisuudet ovat palvelurakenne, palvelujen saatavuus sekä palvelujen sisältö ja laatu. Viranomaisvalvonnan painopiste on asiakaskeskeisyydessä sekä palvelutoiminnan kokonaisuuden ja lopputuloksen valvonnassa. Valvonnan yksi keskeinen tavoite on myös palvelujärjestelmien muutoksessa tukea sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Valvontakulttuurin keskiössä ovat vuorovaikutteiset ja ennakoivat valvontamenetelmät, kuten toimintayksiköiden omavalvonnan tukeminen ja varmistaminen.

Valviran tehtäviin kuuluu myös aluehallintovirastojen alkoholilupahallinnon ja valvonnan ohjaus. Valtakunnallisen alkoholihallinnon valvontaohjelman 2015–2016 avulla halutaan kehittää alkoholihallinnon ohjausta ja aluehallintovirastojen alkoholilupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseksi ja saumattomaksi kokonaisuudeksi. Edellä mainittuja hallitusohjelman tavoitteita toteutetaan alkoholihallinnossa ennen kaikkea alkoholilain kokonaisuudistuksella sekä alkoholielinkeinorekisterin uudistuksella, jotka ovat molemmat valmistelussa. Näitä uudistuksia odotellessa viranomaiskäytäntöjä kehittämällä ja tehokkaalla viestinnällä voidaan edetä mainittujen tavoitteiden suuntaan.

Ympäristöterveydenhuollon kolme keskusvirastoa ovat yhdessä laatineet valtakunnallisen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman vuosille 2015–2019, joka kunnallisten valvontayksiköiden ja AVIen on huomioitava omassa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassaan. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma on väline, jolla varmistetaan laaja-alaisen, kunnassa ja muissa ympäristöterveydenhuollon viranomaisissa tehtävän valvonnan yhdenmukainen ohjaaminen. Päävastuu ympäristöterveydenhuollon käytännön valvonnasta on kunnilla.

Yhteinen valvontaohjelma sisältää valvonnan yhteiset periaatteet ja sen tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää keskusvirastojen ohjausta kunnille ja muille valvontaviranomaisille sekä lisätä valvonnan vaikuttavuutta, suunnitelmallisuutta ja laatua. Tämä tapahtuu ohjaamalla viranomaisia valvontasuunnitelman laatimisessa, valvonnan järjestämisessä ja toteutuksessa. Tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa. Yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritellään ympäristöterveydenhuollon keskusviranomaisten yhteiset periaatteet valvonnalle. Toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa annetaan tarkempia ohjeita muun muassa eri lakien perusteella tehtävien tarkastusten sisällöstä ja tarkastukseen käytettävästä ajasta. Toimialakohtaiset valvontaohjelmat ovat varsin yksityiskohtaisia.

Valviran ja aluehallintovirastojen yhteistyöryhmien toimikausi päättyi 31.12.2015. Jatkossa alkoholihallinnon- ympäristöterveydenhuollon ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöryhmiä ei enää nimetä, vaan asiat valmistellaan pääasiassa virkatyönä. Peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat-vastuualueiden johtajista sekä Valviran edustajista koostuva koordinaatioryhmä on kuitenkin päätetty asettaa uudelleen. Yhteistyömuotoja voi jatkossa olla työkokoukset, työpajat tai vastaavat. Yhteistyöryhmien loppuminen sekä Valviran ja Eviran ohjeistuksen purkaminen voivat aiheuttaa tarvetta näiden asioiden viemiseen valvontaohjelmiin, mikä ei ole toivottavaa. Valvontaohjelmien tulee pysyä strategisina ja tarvittaessa niiden yksityiskohtaisemmasta toimenpanosta aluehallintovirastot voivat sopia keskenään tavoitteena aiempaa joustavampi, yhdenmukaisempi ja käytännön läheisempi lain soveltaminen

Työsuojelun vastuualueiden runkosuunnitelmassa määritellään aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminnan yhteiset linjaukset ja tavoitteet vuosille 2016–2019. Runkosuunnitelman tavoitteena on varmistaa työsuojelun vastuualueiden toiminnan yhtenäisyys. Runkosuunnitelman mukaan työsuojeluvalvonnan tavoitteena on tukea työpaikan omaa turvallisuustoimintaa. Viranomaisaloitteinen valvonta kohdennetaan pääasiassa riskiperusteisesti niille toimialoille, joilla esiintyy merkittävimpiä työturvallisuusriskejä. Valvonnan kattavuudesta kuitenkin huolehditaan kohdentamalla valvontaa kaikille

toimialoille sekä viranomaisaloitteisesti että asiakasyhteydenottojen perusteella. Valvonnan kohdentamisen ja kehittämisen lisäksi runkosuunnitelmassa käsitellään viestinnän ja sidosryhmäyhteistyön entistä tiiviimpää yhdistämistä osaksi valvontaa. Erityisesti viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedonvaihto on tunnistettu merkittäväksi tekijäksi toiminnan tehostamisessa.

5. Prosessien sujuvoittaminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen

5.1. Asiakaslähtöisyyden kehittäminen

Aluehallintovirastoihin saa yhteyden kirjaamoiden, puhelinvaihteen sekä suoraan asiantuntijoiden kautta. Lisäksi valtionhallinnossa on erillinen kansalaisneuvonta.fi -Internet-palvelu, jonka kautta kansalainen voi saada neuvontaa ja ohjausta asiansa vireille saattamiseksi ja hoitamiseksi.

1. Aluehallintovirastojen yhteinen asiakaspalvelukanava

Asiakkaan ensimmäisen yhteydenoton tulee tapahtua yhteisen asiakaspalvelun kautta. Tällöin neuvova opastus tapahtuisi AVIen yhteisen asiakaspalvelun kautta ja asiakkaiden suorat yhteydenotot asiantuntijoille liittyisivät vain vireillä olevaan asiaan. Asiaksnäkökulmasta on tärkeää, että asiakas saa nopeasti haluamansa tiedon. Myös viranomaisen näkökulmasta asiakaskontaktin tulisi olla samanaikaisesti lyhyt mutta tehokas. Lisäksi haasteena on yleisen tiedon ja erityisosaamista vaativan tiedon määrittäminen niin, että asiakas ohjataan asiassaan oikealle asiantuntijalle. Tätä voidaan helpottaa Internet-sivujen selkeällä ulosannilla.

Asiakaspalvelun lähtökohtana tulee olla se, että usein kysytty yleinen tieto on nykyistä helpommin asiakkaan saatavilla. Yleisen tason asiakasneuvonta tapahtuu Internet-sivujen, Internet-sivuihin liitettävän Chat-palvelun ja aluehallintoviraston asiakaspalvelun kautta. Mikäli asiakas kaipaa tarkempaa ohjeistusta tai neuvontaa, asiakaspalvelu ohjaa asiakkaan toimivaltaisen asiantuntijan yhteyteen. Keskittämällä yleinen asiakaspalvelu selkiytetään asiakkaan palveluprosessia. Samalla vähennetään asiantuntijan käyttämää aikaa yleisluonteisen tiedon jakamisessa.

2. Tieto asian käsittelyvaiheista ja käsittelijästä asiakkaalle

Havi-hanketta varten tehdyn kyselyn vastauksissa esitettiin tarve saada tieto lupa- ja rahoitusprosessin käsittelyvaiheista asiakkaalle. Asiakas näkee näin asiointitililtään asiansa käsittelyvaiheen ja voi suoraan verkkopalvelun tai annettujen yhteystietojen kautta ottaa yhteyttä asian käsittelijään. Käsittelyvaiheiden erittely tulee tehdä prosessikaavioiden mukaan ja se tulee integroida osaksi kansallista palveluarkkitehtuuria.

Asiakkaan tieto käsittelyvaiheesta ei sinällään nopeuta prosessia, mutta se lisää prosessin näkyvyyttä ja avoimuutta asiakkaan suuntaan. Nykyisin asiakas näkee hakemuksen lähettämisen jälkeen vain mahdollisen lisätietopyynnön, tiedon katselmuksesta ja/tai kuulemisesta sekä päätöksen. Tieto asian käsittelyvaiheesta vahvistaa asiakkaan kokemusta asian etenemisestä.

3. Tehokas ennakkoneuvonta sekä viestinnän keinojen ja kanavien hyödyntäminen

Aluehallintovirastojen lupa-, ohjaus- ja valvontaprosesseja on mahdollista sujuvoittaa kehittämällä ennakkoneuvonnan keinoja, joita ovat viestinnällinen informointi (Internet-sivut, opastusvideot), asiakaspalveluväylät (kansalaisneuvonta, AVIen asiakaspalvelunumerot), asiantuntijan antama neuvonta sekä ennakkoneuvottelu lupa-asioissa viranomaisen kanssa.

Ennakko-ohjausta kehittämällä voidaan vähentää lupa-, rahoitus- ja kanteluprosesseissa hakijalle lähetettäviä lisätieto- ja liitepyyntöjä. Ennakko-ohjausta kehitettäessä tulee kartoittaa, mitä hakija haluaa tietää saadakseen luvan. Tämän lisäksi tulee selvittää, mitä tietoa viranomainen haluaa saada hakijalle tiedoksi luvan hakemusvaiheessa. Mitä yksinkertaisemmin tiedot on jäsennelty ja annetaan hakijalle, sitä parempi hyöty ennakko-ohjauksesta on.

Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämisessä tulee jatkaa ennakko-ohjauksen ja ennakkoneuvonnan kehittämistä. Ennakkoneuvottelulla lupahallinnon prosesseja voidaan lyhentää. Tehokkaalla ennakko-ohjauksella lupaprosessista tehdään asiakkaalle selkeämpi ja sujuvampi.

4. Asiakaspalautteen pyytäminen asioinnin jälkeen

Aluehallintovirastoissa asiakaspalautetta kerätään kolmen vuoden välein tehtävällä asiakas- ja sidosryhmäkyselyllä. Viimeisin kysely tehtiin keväällä 2015. Lisäksi palautetta aluehallintovirastoille voi antaa Internet-sivujen palaute-sivuston kautta.

Palveluiden toimivuudesta saadaan parhaiten palautetta, kun palaute pyydetään automaattisesti asiakkaalta. Lyhyt ja yksinkertainen sähköinen palautelomake tulee lähettää heti tai lyhyen ajan päästä asioinnin päättymisestä. Palautekysely voidaan lähettää kaikille tai osalle asiakkaista otantana.

5. Päätöksentekojärjestelmän uudistaminen

Aluehallintovirastoissa päätöksenteko tapahtuu pääasiassa esittelystä. Esittelijä valmistelee päätösehdotuksen, jonka asian ratkaisija päättää. Virastosta, vastuualueesta sekä asiasta riippuen asian ratkaisija voi olla ylitarkastaja, lakimies, yksikön päällikkö, vastuualueen johtaja tai viraston ylijohtaja. Päätöksenteko on määritelty työjärjestyksessä.

Asiakkaan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että päätös on valmisteltu laajaa harkintaa käyttäen. Asiat, joissa laaja sisällöllinen harkinta voidaan turvata toisin keinoin, tulee voida tehdä kevyemmällä ratkaisija-menettelyllä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi:

- Rekisteröinnit
 - o Sosiaalihuollon ilmoituksenvaraisen toiminnan rekisteröinti
 - o Itsenäisen ammatinharjoittajan rekisteröinnit
- Luvat
 - o Yksityistä terveydenhuoltoa koskevat luvat
 - o Sosiaalihuollon ympärivuorokautista hoitoa koskevat luvat
 - o Alkoholin anniskelun jatkoaikaluvat
- Valvonta-asioiksi kirjattavat havaitut lievät epäkohdat voidaan hoitaa ohjauksellisin keinoin.

6. Tiedon ja tietojärjestelmien poikkihallinnollinen hyödyntäminen

Viranomaistyössä käytetään useita hallinnonalakohtaisia tietojärjestelmiä. Asiantuntijatyössä useiden tietojärjestelmien päällekkäisyys heikentää työn tehokkuutta. Tiedon poikkihallinnollinen vaihto perustuu nykyisin viranhaltijoiden henkilökohtaisiin kontakteihin viraston sisällä.

Tietojärjestelmien yhdistämistä tulee tarkastella riskin arvioinnin tukena. Viranomaisen tekemän valvonnan luonne muuttuu. Laajasta suunnitelmallisesta valvonnasta siirrytään kohti ennakkollista ohjausta, jossa suunnitelmallinen valvonta toimii ohjauksen tukena. Suunnitelmallista valvontaa pyritään tehostamaan kohdistamalla se riskiarvioinnin perusteella niihin toimijoihin, joiden toiminta ei todennäköisimmin vastaa lainsäädännön vaatimuksia.

Riskinarvioinnin tukena tulee viranomaisella olla nykyistä kattavampi tieto muiden viranomaisten harjoittamasta valvonnasta sekä havainnoista. Tietoa välitetään, mutta sitä tulee tehostaa. Valvontatiedon yhdistämisellä ja systemaattisella tiedon jakamisella tuetaan viranomaisen tekemää riskin arviointia.

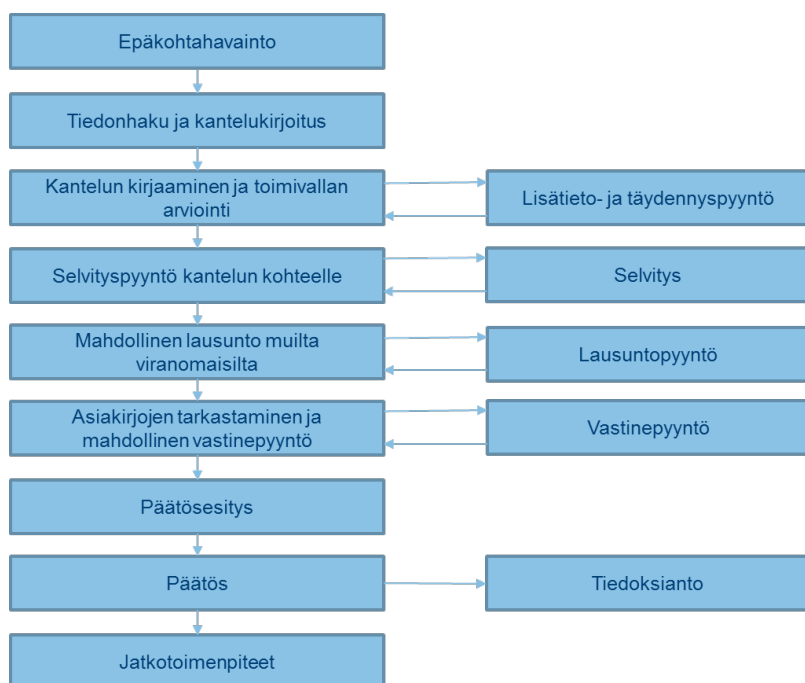
5.2. Kanteluprosessit

Kansallisia kanteluviranomaisia ovat valtioneuvoston oikeuskansleri, eduskunnan oikeusasiamies sekä aluehallintovirastot. Suomesta voi tehdä kantelun myös Euroopan Unionin komissioon sekä oikeusasiamiehelle.

Aluehallintovirastot käsittelevät niiden valvontavastuulla oleviin asioihin liittyvät kantelut, kun kantelun kohteena olevan organisaation tai henkilön menettelyn tai toiminnan voidaan katsoa olevan lainvastaista, virheellistä tai epäasianmukaista. Kantelun voi tehdä myös tehtävien laiminlyönnin perusteella. Aluehallintovirasto voi siirtää kantelun käsiteltäväksi Valviraan vakavissa hoitovirhetapauksissa.

Kantelu on tärkeä oikeusturvan väline, jonka avulla kansalainen voi vaikuttaa kohtaamaansa epäkohtaan. Kantelun voi tehdä, kun asianosainen katsoo kantelun kohteena olevan organisaation tai henkilön menettelyn tai toiminnan olevan lainvastaista, virheellistä tai epäasianmukaista. Kantelun voi tehdä myös tilanteessa, jossa kantelun kohde on laiminlyönyt tehtäviensä täyttämisen. Yli kaksi vuotta vanhoja kanteluita ei käsitellä, ellei siihen ole erityisen painavaa syytä. Kanteluprosessi on myös yksi jälkikäteisen valvonnan muoto. Kantelun kautta viranomainen saa tietoa mahdollisesta epäkohdasta palvelujen tuottamisessa, joka voi käynnistää laajempia valvontatoimenpiteitä.

Kanteluprosessissa on pieniä eroja aluehallintovirastojen välillä. Prosessista on laadittu 2015 aluehallintovirastojen kanteluiden kehittämishankkeen (AVIKaKe) yhteydessä yleinen prosessikuvaus, joka kuvaa kanteluprosessin kulkua ja yhtenäistä kanteluiden käsittelyä aluehallintovirastoissa.

Kuvio 8. Kantelujen käsittelyn prosessikuvaus

Kanteluprosessi käynnistyy kansalaisen sähköisestä tai kirjallisesta kantelusta viranomaiselle. Kantelu kirjataan ja sen tiedot tarkistetaan. Mikäli kantelun käsittely vaatii lisätietoja, täydennystä tai valtakirjan, nämä pyynnot lähetetään kantelun laatijalle. Kantelun kohteelta pyydetään selvitys, jonka lisäksi muilta viranomaisilta voidaan pyytää lausuntoa. Kanteluun laaditaan päätösesitys ja se ratkaistaan, jonka jälkeen palvelun tuottajan tulee ryhtyä toimenpiteisiin todetun epäkohdan korjaamiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluissa asia pyritään ensisijaisesti ohjaamaan muistutusmenettelyyn. Tällöin asia hoidetaan asianosaisen ja palveluntarjoajan välillä. Kantelu on prosessina raskas, jossa viranomainen lisäksi pyytää lausuntoja kantelun kohteelta. Mikäli kyseessä on potilaan saamaa hoitoa koskeva kantelu, erillinen lausunto pyydetään jokaiselta potilaan hoitoon osallistuneelta.

Kanteluprosessin kehittämisesitykset

1. Kantelun tekeminen varmennettuna (nimellä)

Kantelun voi tehdä nimettömänä. Nimetön kantelu suojaa kantelun tekijää, mutta myös mahdollistaa asiattomien kanteluiden tekemisen kiusaamis- tai vahingoittamistarkoituksessa, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa kantelun kohteelle ja kuormittavat kanteluviranomaisia. Kantelun tekeminen varmennettuna vähentää epäasiallisten kanteluiden määrää. Prosessissa on kuitenkin huolehdittava tarkkaan kantelun tekijän luottamuksellisuus suhteessa kantelun kohteeseen, mikäli kantelun tekijä ei halua julkistaa nimeään. Tällöin kantelun tekijän tiedot jäävät vain kanteluviranomaisen tietoon.

2. Kanteluvoikeuden rajaaminen asioissa, joissa on valitusoikeus

Kanteluvoikeutta tulee rajata asioissa, joissa on valitusoikeus. Mikäli valitusprosessin aikana todetaan viranomaisen menetelleen virheellisellä tavalla, tulisi tämä tietoon muutenkin kuin kantelun kautta. Myös epäasiallisten kanteluiden käsittely vähenee, kun valitusasiat käsitellään kevyemmässä valitusprosessissa.

3. Muistutusmenettelyn hyödyntäminen nykyistä tehokkaammin ennen kantelun käsittelemistä

Mikäli asia ei ratkea asianosaisen ja palvelutarjoajan välisen muistutusmenettelyn kautta, tulee asia viranomaisen käsittelyyn kanteluasiana. Muistutusmenettely myös aktivoisi kansalaisia paremmin hoitamaan asioita suoraan toimijoiden kanssa. Muistutusmenettely on tehokkaampi ja kevyempi keino hoitaa asia asiakkaan ja toimijan kesken.

4. Toistuvan, saman sisältöisen kantelun muuttaminen maksulliseksi

Samaa asiaa koskeva kantelu tulee voida muuttaa maksulliseksi. Mikäli kantelun käsittelyssä todetaan kantelun olevan aiheellinen ja johtavan toimenpiteisiin, maksu palautetaan kantelun tekijälle. Maksun suuruus määräytyy todellisten käsittelykulujen mukaan. Ehdotus vähentää epäasiallisten ja kiusaamistarkoituksessa tehtyjä kanteluita.

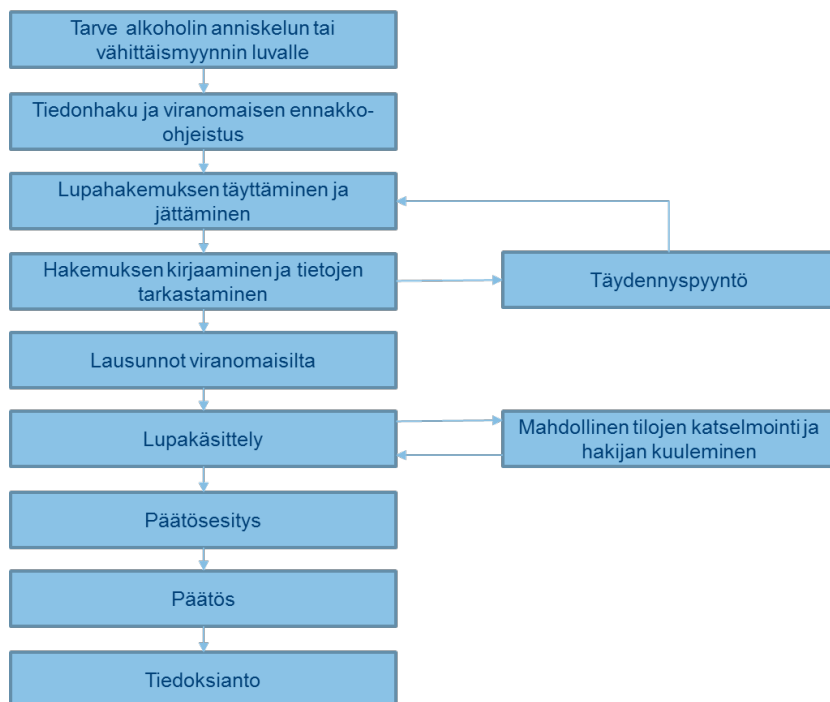
5.3. Alkoholihallinnon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessit

Alkoholihallinnon lupaprosessit

Alkoholihallinnon lupaviranomaisina toimivat valtakunnallisesti sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto Valvira sekä alueellisesti aluehallintovirastot omilla toimialueillaan. Valvira ohjaa alkoholilupaprosessia valtakunnallisesti yhtenäisen lupakäytännön mukaiseksi, jonka lisäksi se myöntää luvat alkoholin valmistamiseen, maahantuontiin, teolliseen käyttöön, myyntiin kansainvälisessä liikenteessä sekä tukkumyyntiin. Aluehallintovirastot myöntävät alkoholin anniskelua ja vähittäismyyntiä koskevat luvat toimialueellaan.

Alkoholilupaa voi hakea vain Y-tunnuksenomaava yritys tai yhteisö. Hakemus alkoholin anniskelu- tai vähittäismyyntiluvan saamiseksi on mahdollista toimittaa aluehallintovirastolle joko kirjeitse, henkilökohtaisesti toimittamalla tai sähköpostitse. Hakemuksen toimittaminen sähköisesti tietojärjestelmien kautta on mahdollista vain anniskeluluvan haltijoille anniskelun jatkoaikaluvan osalta. Alkoholin anniskelu- ja vähittäismyyntiin lupaprosessien digitalisointi on suunnitteilla.

Vuosittain aluehallintovirastoissa käsitellään noin 8 000 alkoholin anniskelua ja vähittäismyyntiä koskevaa lupaa. Tavoitteellinen käsittelyaika alkoholiluvulle on 30 vuorokautta. Poikkeamat tavoiteajasta johtuvat useimmiten luvanhakijan selvitysten ja hakemustietojen ja -liitteiden puutteellisuudesta. Valtaosa luvista vaatii täydennyksiä tai lisätietoja luvanhakijalta ennen asian ratkaisua.

Kuvio 9. Alkoholilupien prosessikuvaus

Alkoholilupaprosessia edeltää ennakkoneuvonta, jossa viranomainen neuvoo lupanhakijaa koskien lupaprosessin kulkua ja ohjaa tutustumaan lupanhakijoille laadittuun kirjalliseen ohjeistukseen. Ohjeistuksessa selostetaan lupaprosessin kulku, luvansaannin edellytykset sekä vaadittavat selvitykset ja liitteet. Ohjauksella ja ennakkotiedottamisella pyritään vähentämään prosessia hidastavia lisätieto- ja liitepyyntöjä.

Lupaprosessi on ennakkovalvontaa. Lupa-asiaa käsitellessään viranomainen arvioi hakijan luotettavuutta sekä taloudellisia ja ammatillisia edellytyksiä. Lisäksi ennakkovalvontaan sisältyy anniskelu- tai vähittäismyyntitilojen fyysisen sijainnin arviointia erityisesti lapsiin kohdistuvan mainonnan osalta sekä järjestyshäiriöiden ja alueen houkuttelevuuteen liittyviä asioita.

Varsinainen lupaprosessi alkaa lupanhakijan viranomaiselle toimittamasta hakemuksesta. Hakemus liitteineen tarkastetaan, jonka jälkeen tarvittaessa pyydetään täydennyksiä. Kun hakemus on tiedoiltaan riittävä, hakemuksesta lähetetään lausuntopyynnöt muille viranomaisille. Selvitykset hoidetaan pääsääntöisesti sähköisesti. Osa tietopyynnöistä menee suoraan järjestelmien välityksellä, osa yksityisen palvelutarjoajan kautta ja osa sähköpostin välityksellä.

Selvitysten vastaanottamisen jälkeen lupahakemus käsitellään. Lupaa käsiteltäessä voidaan päättää tilojen katselmoinnista sekä hakijan kuulemisesta. Tilojen katselmointi siirretään usein valvonnan yhteyteen. Uusien lupanhakijoiden tilat pyritään tarkastamaan muutaman kuukauden sisällä luvan myöntämisestä. Luvasta laadittu päätösesitys esitetään asian ratkaisijalle. Päätös tallennetaan ja annetaan tiedoksi lupanhakijalle sekä sidosryhmille. Muun muassa poliisi saa tiedot toimialueellaan sijaitsevista alkoholiluvan haltijoista.

Alkoholilupaprosessi alkoholin anniskelu- ja vähittäismyyntiluvan osalta vaatii lupaviranomaiselta paikallistuntemusta. Paikallistuntemuksen vaatimus on osa liikkeen sijaintiin liittyvää harkintaa, jolla pyritään ehkäisemään haittoja yleiselle järjestykselle, terveydelle ja hyvinvoinnille.

Viranomaisen lupakäsittely nykyisessä muodossa näyttäytyy asiakkaalle vain hakemukseen pyydettyjen lisätietojen tai mahdollisesti tilojen katselmoinnin yhteydessä. Tieto prosessin etenemisestä tulee saada asiakkaalle, jolloin kokemus viranomaiskäsittelyn etenemisestä vahvistuu.

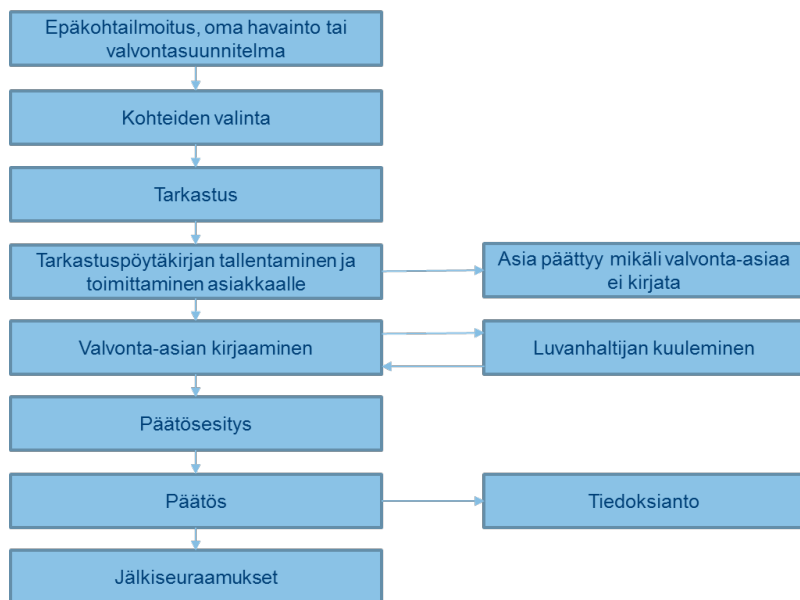
Havi-selvityshankkeen kyselyssä ehdotettiin lupien muuttamista ilmoituksenvaraisiksi. Erityisesti tilapäisiin alkoholin anniskeluun liittyviin lupiin vaadittiin helpotuksia. Ehdotuksissa nousi myös esille tilapäisten lupien myöntäminen yritykselle, jolla on jo toistaiseksi voimassaoleva alkoholin myyntilupa.

Alkoholilupia ei ole tarkoituksenmukaista muuntaa ilmoituksenvaraisiksi. Aluehallintoviraston tulee huolehtia myös kansanterveyden ja turvallisuuden edistämisestä alueellaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että toimijoiden kelpoisuus anniskella ja myydä vähittäiskaupassa alkoholia tarkistetaan lupaprosessissa. Lupaprosessissa suoritetaan ennakkovalvontaa, jossa toimijoiden taustat ja luotettavuus varmistetaan. Tällä tavoin menettelemällä aluehallintovirasto varmistaa, että alkoholia myydään ja anniskellaan niin, että elinkeinoharjoittajien tasavertaisuus on varmistettu.

Alkoholihallinnon valvontaprosessi

Alkoholivalvontaa suorittavat aluehallintovirastot sekä Valvira. Alkoholihallinnossa tehdään noin 4 900 tarkastusta vuodessa. Valvira ja aluehallintovirastot ovat laatineet valvonta-ohjelman, jonka lisäksi aluehallintovirastoilla on omat vuosittaiset valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelma laaditaan valvonta-ohjelman sekä tulossopimukseen kirjattujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Valviran ja aluehallintovirastojen valvontaohjelma vuosille 2015–2016 painottuu tilapäisten tapahtumien anniskelun valvontaan. Valvonnan yhteydessä suoritetaan ohjausta hyvien käytänteiden huomioimiseksi. Valvontaa voidaan tehdä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Valvonnan tarkoituksena on varmistaa toiminnan lupaehtojen mukainen toiminta sekä varmistaa asiakasturvallisuutta. Valtion viranomaisen tehtävään kuuluu myös kansalaisten turvallisuudesta huolehtiminen sekä kansanterveydellisten näkökulmien huomioiminen. Valvonnan avulla voidaan varmistaa, että kaikkien osapuolten intressit on otettu huomioon toiminnassa.

Kuvio 10. Alkoholihallinnon kenttävalvonnan prosessikuvaus

Valvontaprosessi käynnistyy valvontatarpeen arvioinnista. Tarvetta arvioidaan saatujen ilmoitusten, omien havaintojen, tulossopimuksen, valvontasuunnitelman, säädöksistä seuraavien tarkastusmääraikojen sekä seurannan, mainonnan ym. seikkojen pohjalta. Valvonnan yhteydessä tarkastetaan luvanhaltijan asiakirjat soveltuvien ja tarkoituksenmukaisien osin lupa, jatkoaikalupa, henkilökuntasuunnitelma/työvuoroluettelo ja määräys vastaavasta hoitajasta ja sijaisista. Annettua lupaa verrataan paikalla olevaan henkilöstöön, ja sen kelpoisuuksiin sekä järjestyksenvalvonnan valvonnassa käydään läpi alueen rajaamissuunnitelma/pohjapiirros,

anniskelun omavalvontasuunnitelma ja henkilökunnan perehdytys. Anniskelun jatkoaikavalvonnassa keskitytään anniskelutoiminnan, ohjelmatoiminnan sekä ravintolan tyhjentämisen valvontaan.

Vähittäismyyntipaikkojen valvonta poikkeaa anniskelupaikan valvonnasta. Tarkistuksen aikana havainnoidaan myymälää, alkoholijuomien sijoittelua myymälässä, hintoja, myyntiaikoja, mainontaa sekä alkoholimyyntialueen valvottavuutta. Vastaavan hoitajan kanssa käydään läpi asiakirjat kuten luvat, pohjapiirrokset, omavalvontasuunnitelmat, sekä henkilökunnan perehdytykset. Tarkastuskäynti päättyy tarkastajan ja vastaavan hoitajan yhteiseen tarkastuksen purkuun, jossa käydään läpi tarkastuspöytäkirja, palaute sekä allekirjoitukset. Mikäli tarkastuksessa havaitaan puutteita, asia kirjataan valvonta-asiaksi. Merkityksellisesti vähäisissä asioissa annetaan selvityspyyntö suoraan pöytäkirjaan, muutoin näistä lähetetään luvanhaltijalle erillinen selvityspyyntö.

Selvityksen saavuttua, asiasta valmistellaan päätös tarkastuksen havaintojen, saadun selvityksen sekä muiden lausuntojen pohjalta. Päätös esitetään ja ratkaistaan, jonka jälkeen se annetaan tiedoksi luvanhaltijalle. Sanktioina voidaan määrätä lupa-tyypin alentamista sekä määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevia luvan peruutuksia. Mikäli tarkastuksessa on havaittu epäkohtia, jotka kuuluvat muiden viranomaisten toimivaltaan, niistä lähetetään tieto kyseiselle viranomaiselle.

Alkoholihallinnon lupa- ja valvontaprosessin kehittämisetykset

1. Ennakko-ohjeistus ja -neuvonta selkeämmäksi ja yksinkertaisemmaksi

Vaaditut liitteet ja lisätiedot hakemusta varten tulee yksilöidä nykyistä selkeämmin. Ennakko-ohjeistusta tarkistettaessa tulee selvittää, mitä tietoa asiakkaan tarvitsee antaa saadakseen luvan. Samoin selvitetään mitä tietoa viranomainen haluaa saada tiedoksi asiakkaalle ennen lupahakemuksen jättämistä. Myös ajankohtaisista lupa- ja valvontaprosesseista julkista tiedottamista tulee hyödyntää ennakko-ohjauksessa.

2. Päätös alkoholilupahakemuksen käsittelemättä jättämisestä

Päätös alkoholilupahakemuksen käsittelemättä jättämisestä tulee mahdollistaa, mikäli lupaa ei ole täydennetty määräajassa. Selkeä ja yksinkertainen ennakko-ohjaus vähentää tarvetta lisätieto- ja täydennyspyynnöille. Toistuvat täydennyspyynnöt ovat osoitus hakijan haluttomuudesta edistää asiaansa.

3. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon ja yhteistyön lisääminen alkoholihallinnon valvontatoiminnassa

Alkoholivalvontaa kehitetään suuntaan, jossa toimijan omavalvonta ja riskiperusteisuuteen perustuva viranomaisvalvonta korvaa suunnitelmallista valvontaa. Riskiperusteisuuden tukena tulee voida hyödyntää nykyistä kattavammin muiden viranomaisten tuottamaa tietoa. Alkoholihallinnossa tämä tarkoittaa muiden viranomaisten havaintojen hyödyntämistä oman valvontatoiminnan suunnittelussa.

Valvonnassa tulee hyödyntää nykyistä kattavammin viranomaisten yhteisiä tarkastuskäyntejä. Sidosryhmäkyselyssä nostettiin esille useiden eri viranomaisten tekemien tarkastusten kuormittavuus. Vaikka viranomaiset valvovat toimintaa eri lähtökohdista, tulee viranomaisten yhteisiä tarkastuksia tehdä mahdollisuuksien mukaan.

5.4. Sosiaalihuollon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessit

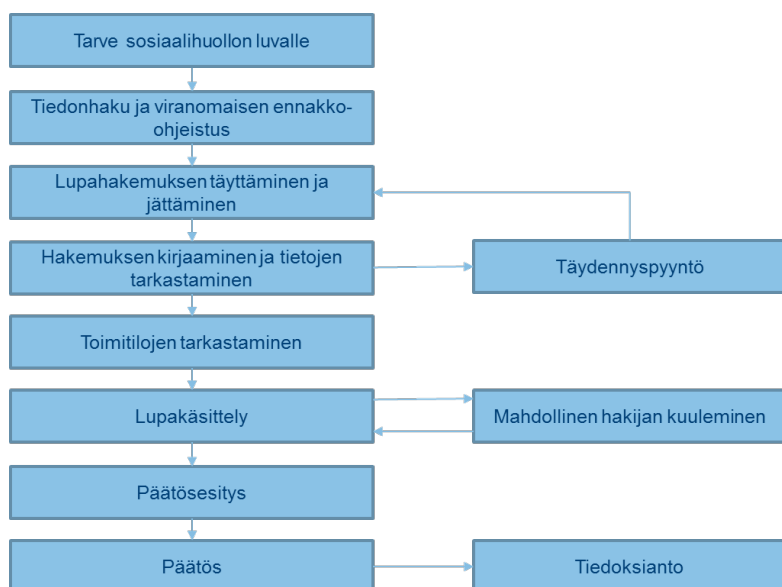
Sosiaalihuollon lupaprosessi

Aluehallintovirasto käsittelee ympärivuorokautista yksityistä sosiaalipalvelua koskevat luvat sekä yhteisöjen, yhtymien, järjestöjen ja yksityisten henkilöiden perheasioiden sovittelua koskevat luvat. Muu kuin

ympäri vuorokautinen sosiaalihuoltopalvelu on ilmoituksenvaraista toimintaa. Tällöin ilmoituksen ottaa vastaan toiminta-alueen kunta, joka välittää ilmoituksen aluehallintovirastolle.

Sosiaalihuollon lupaa haetaan siitä aluehallintovirastosta, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan. Jos toimintaa harjoitetaan useamman aluehallintoviraston toimialueella, lupahakemuksen käsittelee Valvira. Luvasta on laadittu sähköisen lupaprosessin toimintamalli, mutta toistaiseksi lupaa voi hakea vain paperisella hakemuksella. Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat ja ilmoitukset (YSTIS) hankkeessa sähköistetään sosiaali- ja terveydenhuollon lupahallinto ja mahdollistetaan sähköinen asiointi. Sosiaalihuollon lupa on hakijakohtainen. Uuden omistajan on haettava uusi lupa palvelutoiminnalle, vaikka varsinainen henkilöstö säilyy samana, pois lukien yrityskaupat, joissa yritys siirtyy lupineen uudelle omistajalle (Y-tunnuskaupat). Luvan tavoitteellinen käsittelyaika on 2 kuukautta. Lupapäätöksestä peritään maksu erillisen asetuksen mukaisesti. Vuosittain aluehallintovirastoissa käsitellään noin 400 sosiaalihuollon lupahakemusta ja 500 ilmoitusasiaa.

Sosiaalihuollon luvat olivat mukana aluehallintovirastojen valtakunnallisen lupa- ja valvontaprosessien kehittämishankkeessa (LuVa-hanke) ja lupaprosesseista on laadittu valtakunnallisesti yhtenäiset lupaprosessit. Yhtenäiset prosessikuvaukset varmistavat asiakkaiden yhdenmukaisen kohtelun lupa-asioissa.

Kuvio 11. Yksityisten sosiaalihuollon palvelujen luvan prosessikuvaus

Saapunut lupahakemus kirjataan ja siirretään käsittelijälle. Luvan käsittelijä tarkastaa hakemuksen tiedot ja päättää lisäselvitysten tarpeesta. Kuten muissakin lupaprosesseissa lisäselvitysten ja -tietojen pyytäminen hidastaa lupaprosessia. Valtaosa hakemuksista vaatii täydennystä tai lisätietoja. Ennakkoneuvonnalla voidaan vähentää lisäselvitystarvetta. Käytössä olevat tietojärjestelmät eivät mahdollista suoraan tietojen saamisen muiden viranomaisten rekistereistä.

Lainsäädäntö edellyttää sosiaalihuollon lupaprosessissa ympärivuorokautisesti sosiaalipalveluja tarjoavan yksityisen toimijan tiloihin tehtävää toimitilatarkastusta. Tarkastuksessa todetaan tilojen lainmukaisuus. Havitselvityshankkeen kyselyn tuloksissa nousi esille, että yksityisen palvelutoiminnan luonteesta johtuen lupaa haetaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tällöin on mahdollista, että lupaprosessiin liittyvä tarkastuskäynti tehdään tilojen ollessa vielä rakentamisvaiheessa. Tilojen valmiusasteesta riippuen voi olla mahdotonta arvioida erityisesti muutosrakennuskohteissa, täyttävätkö tilat lainsäädännön ja ohjeistuksen määrittelemiä vaatimuksia.

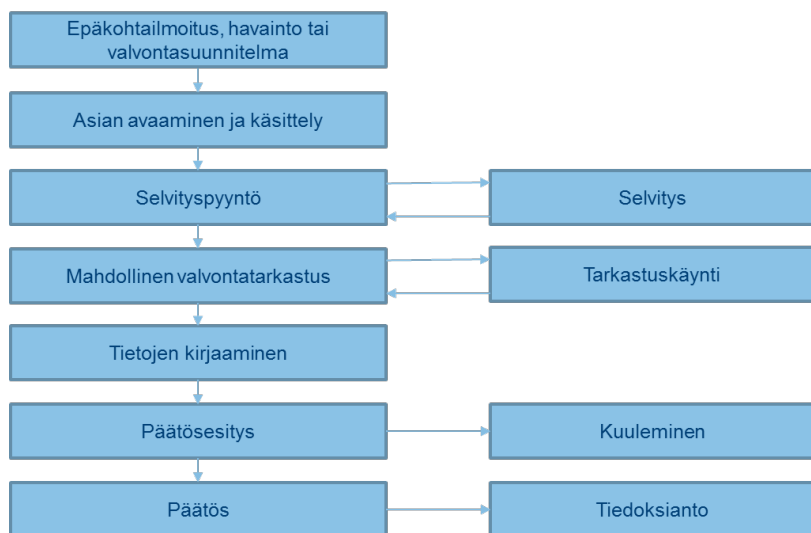
Tarkastuskäynnin jälkeen päätetään hallintolain mukaisesta kuulemisesta. Luvan käsittelijä laatii luvasta päätösesityksen, joka esitetään ratkaisijalle. Annettu ratkaisu tallennetaan sekä annetaan tiedoksi hakijalle.

Sosiaalihuollon valvonta- ja ohjausprosessit

Sosiaalihuollon valvovia viranomaisia ovat Valvira, aluehallintovirastot ja kunnat. Valvira on sosiaalihuollon toimialan keskusvirasto, joka vastaa sosiaalihuollon valtakunnallisesta ohjauksesta sekä valtakunnallisten ja aluehallintovirastojen toimialuerajat ylittävien lupien myöntämisestä. Terveiden- ja hyvinvoinnin laitos (THL) on asiantuntijaorganisaatio, jonka tehtävänä on kehittää ja jalkauttaa hyviä toimintatapoja sosiaali- ja terveydenhuollossa. THL kerää myös tilastotietoja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Aluehallintovirasto on alueellinen lupa- ja valvontaviranomainen. Aluehallintovirastoissa tehdään vuosittain noin 900 sosiaalihuollon valvontatarkastusta.

Aluehallintovirastot ovat yhdessä Valviran kanssa laatineet Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman, jonka lisäksi valvontaa ohjaa tulossopimukset. Sosiaalihuollon ohjausta ovat muun muassa aluehallintoviraston järjestämät koulutustilaisuudet, tiedotteet sekä kuntien ja yksityisten palvelutuottajien neuvonta. Sosiaalihuollon ohjauksessa ja valvonnassa on saatu hyviä kokemuksia ennakollisesta ohjauksesta. Valvontatarkastuksen sijasta toimipaikkaan tehdään tällöin ohjauksellinen käynti. Ohjauksellisen käynnin aikana voidaan opastaa ja neuvoa palveluntuottajaa parempiin käytänteisiin ja kertoa lainsäädännön vaatimuksista sosiaalihuollossa. Vuorovaikutteinen käynti lisää tietoa sekä valvojalle että palvelun tuottajalle. Saatua tietoa voidaan hyödyntää sosiaalihuollon ohjauksessa ja valvonnassa.

Suunnitelmaperusteinen valvonta suunnataan riskiarvioinnin perusteella valittuihin kohteisiin. Riskiarvioinnin perustana ovat aiempien valvontakäyntien havainnot, ilmoitukset, omat havainnot sekä muu riskiperusteisuuden arviointi. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi suoritetaan reaktiivista valvontaa, joka perustuu saatuihin ilmoituksiin tai omiin havaintoihin.

Kuvio 12. Sosiaalihuollon suunnitelmaperusteisen valvonnan prosessikuvaus

Sosiaalihuollon palvelujen valvontaprosessi alkaa suunnitelmaperusteisesta valinnasta, epäkohtailmoituksesta, omasta havainnosta tai Valviran pyynnöstä. Suunnitelmallinen ja reaktiivinen valvontaprosessi itsessään eroavat toisistaan vain vähän. Asia käsitellään, jonka jälkeen palveluntuottajalle lähetetään selvityspyyntö ja päätetään mahdollisesta valvontakäynnistä. Valvontakäynnin yhteydessä laadittavasta tarkastusmuistiosta annetaan jäljennös valvonnan kohteelle. Tiedot kirjataan ja asiasta laaditaan päätösesitys. Asianosaiselle annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisua.

Sosiaalihuollon valvonta vaati viranhaltijalta vahvaa asiantuntemusta ja alueen erityispiirteiden tuntemusta. Valviran rooli AVI:n valvontatoimintaa ohjaavana tahona edellyttää, että Valvira voi ottaa kantaa ja antaa tulkinta-apua haastaviin tapauksiin asian ratkaisemiseksi. Aluehallintovirastot hyödyntävät haasteellisissa asioissa myös muiden aluehallintovirastojen virkamiesten asiantuntemusta.

Sosiaalihuollon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessien kehittämisesitykset

1. Käyttöönottotarkastuksista luovutaan osana lupaedellytystä

Käyttöönottotarkastus lupaprosessin aikana hidastaa toiminnan aloittamista sekä jatkamista toiminnassa tapahtuneen muutoksen jälkeen. Rakennusvaiheessa tilat voivat olla vielä viimeistelemättömät. Käyttöönottotarkastus voidaan korvata toimitiloihin tehtävällä ohjauksellisella tai valvontakäynnillä pian luvan myöntämisen jälkeen. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lakiuudistuksen yhteydessä otetaan kantaa käyttöönottotarkastusten tarpeellisuuteen.

2. Yksityisten sosiaalihuollon lupien muuttaminen ilmoitus- tai rekisteröintimenettelyyn

Nykyisin lupa vaaditaan ympärivuorokautista hoitoa tarjoavilta toimijoilta. Muutos helpottaa sekä asiakkaan että viranomaisen työtä. Jatkossa asiakas voi ilmoituksen jälkeen aloittaa toiminnan ilman lupaprosessin läpiviennin odottamista. Toiminnan lainmukaisuus varmistetaan ohjauksen ja valvonnan keinoin. Viranomaisten kynnystä käyttää järeämpiä keinoja toiminnan valvonnassa tulee madaltaa. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lakiuudistuksen yhteydessä otetaan kantaa sosiaalihuollon lupiin.

3. Sosiaalihuollon hallinnontasojen vähentäminen

Lähtökohtana valvonnan järjestämisessä tulee olla yhden lupa- ja valvontaviranomaisen periaate. Sosiaalihuollon operatiivista valvontaa tehdään vain yhdellä tasolla aluehallintovirastoissa. Aluehallintovirastot yhtenäistävät toimintatapoja sekä kehittävät prosesseja. Keskusvirasto Valvira tulee ottaa vahva rooli valvontaa ohjaavana, sosiaalihuollon erityiskysymyksiin perehtyvänä ja kansainvälisiä asioita hoitavana virastona. Nykyinen järjestelmä, jossa sekä Valvira että aluehallintovirastot valvovat palveluntuottajia aiheuttaa kentällä hämmennystä ja epäselvyyttä, jonka lisäksi aluehallintovirastojen toimialuerajat ylittävä palvelutuotanto joutuu eriarvoiseen asemaan muun palvelutuotannon kanssa.

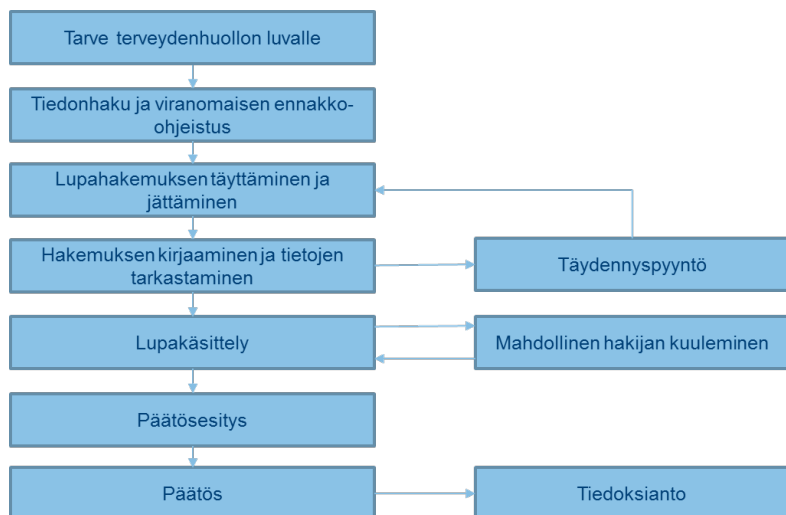
5.5. Terveydenhuollon lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessit

Aluehallintovirasto hoitaa julkisen ja yksityisen terveydenhuollon lupa- ja ohjaustehtäviä. Strategisena ja ylimpänä ohjausviranomaisena toimii sosiaali- ja terveysministeriö. Valvira hoitaa terveydenhuollon lupa-, ohjaus- ja valvonta-asioita valtakunnallisesti, jonka lisäksi Valvira ohjaa aluehallintovirastoja valtakunnallisesti menettelytapojen yhtenäistämiseksi. Aluehallintovirastojen tehtävänä toimialueillaan on myöntää yksityistä terveydenhuoltoa koskevat luvat sekä ohjata ja valvoa terveydenhuollon julkisia ja yksityisiä toimijoita ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Lisäksi aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu terveydenhuollon kanteluiden käsittely.

Terveydenhuollon lupaprosessi

Aluehallintovirastot myöntävät yksityisen terveydenhuollon palvelujen luvat ja mikrobiologian laboratorioden luvat toimialueillaan. Lupien lisäksi aluehallintovirastot rekisteröivät yksityiset terveydenhuollon ammatinharjoittajat. Yksityisen terveydenhuollon lupia ja rekisteröintejä myönnetään vuosittain noin 7 300.

Yksityisen terveydenhuollon lupa haetaan aluehallintovirastolta paperisella lomakkeella. Lomakkeet ja niiden täyttöohjeet ovat saatavissa Internetissä.

Kuvio 13. Yksityisen terveydenhuollon luvan prosessikuvaus

Saapunut lupahakemus kirjataan ja välitetään luvan käsittelijälle. Ennen luvan käsittelyä hakemuksen sisältö tarkastetaan ja käydään läpi hakemuksen liitteet. Mikäli lupaharkintaa varten tarvitaan lisäselvityksiä tai liitteitä hakijalta, niistä lähetetään lisäselvityspyyntö.

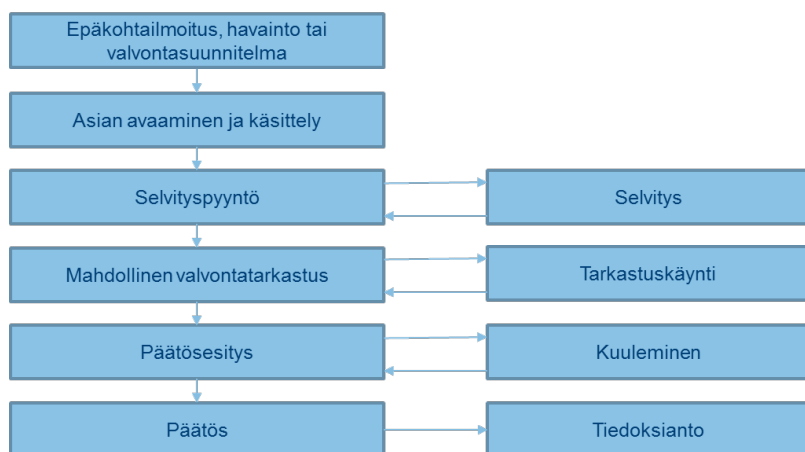
Lupaa käsitellessä harkitaan, tarvitaanko hallintolain mukaista kuulemistä. Hakemuksesta laaditaan päätösesitys, joka viedään asian ratkaisijalle. Mikrobiologian luvissa THL antaa erillisen lausunnon perustuen toimiluvan saaneiden laboratoriodien rekisteriin. Toiminnan muutokseen liittyvät luvat voidaan ratkaista ilman esittelyä.

Havi-selvityshankkeen kyselyyn saaduissa vastauksissa esitettiin lupahallinnon sähköistämistä. Aluehallintovirastojen lupa- ja valvontaprosessien kehittämishankkeessa (LuVa-hanke) on koottu ehdotukset sosiaali- ja terveydenhuollon lupaprosessien sähköistämiseksi. Kyselyssä toivottiin myös, että toimivaltainen aluehallintovirasto lupakysymyksissä olisi se, jonka alueella toimintaa pääosin harjoitetaan. Kyselyn vastauksissa esitetään myös, että luvanvaraisia toimintoja tulisi vähentää tai siirtää ilmoitus- tai rekisteröintimenettelyyn piiriin.

Terveydenhuollon ohjaus- ja valvontaprosessit

Valvontatoiminnassa Valvira toimii valtakunnallisena valvontaviranomaisena ja aluehallintovirastot alueellisina valvontaviranomaisina. Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat toimialueellaan julkisia ja yksityisiä terveydenhuollon toimijoita. Vuosittain terveydenhuollossa tehdään noin 600 valvontatarkastusta. Aluehallintovirastot ja Valvira ovat laatineet yhdessä terveydenhuollon valvontaohjelman, jota täydentää aluehallintovirastojen tulossopimukset sekä virastojen omat valvontasuunnitelmat.

Valvonta voi olla joko reaktiivista tai suunnitelmallista. Reaktiivinen valvonta käynnistyy epäkohtailmoituksesta tai omasta havainnosta. Suunnitelmaperusteinen valvonta kohdistuu valvontasuunnitelmassa määriteltyjen tunnusmerkkien mukaan.

Kuvio 14. Terveysthuollon valvonnan prosessikuvaus

Valvonnan aikana voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuskäynti valvonnan kohteeseen. Valvontakäynnin aikana tarkastaja kirjaa havaintonsa ja syöttää tiedot sähköiseen muotoon. LuVa-hankkeessa on ehdotettu mobiilikirjauslaitteiden käyttöönottoa valvonnassa, jolloin havainnot voidaan kirjata suoraan tietojärjestelmiin.

Valvontapäätöstä valmisteltaessa asianosaiselle annetaan hallintolain mukainen mahdollisuus tulla kuulluksi asiassaan. Valmisteltu päätös esitetään asian ratkaisijalle. Päätös annetaan tiedoksi asianosaisille. Päätös voi vaikuttaa toimilupaan. Päätös annetaan tiedoksi Valviralle.

Havi-selvityskyselyyn saatujen vastausten perusteella terveydenhuollon valvonnassa on enemmän kehitettävää kuin lupahallinnossa. Sähköistämisaatimukset esiintyvät useaan otteeseen, samoin vaatimus yhdistää ja yhtenäistää kuntien, palveluntarjoajien sekä valtion tietojärjestelmiä, jolloin tieto olisi suoraan saatavilla, eikä asiakirjoja tarvitsisi erikseen tarkastaa tai pyydellä. Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat ja ilmoitukset (YSTIS) hankkeessa sähköistetään sosiaali- ja terveydenhuollon lupahallintoa ja mahdollistetaan sähköinen asiointi. Lisäksi palautetta tuli myös sairaanhoitopiirien ja aluehallintovirastojen eroavista toimialueista. Sote-uudistus sekä aluehallinnon uudistus tulevat vaikuttamaan toimialueratkaisuihin.

Terveysthuollon lupa- ja valvontaprosessien kehittämisesitykset

1. Yksityisen terveydenhuollon palvelujen luvan muuttaminen ilmoitukseksi tai rekisteröinniksi

Terveydenhuollon palveluja tuottavan yrityksen on haettava ja saatava lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen ennen toiminnan aloittamista. Jatkossa asiakas voi ilmoituksen tai rekisteröinnin jälkeen aloittaa toiminnan ilman lupaprosessin läpiviennin odottamista. Muutos helpottaa sekä asiakkaan että viranomaisen työtä. Toiminnan lainmukaisuus varmistetaan ohjauksen ja valvonnan keinoin. Viranomaisten kynnystä käyttää voimakkaampia valvontaseuraamuksia tulee madaltaa vastapainona vapaammalle rekisteröintimenettelylle. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lakiuudistuksen yhteydessä otetaan kantaa myös terveydenhuollon lupiin.

2. Yksityisen palvelujen tuottajan toimintakertomusten keräämisen poistaminen

Toimintakertomusten kerääminen tulee lopettaa. Toimintakertomuksen laatimisesta aiheuttaa palveluntuottajalle tarpeetonta työtä. Toimintakertomuksista saatavat tiedot on tarkoituksenmukaisempaa kerätä muita väyliä hyödyntäen, mikäli on tarpeellista.

3. Terveysterveidenhuollon lupa- ja valvontatasojen vähentäminen

Lähtökohtana valvonnan järjestämisessä tulee olla operatiivisen valvonnan suorittaminen aluehallintovirastossa. Palveluntuottajaa valvoo tulevaisuudessa vain yksi valtion viranomainen. Uuden yksityisen sosiaali- ja terveydenhuoltolain valmistelussa lähdetään siitä, että kunta valvoo yksityisiä palveluntuottajia vain ostopalvelujensa osalta. Tämä muutos poistaa kuntien ja valtion harjoittamaa päällekkäistä valvontaa. Keskusvirasto Valvira tulee ottaa vahvempi rooli valvontaa ohjaavana sekä toimintatapoja yhtenäistävänä toimijana. Nykyinen järjestelmä, jossa sekä Valvira että aluehallintovirastot valvovat terveydenhuollon palveluntuottajia aiheuttaa kentällä hämmennystä ja epäselvyyttä.

4. Viranomaisten yhteisten järjestelmien kehittäminen valvonnan tueksi

Valvontaa kohdennetaan jatkossa enemmän riskin arvioinnin perusteella niihin toimijoihin, joilla on suurin riski toimia lainsäädännön vastaisesti. Riskiperusteisen valvonnan tukena tulee voida hyödyntää myös muiden viranomaisten havaintoja valvonnassa. Lisäämällä poikkeushallinnollisen tiedon saatavuutta voidaan vähentää peräkkäisiä eri viranomaisten tekemiä tarkastuksia.

5.6. Ympäristöterveydenhuollon lupa- ja valvontaprosessit

Ympäristöterveydenhuolto jakautuu kolmen ministeriön alaisuuteen. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa terveydensuojelulain mukaisista asioista, maa- ja metsätalousministeriö elintarvikelain, eläinlääkintähuoltolain, sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien säädösten mukaisista asioista ja työ- ja elinkeinoministeriö kuluttajaturvallisuuslain mukaisista asioista. Ministeriöt vastaavat hallinnonaloittain ympäristöterveydenhuollon strategisesta ohjauksesta ja lainsäädännön kehittämisestä. Ministeriöiden alaisuudessa toimivat hallinnonalojen keskusvirastot Valvira, Evira, Tukes sekä lääkelain ohjauksesta vastaava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Aluehallintovirastot ympäristöterveydenhuollon lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta vastaavat aluehallintovirastot toimialueillaan.

Valvira vastaa ympäristöterveydenhuollossa terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisen valvonnan valtakunnallisesta ohjauksesta. Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat kuntien terveydensuojeluviranomaisia sekä yleisesti terveydensuojelua toimialueillaan.

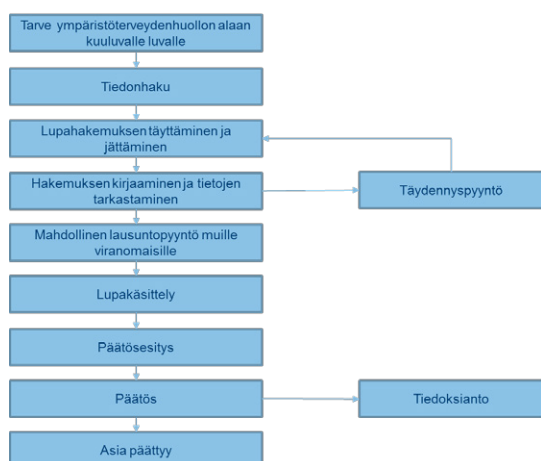
Evira vastaa elintarvikkeiden turvallisuuteen sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä asioista. Elintarviketurvallisuus on vahvasti sidoksissa EU-lainsäädäntöön. Toimialan lainsäädäntö on yksityiskohtaisempaa kuin muu ympäristöterveydenhuollon sääntely. Kansallista lainsäädäntöä on pyritty vähentämään EU-lainsäädännön lisääntyessä. Evira ohjaa kuntia elintarviketurvallisuuteen liittyvissä asioissa joko suoraan tai aluehallintovirastojen kautta. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on vahvemmin sekä Eviran että aluehallintovirastojen yhteistä työtä. Eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä toimijat ottavat yhteyden ensisijaisesti aluehallintovirastoihin.

Tukesin vastuulla on kuluttajaturvallisuuteen liittyvät asiat. Sekä Tukes että aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat kuluttajaturvallisuuden toteuttamista.

Ympäristöterveydenhuollon lupaprosessit

Aluehallintovirastojen ympäristöterveys hoitaa lupa-asioita lähinnä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyen. Lupia ovat mm. lupa eläinten kuljettamiseen, lupa eläinkokeen suorittamiseen, koe-eläinlaitoslupa, lupa eläintarhan tai eläinnäyttelyn pitämiseen, lupa eläinten käyttämiseen sirkuksessa, vientilaitoslupa ja eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvät luvat. Lisäksi aluehallintovirastossa myönnetään kelpoisuustodistuksia eläinten lopettamiseen sekä pätevyystodistuksia eläinten kuljettamiseen. Erilaisia ympäristöterveydenhuollon lupa-asioita ratkaistiin vuonna 2014 noin 3 000 kappaletta.

Ympäristöterveydenhuollon lupaprosessi noudattaa muiden lupien kanssa samankaltaista linjaa.

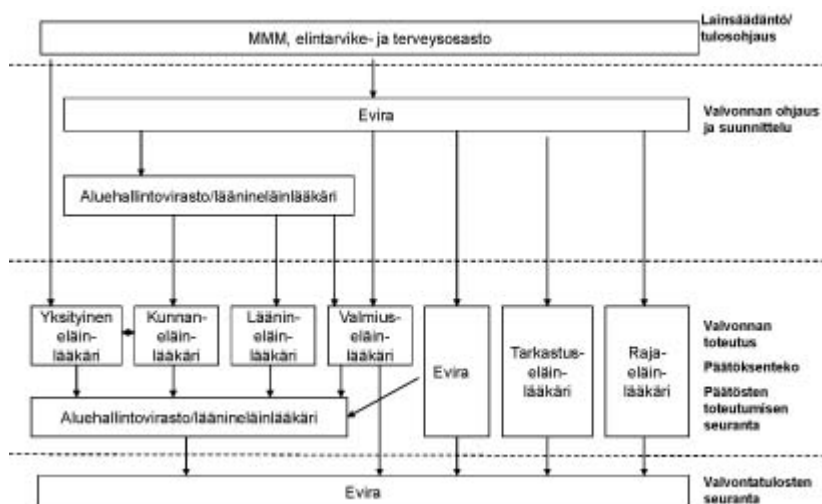
Kuvio 15. Ympäristöterveydenhuollon lupien prosessikuvaus

Lupaa haetaan kirjallisesti. Saapunut hakemus kirjataan ja välitetään läänineläinlääkärille. Hakemus tarkastetaan ja päätetään mahdollisista lisäselvityksestä. Ennako-ohjeistuksella voidaan vähentää lisäselvitysten tarvetta. Viranomaiselle toimitetut lisätiedot tarkastetaan ja päätetään tietojen riittävyydestä asian ratkaisemiseksi. Lupaprosessin aikana voidaan kohteeseen tehdä tarkastus, mikäli tarpeen. Lupahakemuksesta tehdään päätös, joka annetaan tiedoksi luvanhakijalle.

Ympäristöterveydenhuollon valvontaprosessi

Ympäristöterveydenhuollon valvontaa suoritetaan elintarviketurvallisuuteen, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, kuluttajapalveluihin ja kulutustavaroihin liittyvissä asioissa sekä terveydensuojelussa ja tupakka-asioissa. Ympäristöterveydenhuollon valvontaa ohjaa erityislainsäädäntö sekä muun muassa ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma, joka on laadittu keskusvirastojen yhteistyönä ohjelmakaudelle 2015–2019. Lisäksi aluehallintovirastojen valvontaa ohjaavat tulossopimukset sekä sisäiset valvontasuunnitelmat.

Kuten ympäristöterveydenhuollon luvat, myös valvonta on jätetty pois aluehallintovirastojen valtakunnallisen lupa- ja valvontaprosessien kehittämishankkeesta (LuVa-hanke) tarkastelusta. Tämän vuoksi valvontatoimintaa ohjaavista prosessikuvauksista ei ole yhtenäisiä prosessikaavioita.

Kuvio 16. Eläintautien vastustaminen ja valvonta, virastoprosessikuvaus.

Ympäristöterveydenhuollon maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastokenttää ja valvontaa havainnollistaa Evirassa laadittu kuvaus. Sekä Evira että aluehallintovirastot vastaavat ympäristöterveydenhuollon valvonnan ohjauksesta ja suunnittelusta. Valvontaa suorittavat Evira, aluehallintovirastot, yhteistoiminta-alueiden eläinlääkärit sekä raja- ja tarkastuseläinlääkärit. Valvonnan seurantatiedot kerätään Eviraan.

Ympäristöterveydenhuollon ohjauksen uudistamista on selvitetty muun muassa maa- ja metsätalousministeriössä (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 9/2015) sekä sosiaali- ja terveysministeriössä (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2015:46).

Selvityksissä todetaan aluehallintovirastojen roolin ympäristöterveydenhuollossa olevan epäselvä. Ympäristöterveydenhuollon valvontaviranomaiset kunnissa kokivat aluehallintovirastot vaihtelevasti tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi. Vaihtelua esiintyi aluehallintovirastojen välillä. Keskusvirastoista kauempana sijaitsevat kunnat olivat tyytyväisempiä aluehallintovirastosta saatuun ohjaukseen ja tukeen.

Keskusvirastojen ja aluehallintovirastojen epäselvä rooli ympäristöterveydenhuollossa aiheuttaa ongelmia ohjauksessa ja valvonnassa. Aluehallintovirastojen tulisi olla selkeämmin esillä käytännön valvontatyön ohjauksessa. Tällöin valvonnassa voidaan paremmin hyödyntää paikallista tuntemusta.

Ympäristöterveydenhuollon lupa- ja valvontaprosessien kehittämisesitykset

1. Ympäristöterveydenhuollon valvonnan tasojen vähentäminen

Ympäristöterveydenhuollossa esitetään valvonnan tasojen vähentämistä niin, että kunnallista ympäristöterveydenhuoltoa valvotaan vain yhdellä tasolla. Valvonnassa tulee turvata poikkihallinnollinen ja alueellinen näkökulma. Tällöin kunnalliselle ympäristöterveydenhuollossa valtion rooli näkyy nykyistä selkeämpänä. Eviran suorittama valtakunnallinen valvonta voidaan tehdä aluehallintovirastojen erikoistumistehtävänä.

Ympäristöterveydenhuollon keskusvirastojen roolin tulee olla nykyistä vahvemmin operatiivista valvontaa ohjaava ja toimintatapoja yhtenäistävä sekä kansainvälistä yhteistyötä hoitava. Aluehallintovirastot vastaavat ympäristöterveydenhuollon palveluiden operatiivisesta valvonnasta, jolloin vahva ympäristöterveydenhuollon ja aluehallintoviraston poikkihallinnollinen asiantuntemus sekä alueellisten erityispiirteiden tuntemus tuottaa vaikuttavaa ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö huomioden työnjako ja valvonnan tasojen määrä selkiytyy tulevassa aluehallintouudistuksessa.

2. Lupa- ja valvontafoorumin laajentaminen muihin aluehallintovirastoihin

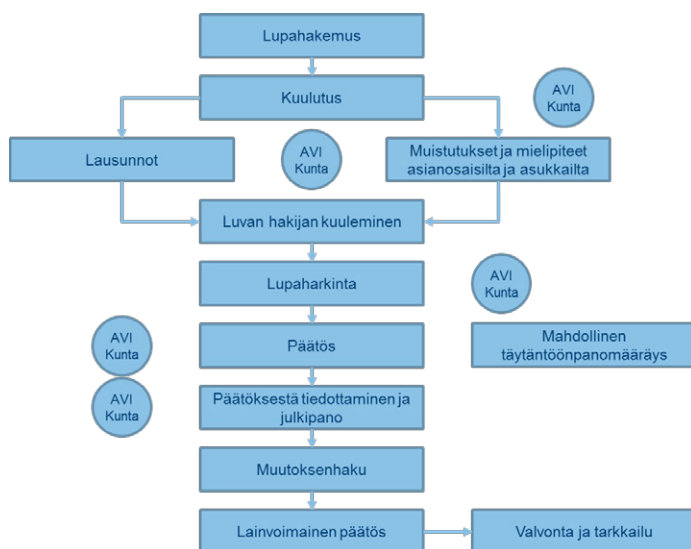
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston tilavalvonta- ja tuottajafoorumi on todettu hyväksi tavaksi lisätä toimijoiden ja valvontaviranomaisten keskinäistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Vastaavanlaista lupa- ja valvontafoorumeja tulee hyödyntää myös muissa aluehallintovirastoissa valvontaviranomaisten ja elinkeinoharjoittajien välisen yhteistyön ja tiedon lisäämiseksi.

5.7. Ympäristölupaprosessi

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen ympäristönsuojelulain sekä vesilain mukaisissa lupa-asioissa. Ympäristönsuojelulain sekä vesilain mukaisia lupia käsitellään Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, Itä-Suomen aluehallintovirastossa, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Lapin aluehallintoviraston alueen luvat käsitellään Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ja Lounais-Suomen aluehallintoviraston Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Lupaprosessin keskimääräinen tavoiteaika on ympäristönsuojelulain mukaisille luvulle 12 kuukautta ja vesilain mukaisille luvulle 9 kuukautta. Vuonna 2014 aluehallintovirastoissa käsiteltiin 1 351 ympäristö- ja vesilupaa.

Ympäristöluvat voivat olla ns. monilupaisia eli lupaprosessissa voidaan käsitellä useita hankkeeseen liittyviä lupahakemuksia samanaikaisesti yhden hakemuksen perusteella. Ympäristö- ja vesilupa-asioiden prosessikulkua määrittää ympäristönsuojelulaki sekä vesilaki. EU-lainsäädännöllä on merkittävä rooli ympäristön suojeluun liittyvässä lainsäädännössä. Ympäristöluvan tai vesiluvan hakijalta edellytetään riittävää teknistä asiantuntemusta. Tarvittaessa hakija voi hyödyntää ulkopuolisen toimijan asiantuntemusta hakemusta laatiessaan.

Lupaprosessia edeltää tarvittaessa ennakoneuvottelu luvanhakijan sekä lupaviranomaisen välillä. Ennakoneuvottelujen tarkoituksena on vähentää varsinaista lupaprosessia hidastavia tai pysäyttäviä tekijöitä. Ennakoneuvottelussa käydään läpi toiminta, jota hakemus koskee. Tällöin viranomaisen voi suoraan neuvoa, mitä tietoja ja selvityksiä hakemukseen tulee liittää, tarvitseeko lupaa hakea vain vesi- tai ympäristönsuojelulain mukaiselle luvulle vai molemmille. Koska ennakoneuvotteluvaiheessa lupa-asia ei ole tullut vireille, viranomaisen ei voi ottaa kantaa luvan myöntämiseen.

Kuvio 17. Ympäristölupien prosessikuvaus

Varsinainen lupaprosessi käynnistyy hakemuksen saapumisesta. Asiakas toimittaa hakemuksen toimivaltaiselle aluehallintovirastolle kirjallisesti tai sähköisenä. Hakemuksesta on viranomaisen pyynnöstä toimitettava riittävä määrä lisäkappaleita. Hakemukseen tulee liittää tarpeellisia selvityksiä ympäristönsuojeluasetuksen mukaisesti.

Saapunut lupa kirjataan ja sille määrätään ratkaisukokoonpano. Lupaprosessiin osallistuvien viranhaltijoiden määrä riippuu lupahakemuksen sisällöllisistä vaatimuksista. Monilupaiset ja erityisen vaativat lupahakemukset vaativat laajan asiantuntijakokoonpanon. Tämän jälkeen lupahakemuksen sisältö ja liitteet tarkistetaan. Käytännössä kaikkiin lupahakemuksiin vaaditaan täydennyksiä tai lisäselvityksiä. Lisätiedot on annettava viranomaiselle määräajassa. Mikäli määräaika ei noudateta, hakemus voidaan jättää tutkimatta.

Kun lupahakemus liitteineen on päätöksenteon kannalta riittävä, hakemus kuulutetaan julkisesti Internetissä aluehallintovirastojen Lupa-tietopalvelussa sekä kunnan ilmoitustaululla vähintään 30 päivän ajan. Kuulutuksessa ilmoitetaan määräpäivä, johon mennessä lupahakemukseen liittyvät muistutukset ja mielipiteet tulee esittää. Lupaviranomainen pyytää lisäksi lausunnot muilta viranomaisilta. Lausunnoille, muistutuksille ja mielipiteille voidaan myöntää lisäaikaa. Hakijalle annetaan mahdollisuus toimittaa vastine annettuihin muistutuksiin ja mielipiteisiin.

Luvan saaminen edellyttää, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Vesilain mukaisten lupien osalta yleinen sääntö on, että toiminta, johon lupaa haetaan, ei saa aiheuttaa enempää haittaa kuin mitä siitä on hyötyä. Lupapäätöksessä arvioidaan näitä seikkoja sekä annetaan määräykset, joiden mukaan hanke on toteutettava.

Lupaprosessissa päätösasiakirja etenee valmistelun jälkeen ratkaisukokoonpanon esittelyyn, jossa valmistelija esittelee ehdotuksen päätöksestä. Ratkaisukokoonpano antaa lupahakemukseen päätöksen, joka annetaan luvanhakijalle kirjallisena. Luvan valitusajan on 30 päivää. Valitusajan jälkeen lupa kirjataan lainvoimaiseksi. Luvasta määrätään maksu, jonka suuruus määräytyy valtioneuvoston asetuksen aluehallintovirastojen maksuista mukaisesti. Mikäli ympäristönsuojelulain mukaisesta luvasta on tehty valitus, valituksen käsittelee Vaasan hallinto-oikeus. Mikäli valitus koskee vesilain mukaista lupaa, valitus tehdään päätöksen tehneelle aluehallintovirastolle, joka toimittaa valituksen eteenpäin hallinto-oikeuden käsittelyyn.

HAVI-selvityshanketta varten toteutetussa kyselyssä nousi esiin vahva asiakasnäkökulma. Ympäristönsuojelulakiin sekä vesilakiin vaadittiin muutoksia, joiden myötä lupaprosessi helpottuisi ja turhia rakenteita poistettaisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö on raportissaan (12/2012) selvittänyt ympäristöluvituksen hallinnollisen taakan kustannuksia yritystoiminnalle. Ympäristölupien osalta selvitys osui ajankohtaan, jossa osa luvanvaraisia toimintoja oli muutettu rekisteröinti-menettelyksi. Prosessin kokonaisaika lyhenyi, mutta rekisteröintimenettely ei vähentänyt luvanhakijoiden hallinnollista työtä, koska käytännössä samat tiedot vaadittiin sekä rekisteröintiin että lupaan. Vaikutukset näkyivät kylläkin viranomaisten lupaharkintaan käytetyssä ajassa.

Havi-selvityshankkeen kyselyssä ympäristö- ja vesiluvat vaadittiin yhdistettäväksi muihin lupiin. Tällöin hankkeita varten tarvittaisiin yksi lupa, jossa hanke saa rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvät luvat. Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa myös omat ehdot ja luvat toiminnalle. Luvat, joissa yhdistyy maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ja vesilain mukaiset luvat, tulee voida hoitaa samalla lupahakemuksella. Ongelmana on lupien käsittely eri viranomaisissa. Voi pohtia, voiko esimerkiksi kunnan rakennuslupaviranomainen siirtää lupahakemuksen vesilupaa koskevan harkinnan valtion lupaviranomaiselle, ettei hakijan tarvitse hakea sitä erikseen.

Yksittäisistä lupaprosessiin liittyvistä kohdista eniten vastauksia tuotti luvasta tiedottaminen ja siihen liittyvä muistutusten, mielipiteiden ja lausuntojen prosessit. Lupaa varten lausunnot vaaditaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, kunnan terveydensuojeluviranomaiselta, yleistä etua valvovalta

viranomaiselta, ehdollisesti saamelaiskäräjiltä ja kolttien kyläkokoukselta, valtion valvontaviranomaiselta, sijaintikunnalta, vaikutusalueen kunnilta sekä muilta tarpeellisilta tahoilta. Kunnista tulleissa vastauksissa vaadittiin kunnan viranomaisilta vaadittujen lausuntojen vähentämistä. Vaihtoehtona esitetään, että kunnalta vaaditaan yksi lausunto, johon sisältyy ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisten osiot.

Ympäristö- ja vesilupien hakuprosessiin liittyvien vastausten perusteella Havi-selvityshankkeen kyselyn vastaajat odottavat sähköistä lupamenettelyä. Haasteena ympäristö- ja vesilupien sähköistämisessä on lupahakemusten monimuotoisuus. Aluehallintovirastoissa on käynnissä vesi- ja ympäristölupien lupamenettelyn sähköistämisen jatkohanke (LUPA-jatkohanke). Hankkeen toimikausi on 1.6.2015–31.3.2016. Hankkeen tavoitteena on sähköistää vesi- ja ympäristölupahakemus- ja päätösasiakirjat ja niihin liittyvät toimintamallit ja prosessit.

Ympäristö- ja vesilupien määräajat ovat pitkiä. Päätöksen saaminen voi kestää vuoden, vaativissa tapauksissa enemmän. Havi-selvityshankkeen kyselyn vastausten perusteella lupien käsittelyajat on saatava lyhemmiksi. Vastauksissa esitetään lyhempiä määräaikoja sekä lupamenettelyn muuttamista ilmoitus- tai rekisteröintimenettelyyn. Myös lupaprosessin korvaaminen normiohjauksella nousi esille.

Samoin esitettiin, että ympäristölupa tulee lähettää ennen päätöstä luvanhakijalle asiavirheiden tarkastamiseksi. Tämä pidentäisi lupaprosessia, mutta vähentäisi kirjoitus- tai asiavirheiden määrää lupaprosessissa, jonka korjaaminen vaatii oman hyväksymismenettelynsä. Myös olemassa oleviin lupiin tehtävät muutokset tulisi voida tehdä vanhan luvan pohjalle eikä vaatia uutta lupahakemusta toiminnan muuttuessa.

Ympäristölupaprosessin kehittämissuhteet

1. Tarkempi ja laadullisesti parempi ennakkoneuvonta

Ennako-ohjauksella viranomainen neuvoo luvanhakijaa lupahakemukseen tarvittavien tietojen ja liitteiden hankkimisessa ja tarpeellisuudessa. Ennako-ohjauksessa on otettava huomioon viranomaisen rooli. Lupahakemusta koskevissa ennakkoneuvotteluissa ei voida ottaa kantaa luvan sisältöön, vaan ainoastaan neuvoa riittävien tietojen hankkimisessa ja liittämässä hakemukseen.

2. Ympäristöhallinnon lupa- ja valvontaviranomaistehtävät tulee yhdistää samalle viranomaiselle

Ympäristöluvat myöntää aluehallintovirasto ja lupaehtojen ja lainsäädännön noudattamista ympäristöasioissa valvoo elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Ympäristölupaprosessista voidaan tehdä nykyistä sujuvampi, kun lupa- ja valvontatoiminta yhdistetään yhdelle viranomaiselle. Yhdistämällä lupa- ja valvontatoiminta voidaan saavuttaa synergiaetuja, tehostaa toimintaa ja resurssien käyttöä, vahvistaa osaamista sekä parantaa kokonaisuuksien hallintaa, ennakkointia ja tiedonkulkua. Käynnissä olevassa aluehallintouudistuksessa sekä ympäristöhallinnon uudistuksessa otetaan kantaa lupahallinnon ja valvonnan erillisyyteen.

3. Lupahallinnon tulee olla joustavampi

Merkitykseltään vähäisiin vesilupiin tulee saada helpotuksia. Ympäristölupahallinnossa tulee harkita rekisteröintimenettelyn laajentamista. Samalla tulee harkita, mitä tietoja rekisteröinnin yhteydessä on tarkoituksenmukaista vaatia.

4. Kuulutusaikojen käytetyn ajan lyhentäminen

Kuulutusaajat ovat ympäristöluissa pitkiä. Sähköisen kuulusprosessin myötä kuulusaikoja tulee voida lyhentää. Tämä edellyttää kuulutuksen profiloitua lähettämistä suoraan asianosaisille.

5. Lupahakemuksesta tiedottaminen lausunnonantajille heti, kun lupa tulee vireille

Tiedottamalla lausunnonantajia heti hakemuksen vireilletulosta voidaan lyhentää lausunnon antamiseen käytettyä aikaa. Lausunnonantajilla on näin mahdollisuus valmistautua lausunnon antamiseen. Tämä koskee lähinnä kuntia. ELY-keskukset ovat yleensä tiivistä mukana jo hankkeiden ennakoneuvotteluissa.

6. Kunnalta vaadittavat lausunnot tulee voida antaa yhdessä lausunnossa, johon sisältyy kunnan eri yksiköiden kannanotot

Menettelyllä voidaan vähentää kuntien työmäärää. Nykyisellään lausunto vaaditaan kunnanhallitukselta, ympäristönsuojelu- ja terveydensuojelun yksiköltä sekä mahdollisesti muilta yksiköiltä. Kunnissa tehtävää päällekkäistä työtä voidaan vähentää, kun lausunto annetaan yhtenä lausuntona, johon sisältyy vaadittavat osiot.

5.8. Opetus- ja kulttuuritoimen ohjaus-, valvonta- ja rahoitusprosessit

Opetus- ja kulttuuritoimi on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala, jolle kuuluu toimialan strateginen ohjaus ja lainsäädännön kehittäminen. Opetushallitus toimii opetuksen kehittämisvirastona, jonka tehtäväkenttään kuuluu varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen, aikuiskoulutuksen, vapaan sivistystyön (mm. kansanopistot, opintokeskukset, kesäyliopistot) sekä taiteen perusopetuksen kehittäminen. Aluehallintovirastoissa opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen tehtäviä ovat peruspalvelujen saatavuuden arviointi, sivistystoimen kantelut, valitukset, oikaisut ja lausunnot sekä oppilasarvioinnin oikaisupyynnöt. Opetus-, nuoriso-, liikunta- ja kirjastopalvelujen henkilöstön lyhytkestoinen täydennyskoulutus, valtionavustukset nuoriso-, liikunta- ja kirjastotoimen hankkeisiin sekä osaamisen kehittämiseen (Osaava-ohjelma) ovat osa vastuualueen tehtäväkenttää. Varhaiskasvatus, kirjastot, liikunta, nuorisotyö, oppilaitosrakentaminen, kansainväliset asiat ja varautumisasiat kuuluvat myös vastuualueelle.

Havi-selvityshanketta varten toteutetussa kyselyssä aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimea koskevia ehdotuksia saapui verrattain vähän. Sidosryhmäkyselyssä oli havaittavissa tarve väljentää varhaiskasvatuksen kelpoisuus- ja suhdelukuvaatimuksia erityisesti poikkeustilanteissa kuten sairaustapauksissa. Kelpoisuus- ja suhdelukuvaatimukset on kirjattu lainsäädäntöön, johon aluehallintovirastot antavat tulkinnallista ohjausta.

Opetus- ja kulttuuritoimen prosessien kehittämisetitykset

1. Ennakko-ohjauksen kehittäminen

Valtionavustushakemuksien ohjeistuksessa tulee kiinnittää huomiota hakemusohjeissa annetun tiedon selkeyteen ja yksinkertaisuuteen. Tavoitteena tulee olla selkeästi ohjeistettu hakuprosessi, jossa lisätieto- ja täydennyspyyntöjä joudutaan tekemään mahdollisimman vähän.

2. Rahoitusprosessien sähköistäminen

Nykyisin rahoitushakemukset saapuvat aluehallintovirastoon kirjeitse tai sähköpostin liitteenä ja hakemuksen käsittely tapahtuu fyysiseen asiakirjaan perustuen. Vuonna 2016 käynnistyy hanke, jonka tavoitteena on sähköistää rahoituksen haku- ja käsittelyprosessit. Tällöin hakuprosessi selkenee ja asian käsittely nopeutuu.

5.9. Työsuojelun ohjaus- ja valvontaprosessit

Työsuojelun vastuualueen tehtäviä ovat pääsääntöisesti ohjaus ja valvonta. Lupahallinnossa työsuojelun vastuualue käsittelee muun muassa hätätyötä, asbestipurkua, nosturin kuljettajien ja panostajien lupia. Lisäksi lupatehtäviin kuuluu nuoria työntekijöitä koskevia lupia. Ilmoitusmenettelyn kautta työsuojelu valvoo

esimerkiksi rakennustyömaita. Työsuojelu valvoo alueellisesti työsuojelua koskevien säännösten ja määräyksien noudattamista.

Työsuojelun toiminta on kaksitasoista. Työsuojelun kansallisesta strategisesta ohjauksesta, lainsäädännön valmistelusta ja kehittämisestä, työsuojelun kehittämisestä sekä kansainvälisestä yhteistyöstä vastaa sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto. Työsuojelun operatiivisesta valvonnasta ja ohjauksesta vastaa aluehallintoviraston työsuojelu -vastuualue. Työsuojelun toimintaa määrittävät kansallisen lainsäädännön lisäksi EU-lainsäädäntö sekä ILO:n kansainväliset sopimukset.

Työpaikolle tehdään tarkistuksia sosiaali- ja terveysministeriön kanssa laaditun valvontaohjelman sekä tulossopimuksen mukaisesti. Valvontaa suoritetaan valvontaohjelman mukaisesti sekä riskiperusteisesti. Valvonnan kohteet valitaan saatujen ilmoitusten, omien havaintojen, aiempien tarkistusten sekä tarkastajien paikallis- ja sisällöntuntemuksen mukaan.

Valvontatoiminnassa tarkastaja käsittelee päätökset itsenäisesti. Työyhteisön rooli ja tuki on vahvasti mukana päätöksenteossa. Tällöin päätöksentekoon saadaan mukaan laajempi asiantuntemus ja kokemus. Toimintatapa yhtenäistää päätöksentekoa eri tarkastajien välillä aluehallintoviraston sisällä.

Työsuojelun vastuualueelle on tulossa valtakunnallinen puhelinpäivystys helmikuussa 2016. Päivystyksen tavoitteena on vähentää tarkastajien perusneuvontaan käytettyä aikaa. Työsuojeluun liittyvä neuvonta hoidetaan valtakunnallisesti yhdestä numerosta. Asiakas voi tämän jälkeen halutessaan tehdä kirjallisen toimenpidepyynnön, joka ohjataan toimivaltaiselle työsuojelun vastuualueelle.

Havi-selvityshankkeen kyselyyn saadut työsuojeluun liittyvät ehdotukset koskivat lähinnä lainsäädäntöä. Asiakaslähtöisyyden ja prosessien kehittäminen näkyi vastauksissa melko vähäisenä määränä. Yksittäisenä vastauksena työsuojelun tarkastukset koettiin kuormittavana erityisesti kaupungeissa, joissa tarkastustoiminta oli kohdistunut useampiin yksiköihin. Työsuojelun oman kyselyn perusteella tarkastustoimintaan ollaan kuitenkin valtaosin tyytyväisiä. Valvonnan lisäksi tarkastajat ohjeistavat työpaikoilla työturvallisuuteen ja työtapoihin liittyvissä asioissa, joka on koettu tuottavuutta ja toimintatapoja parantavana tekijänä.

Työsuojelun prosessien kehittämiset

1. Viranomaisten tuottaman tiedon hyödyntäminen valvontatoiminnassa.

Valvonnassa korostetaan riskiperusteisuutta valvontakohteiden valinnassa. Riskiperusteisuuden arvioinnissa tulee hyödyntää nykyistä tehokkaammin myös muiden viranomaisten tuottamaa tietoa. Tällöin valvontaa voidaan kohdistaa niihin kohteisiin, joilla on suurin vaara toimia lainsäädännön vastaisesti.

5.10. Pelastustoimen ja varautumisen ohjaus- ja valvontaprosessit

Aluehallintovirasto toteuttaa tehtävänsä kokonaisturvallisuuden tärkeänä toimijana. Kokonaisturvallisuudella tarkoitetaan sisäisen turvallisuuden varmistamista sekä varautumista poikkeus- ja häiriötilanteisiin yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Aluehallintovirasto vastaa sisäisen turvallisuuden ja varautumisen koordinoinnista ja ohjaamisesta toimialueellaan.

Pelastustoimen lupaprosessi aluehallintovirastossa

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue myöntää poikkeamisluvat väestösuojien rakentamisvelvoitteeseen. Toiminto on keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon. Havi-selvityshanketta varten toteutetussa sidosryhmäkyselyssä esitettiin luopumista väestösuojien rakentamisvelvoitteen poikkeamisen luvanvaraisuudesta. Väestösuojien riittävyys nähdään tärkeänä osana valtakunnallista varautumista ja väestön suojaamista uhkaavassa tilanteessa. Väestösuojien rakentamisvelvoitteesta voidaan poiketa vain, mikäli

voidaan osoittaa, että väestönsuojan rakentamisesta aiheutuu tavanomaista huomattavasti korkeampia rakentamiskustannuksia suhteessa asianomaisen rakennuksen rakentamiskustannuksiin tai väestönsuojan rakentaminen ilman suuria teknisiä vaikeuksia ei ole mahdollista. Rakentamisvelvoitteesta poikkeamisen luvanvaraisuutta ei nähdä tarpeellisenä poistaa.

Vastuualue käsittelee myös yksinomaan ampumaurheiluun keskittyvien ampumayhdistysten perustamisluvut. Ampumayhdistyslupia koskevat luvat on esitetty siirrettäväksi poliisilaitosten tehtäväksi. Esitys on sisällytetty Havi-loppuraportin normiehdotuksiin.

Pelastustoimen ohjaus- ja valvontaprosessit

Aluehallintoviraston pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue ohjaa ja valvoo pelastustoimen järjestämistä, pelastuspalvelujen saatavuutta sekä tasoa toimialueellaan. Pelastustoimen valvonnasta ja pelastuspalvelujen alueellisesta saatavuudesta ja tasosta raportoidaan sisäministeriön pelastusosastolle. Lisäksi pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue käsittelee pelastuslaitosten toimintaa koskevat kantelut.

Vastuualueen tehtävistä pelastustoimi kuuluu sisäministeriön toimialaan ja ohjaukseen. Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa. Lisäksi ministeriö huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteen sovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä.

Aluehallintovirastot valvovat pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan sekä toteuttavat muita pelastuslaissa määritettyjä tehtäviä. Aluehallintovirastot huolehtivat pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason raportoinnista sisäministeriölle, avustavat sisäministeriötä pelastustoiminnan johtamisessa tarvittavan tiedon hankinnassa ja tilannekuvan ylläpitämisessä, osallistuvat pelastuslaitosten ja pelastustoimeen osallistuvien tahojen yhteistoimintaa edistävien suuronnettomuusharjoitusten suunnitteluun ja järjestämiseen sekä edistävät eri tahojen yhteistoimintaa pelastustoimessa.

Pelastustoimea uudistetaan sisäministeriössä aloitetulla hankkeella. Hankkeen myötä nykyiset 22 alueen pelastustoimen tehtäviä kaavaillaan 18 maakuntaan perustettaville itsehallintoalueille. Tällöin nykyiset pelastuslaitokset lakkaavat ja tilalle muodostetaan itsehallintoalueiden pohjalta alueelliset pelastustoiminnan organisaatiot.

Varautumisen ja sisäisen turvallisuuden ohjausprosessi

Valmiuslain mukaisesti valtioneuvosto ja kukin ministeriö toimialallaan johtaa ja valvoo varautumista. Kukin ministeriö yhteensovittaa varautumista omalla toimialallaan. Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valtioneuvoston kanslian toimialaa on valtioneuvoston yhteinen varautuminen poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin. Sisäministeriö on valtioneuvoston asetuksella sekä valtioneuvoston ohjesäännön mukaisesti toimivaltainen ministeriö aluehallinnon yhteisen varautumista koskevassa ohjauksessa.

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueet hoitavat aluehallintovirastoja koskevan asetuksen mukaisesti seuraavia kokonaisuuksia:

- varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen,
- valmiussuunnittelun yhteensovittaminen,
- alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen,
- kuntien valmiussuunnittelun tukeminen,

- valmiusharjoitusten järjestäminen,
- alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen sekä viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisista viranomaisista ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken.

Pelastustoimen ja varautumisen lupa-, ohjaus- ja valvontaprosessien kehittämisesitykset

1. Aluehallintovirastot tiivistävät edelleen yhteistyötä sisäisen turvallisuuden ja varautumisen alueilla

Aluehallintovirastojen keskinäistä sekä alue- ja paikallishallinnon toimijoiden välistä yhteistyötä tulee kehittää valmistelemalla ja toteuttamalla tulossopimuksessa vuodelle 2016 mainittua yhteistä turvallisuusstrategiaa. Alueellisen varautumisen yhteensovittamisessa on välttämätöntä toteuttaa valtion keskushallinnon, valtioneuvoston ja toimivaltaisten ministeriöiden sekä asiaankuuluvien keskusvirastojen ohjausta.

2. Turvallisuuskomiteaan sekä valmiuspäällikkökokoukseen asetetaan aluehallintovirastojen pysyvä jäsenyys

Turvallisuuskomiteaan tulee kutsua pysyväksi jäseneksi aluehallintovirastojen yhteisesti asettama ylijohtaja sekä valmiuspäällikkökokoukseen asetetaan pysyväksi jäseneksi aluehallintovirastojen yhteisesti asettama aluehallintoviraston pelastustoimi- ja varautuminen -vastuualueen johtaja. Järjestelyllä varmistetaan valtion keskus- ja aluehallinnon tietoisuus varautumiseen liittyvissä kehittämis-, valmistelu- sekä tarvittaessa tilanteen hallintaan liittyvissä toiminnoissa.

3. Tilannekuvan raportointiin tulee laatia yleinen ohjeistus

Aluehallintovirastojen tarvittaessa eri hallinnonaloja koskevan ja palvelevan tilannekuvan kokoamisen osalta ei ole olemassa yleisohjeistusta, jolloin erilaisten tarpeiden moninaisuudesta johtuen on vaikeaa luoda yhtä yleispätevää ohjeistusta. Tilanne on johtanut siihen, että toimivaltaiset ministeriöt antavat eriasteista ja erilaista ohjeistusta tai pyyntöjä koskien tilannekuvaa. Toimialueen toimijoiden, esimerkiksi kuntien näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että valtionhallinto pyytää tilannetietoja yhtenevällä rakenteella ja työvälineillä.

6. Aluehallintovirastot mukana digiloikassa

6.1. Digitalisaatio aluehallintovirastoissa

”Tarjoamme asiakkaillemme riittävät ja laadukkaat palvelut vaivattomasti ja luotettavasti. Uudistamme asiakkaille tarjottavia palveluja ja sisäisiä prosesseja ottamalla huomioon monikanavaisuuden ja ensisijaisesti digitalisoinnin mahdollisuudet. Osallistumme säädösten sujuvoittamiseen, kehitämme lupa- ja valitusprosesseja, minimoimme viranomaisten keskinäisiä valituksia esimerkiksi ennakkoneuvontamenettelyllä sekä kevennämme hallinnollista taakkaa toimintatapoja ja palvelu-kulttuuria muuttamalla. Otamme asiakkaat, kumppanit ja palveluntuottajat mukaan palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen. Edistämme tiedon kertakirjaamista ja käytettävissä olevan tiedon hyödyntämistä.” (Viraston strategia, hyväksytty 2015)

Aluehallintovirastojen strategisen linjauksen mukaan digitalisaation avulla uudistetaan viraston sisäiset toimintatavat ja asiakaspalvelu. Aluehallintovirastot siirtyvät yhä voimakkaammin sähköisiin prosesseihin ja asiointiin verkkopalvelujen kautta strategiamme mukaisesti asiakasnäkökulmaa kunnioittaen.

Digitalisaatioon siirtyminen edellyttää aluehallintovirastojen palveluprosessien kehittämistä ja asiakkaiden itsepalvelun lisäämistä. Prosesseja kehitetään siten, että ne mahdollistavat kansalaisille, yrityksille ja kolmannen sektorille digitalisaation mahdollistamia toimintamalleja. Havi-hankkeen tavoitteena on osoittaa toimenpiteet, joiden avulla aluehallintovirastojen toiminta olisi asiakaslähtöisempää ja hallinto sujuvampaa. Syksyllä käynnistetyssä ATOMI-hankkeessa viedään näitä toimenpiteitä käytäntöön.

Aluehallintovirastot sitoutuvat kansallisen palveluarkkitehtuurin ja palveluväylän kehittämiseen ja tekevät yhteistyötä ELYjen kanssa yhteisen sähköisen alustan luomiseksi. Avit tulevat osallistumaan aktiivisesti digitalisoinnin valtakunnallisiin pilotteihin ja tekevät yhteistyötä ohjaavien ministeriöiden ja tahojen kanssa.

Aluehallintovirastojen vuoden 2016 tulossopimuksessa on useita kohtia, joita toteuttamalla virastojen toiminnan digitalisointi etenee. Keskeisimmät käynnistyvät ja käynnissä olevat hankkeet kuvataan jäljempänä.

Hallitusohjelma edellyttää julkisten palveluiden digitalisaatiota sekä lupa- ja valitusprosessien sujuvoittamista. Hallituksen digitalisaatiohaasteen vastauksena saatiin useita kymmeniä ehdotuksia lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan uudistamiseksi. Merkittävä osa ehdotuksista kuvasi palveluiden asiakaslähtöistä uudistamista yksittäisen viraston näkökulmasta. Nämä ehdotukset tullaan arvioimaan Atomi-hankkeessa.

6.2. Digitalisaatio organisaation, henkilöstön ja asiakkaan näkökulmasta

Digitalisaation edistäminen edellyttää aluehallintovirastoilta ja virastojen vastuualueilta erittäin vahvaa halua uudistumiseen, mikä tarkoittaa myös resurssien kohdentamista kehittämiseen. Aluehallintovirastojen johdolta edellytetään vahvaa sitoutumista ja sitouttamista sekä esillä oloa digitalisaation edistämisessä.

Digitalisaation myötä sähköistyvät prosessit tuottavat kustannussäästöjä, kun esimerkiksi lupahallinnossa tarvittavan tiedon laatu parantuu ja tarve lisäselvitysten tekemiseen vähenee. Tämä mahdollistaa tuottavuustavoitteiden toimeenpanoa, kun työtä voidaan vähentää hallitusti ja kohdentaa uudelleen.

Digitalisaatio mahdollistaa henkilöstön hallinnollisen taakan keventämisen ja vapauttaa työaikaa tuottavampaan työhön. Tämä mahdollistuu, kun prosessit sujuvoituvat, manuaalinen työ vähenee ja tiedonkulku paranee. Työn haasteellisuus kasvaa ja hallittavuus paranee. Sitä myötä työn tekeminen tulee mielekkäämmäksi.

Aluehallintovirastoissa on luotava mahdollisuus henkilöstölle olla hyvä toimija digitalisoiduissa prosesseissa.

Aluehallintovirastojen siirtyessä digitalisoituun asiakaspalveluun asiakas saa ajasta ja paikasta riippumattoman asiointimahdollisuuden, mikä parantaa asiakkaiden kokemusta palvelusta. Asiakkaan kannalta prosessit nopeutuvat ja hallinnollinen taakka kevenee.

6.3. Prosessien kehittäminen ja digitalisaatio

Aluehallintovirastojen vastuualueiden toimintaa tarkasteltaessa korostuvat samat toistuvat toimintamallit ja prosessit, esim. kantelut ja valitukset, luvat ja rekisteröinnit sekä valvonta. Tuottavuus- ja vaikuttavuushyödyt saadaan parhaiten kehittämällä aihealueittain yhteensopivat ja uudelleen käytettävät digitalisaatioon tukeutuvat toimintamallit sekä toimintaa tukeva yhteinen ICT-alustaratkaisu (yhteinen arkkitehtuuri).

Digitalisaatiota edistettäessä ei pidä tyytyä pelkästään sähköistämään nykyisiä prosesseja, vaan tavoitteena tulee olla uudistaa prosessit digitalisaatiota hyödyntäen. Lähtökohtana on nykyisten prosessien sujuvuuden analysointi ennen kuin prosessi viedään sähköiseen muotoon.

Ei pidä myöskään tyytyä sähköistämään yksittäisen viraston nykyisiä, olemassa olevia yksittäisiä prosesseja, vaan liikkeelle lähdetään korostaen valtakunnallisesti yhteisiä toimintatapoja ja rakentamalla yhteistä arkkitehtuuria. Asiakaslähtöisyys on pidettävä koko ajan keskiössä.

Aluehallintovirastojen palvelutoimintaan liittyy vahva yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa. Tuottavuus- ja vaikuttavuushyötyjä tavoiteltaessa on poistettava päällekkäisiä ja yhteen sopimattomia järjestelmiä ja toimintamalleja. Viranomaisten välisen yhteistyön on oltava niin saumatonta, että päällekkäistä työtä ei tehdä ja asiakkaan asiointikokemus säilyy selkeänä. Viranomaisten välillä siirrettävän tiedon on oltava yhteensopivaa ja se on pystyttävä välittämään digitaalisesti viranomaisten välillä.

Digitalisointi sisältää erilaisia peruskomponentteja kuten tunnistautuminen, roolivaltuutus, asiointitili sekä sähköinen allekirjoitus. Näiden peruskomponenttien tulee olla hallinnon eri aloilla samat jokaisessa ratkaisussa.

Päällekkäistyön välttämiseksi hankkeet syytä toteuttaa tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten, erityisesti ohjaavien tahojen kanssa.

6.4. Aluehallintovirastojen digitaaliset palvelut

Aluehallintovirastojen digihankkeita on suunniteltu ja toteutettu koko 2010-luvun ajan vilkkaasti. Kokemuksena tästä ja aiemmasta kehitystyöstä on, että hankkeet tarpeen kootaan suurempiin kokonaisuuksiin. Nyt toteutettava ATOMI-hanke palvelee tätä tavoitetta.

Aluehallintovirastot tulevat osallistumaan aktiivisesti digitalisoinnin valtakunnallisiin pilotteihin, mutta aluehallintovirastot käynnistävät myös omia pienempiä pilottihankkeita digitalisaation edistämiseksi. Valtakunnallisesti on meneillään kaksi pilottihanketta, joilla on kosketuspintaa aluehallintovirastojen toimintaan. Toisessa kokeilussa tarkastellaan teollisuuslaitosten laajaa muutoshanketta ja siihen liittyy aluehallintovirastoista Ympäristöluvut- ja Työsuojelun vastuualueiden toimintaa. Toiseen valtakunnalliseen pilottiin on valittuna asiakasryhmäksi tapahtumanjärjestäjät. Tähän kokeiluun kytkeytyy Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen toimintaa. Valtakunnalliset pilotit on kuvattu tarkemmin liitteissä (liite 4).

Aluehallintovirastojen kehittämis- ja hankesalkuissa on useita digitalisaation edistämiseen liittyviä hankeaihoja ja meneillään olevia hankkeita. Näitä digitalisaatiohankkeiden etenemistä varmistetaan pilotoinnin avulla. ATOMI-hankkeen digityöryhmä toimii pilotointia koordinoivana ryhmänä. Ryhmässä arvioidaan sekä kehittämissalkun että hankesalkun hankeaihiot kuin myös aluehallintovirastoista tehdyt Digiloikkaesitykset. Arvioinnin jälkeen aluehallintovirastot valitsevat pilotointiin pieniä digihankkeita, joiden avulla pala kerrallaan viedään eteenpäin palvelujen digitalisointia. Tärkeää on katsoa salkkujen sisältö myös

siten, että puuttuuko niistä joitakin osa-alueita, jotka voitaisiin vielä ottaa mukaan salkkuihin digitalisaation näkökulmasta.

Esimerkkejä aluehallintovirastojen digitaalisista palveluista

Aluehallintovirastojen toiminnassa voidaan tällä hetkellä hyödyntää sähköisiä lomakkeita mm. elinkeinoluvituksessa (alkoholihallinto, yksityinen sosiaali- ja terveydenhuolto), mutta lomakkeet ovat vain osa koko prosessia.

Ympäristöluvista on osia prosessista mahdollista hoitaa sähköisesti. Hakemus- ja täydennysasiakirjoja voidaan vastaanottaa ja käsittelyyn kuuluvaa lausumista ja kuulemista voidaan hoitaa myös sähköisesti. Päätösten osalta sähköinen toimittaminen toteutuu viranomaisten osalta. Osin samaa prosessia hoidetaan sekä perinteiselle että digitalisoidulla tavalla. Siirtyminen kokonaan digitalisoituun prosessiin vaatii vielä työtä. Keskeisesti tähän liittyy sähköisen arkistoinnin eteneminen. Prosessin jatkokehittäminen on vireillä.

Valvontaan liittyvä digitalisoitu esimerkki on työsuojeluun kehitetty Vera-tietojärjestelmä, joka mahdollistaa entistä tehokkaamman tavan valvoa työsuojelua. Sillä tavoitellaan yhdenmukaisempaa valvontaa. Valvontatapahtuman jälkityön väheneminen vapauttaa aikaa käytettäväksi valvontakohteissa. Sähköisellä järjestelmällä tavoitellaan laadukkaampia tarkastusasiakirjoja ja työsuojelun tuottavuuden kasvua tarkastusmääriä lisäämällä.

Yksi esimerkki osittain digitalisoiduista prosesseista on välitysvalvonnan palvelukanava kiinteistön- ja vuokranvälitystoiminnan valvontaan ja rekisteröintiin (Väsä). Aluehallintovirastoilla on käytössään yksi yhteinen rekisteri ja käsittelyprosessi välitysliikkeiden rekisteröintiin sekä rekisteritietojen automaattista julkaisua varten. Se sisältää sovelluksen, valtakunnallisen tietokannan ja sähköisen lomakkeen. Osittain tuotantokäytössä olevaan Väsää kehitetään edelleen.

Opetus- ja kulttuuritoiminnan vastuualueelta esimerkkinä voidaan mainita kirjastotoimen hankerekisteri.

6.5. Atomi-hanke kokoaa digitalisaation kehittämisen aluehallintovirastoissa

Aluehallintovirastojen toimintatavat muutetaan Havi-hanketta ja sen esityksiä tukevaksi toimeenpanoksi syksyllä alkaneessa ATOMI-hankkeessa, joka kestää aina vuoteen 2019. Hankkeessa lisätään kansalaisten osallisuutta, hallinnon vastuullisuutta ja tiedon saatavuutta sekä edistetään uusien teknologioiden sisääntuloa aluehallintovirastojen luvituksessa, valvonnan ja tarkastustoiminnassa.

ATOMI-hankkeelle on asetettu seuraavat tavoitteet:

1. Asiakas saa asiointitarpeitaan vastaavat tehokkaasti tuotetut palvelut hänelle parhaiten sopivan kanavan kautta
2. Aluehallintovirasto toimii tehokkaasti ja digitaalisesti
3. Johtaminen ja kehittäminen perustuvat ajantaiseen laadukkaasti tuotettuun tietoon
4. Asiakas saa sujuvat palvelut

Atomihankkeen tiekartta on kuvattu liitteessä (liite 5).

Digitalisaatio on Atomi-hankkeessa omana kokonaisuutena. Sitä tarkastellaan koko ajan poikkileikkaavana teemana kaikissa kokonaisuuksissa. Digiloikan AVI-valmistelu on kiinteä osa AVIen prosessien kuvausta ja kehittämistä.

Ensivaiheessa ATOMI-hankkeen osana toteutetaan mm. seuraavat projektit:

- Tiedonohjaussuunnitelman (TOS) päivitysprojekti (suunnitelma 12/2016).

- AVIen alkoholihallinnon sähköinen tarkastuskertomus, (projektisuunnitelma 3/2016, tuotantokäytössä oleva sähköinen tarkastuskertomus 12/2016)

Valviran yhteistyöhankkeet ja projektit:

- SAMPO-hanke: AVIen osalta toteutetaan asiankäsittelyn metatietojen siirto virastojen asianhallintajärjestelmien välillä (USPA-SAMPO) ja siihen liittyvät integraatiot (integraatio 4/2016).
- YSTIS-projekti (yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tuottajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien lupa- ja ilmoitusasioiden sähköistämiprojekti): AVIen osalta toteutetaan sähköisten lomakkeiden vastaanotto ja käsittely AVI:issa (6/2016).
- Välitysvalvonnan sähköinen asiointilomake, käsittelyprosessin jatkokehittäminen ja käyttöliittymän parannukset (sähköinen asiointilomake 3/2016 ja muut 9/2016)
- Ympäristöhallinnon LUPA-jatkoprojekti (sähköinen hakemus ja päätössovellus 5/2016)

6.6. Aluehallintoviraston haasteet digitalisaation viitekehyksen näkökulmasta

Seuraavassa on pyritty arvioimaan aluehallintovirastojen haasteita ja kyvykkyyksiä digitalisaation viitekehyksessä.

Viraston strategia ja lainsäädäntö

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisessä strategiassa on digitalisaatio vahvasti mukana. Lainsäädännön osalta tarpeen selvittää, mahdollistaako lainsäädäntö digitaalisen toiminnan. Prosessien digitalisointia haittaavat ja estävät säädökset on muutettava.

Toimintamallit ja prosessit

Tällä hetkellä palvelukokonaisuuksien sisällä palveluprosessit eivät ole AVIen välillä yhdenmukaisia. Prosessien yhdenmukaistaminen ja kehittäminen toteutuu ATOMI:ssa. Keskeistä onnistumisen kannalta on prosessien johtaminen ja prosessien toimivuuden seuranta. Prosessien toimivuuden ja vaikuttavuuden on oltava mitattavissa ja raportoitavissa. Ennakointi on saatava osaksi johtamista.

Aluehallintovirastoissa on nähtävä toiminnallinen kokonaisuus palvelukokonaisuuksien ja palveluprosessien näkökulmasta ja niiden omistajuuden oltava selkeä kaikille toimijoille.

Prosessien digitalisoinnille on laadittava selkeä realistinen aikataulu. Miten minimoidaan haitta, joka syntyy siirtymävaiheessa rinnakkaisesta digitaalisesta ja paperisesta toiminnasta.

Teknologia

Digitalisaation edistämiseen liittyvä kehittäminen on sopeutettava kansallisen palveluarkkitehtuurin ja palveluväylän kehittämiseen. Sähköiselle asioinnille ja asianhallinnalle on luotava ELYn kanssa yhteinen sähköinen alusta.

Digitalisaation edistäminen sopeutetaan jatkossa kansalliseen palveluarkkitehtuuriin. Se luo pohjan kehittämiselle mm. mahdollistamalla tunnistautumisen, roolivaltuutuksen (esim. toisen puolesta asiointi, yrityksen puolesta asiointi), asiointitilin, sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen arkistoinnin.

Valmistelussa oleva lainsäädäntö edellyttää, että virastot huomioivat toiminnassaan palveluväylän hyödyntämisen. Lähtökohtaisesti substanssiriippumaton toiminnan kehittäminen hyödyntää kansallista palveluarkkitehtuuria kokonaan. Substanssista riippuvan toiminnan kehittämisessä on huomioitava yhteensopivuus kansalliseen palveluarkkitehtuuriin. Kokonaisarkkitehtuurityötä tehostamalla voidaan selkeyttää toiminta-, tieto ja järjestelmäarkkitehtuuria.

Asiakaskokemus ja vuorovaikutus

Palvelujen digitalisoinnissa keskeisintä on asiakaslähtöisyys. Aluehallintovirastojen on kirkastettava, mitä asiakaslähtöisyys AVI-toiminnassa tarkoittaa. Asiakkuuksien osalta tulee tehdä strateginen määrittely sähköisen asioinnin ensisijaisuudesta. Tämä edellyttää, että selvitetään, mahdollistaako lainsäädäntö vaatia asiakkailta täyttä digitalisaatiota.

Asiakaslähtöisyyden näkökulmasta on tärkeää luoda mahdollisuudet sähköiseen asiointiin niille asiakkaille, joilla itsellään ei edellytyksiä omaehtoiseen sähköiseen asiointiin. Asiakas- ja sidosryhmäkyselyjen perusteella aluehallintovirastojen asiakkailta on halukkuutta lisätä sähköistä asiointia. Aluehallintovirastojen tulee vastata asiakkaiden sähköisen asioinnin kykyyn ja kypsyyteen. Asiakas on vapautettava sellaisten liitteiden toimittamisesta, jotka käsittelevä viranomainen voi saa suoraan toiselta viranomaiselta digitaalisesti. Viranomaisten välinen tiedonjakaminen ja yhteistyö vähentävät myös tarvetta asiakasyhteydenottoihin.

Palveluprosessien kehittämisen yhteydessä tulee luoda väylä ajantasaiseen ja välittömään asiakaspalautteen antamiseen ja saamiseen.

Innovaatio- ja kehitystoiminta

Aluehallintovirastojen asenneilmapiiri on saatava kaikilla toiminnan tasoilla innovaatioita etsiväksi. On tärkeää saada koko henkilöstö mukaan osallistamaan kehittämiseen ja uudistamiseen. Tämä on haaste ATOMI-hankkeessa.

6.7. Digitalisaatioesitykset

1. Aluehallintovirastojen toimintatavat muutetaan Havi-hanketta ja sen esityksiä tukevaksi toimeenpanoksi Atomi-hankkeessa. Digitalisaatiota on tarkasteltava Atomi-hankkeessa koko ajan poikkileikkaavana teema kaikissa kokonaisuuksissa.
2. Digitalisaation edistämiseen liittyvä kehittäminen sopeutetaan kansallisen palveluarkkitehtuurin ja palveluväylän kehittämiseen. Sähköiselle asioinnille ja asianhallinnalle luodaan ELYn kanssa yhteinen sähköinen alusta.
3. Prosessien digitalisoinnille laaditaan selkeä realistinen aikataulu. Siirtymävaiheen rinnakkaisesta digitaalisesta ja paperisesta toiminnasta aiheutuvat haitat minimoidaan.
4. Aluehallintovirastojen osallistuvat aktiivisesti digitalisoinnin valtakunnallisiin pilotteihin, mutta myös käynnistävät aluehallintovirastojen omia pieniä pilottihankkeita digitalisaation edistämiseksi. ATOMI-hankkeen digityöryhmä koordinoi aluehallintovirastoissa toteutettavia pilotointeja.
5. Selvitetään, mahdollistaako lainsäädäntö digitaalisen toiminnan. Prosessien digitalisointia haittaavat ja estävät säädökset on muutettava.
6. Aluehallintovirastoissa on saatava aikaan halu ja mahdollisuudet olla hyvä toimija digitalisoiduissa palveluissa. Koko henkilöstö otetaan mukaan osallistamaan kehittämiseen ja uudistamiseen.
7. Asiakkuuksien osalta tehdään strateginen määrittely sähköisen asioinnin ensisijaisuudesta. Luodaan mahdollisuudet sähköiseen asiointiin niille asiakkaille, joilla itsellään ei edellytyksiä omaehtoiseen sähköiseen asiointiin.
8. Asiakas vapautetaan sellaisten liitteiden toimittamisesta, jotka käsittelevä viranomainen voi saa suoraan toiselta viranomaiselta digitaalisesti.
9. Luodaan mahdollisuudet ajantasaisen ja välittömän asiakaspalautteen antamiseen ja saamiseen.

7. Yhteenvedo ja jatkotoimenpiteet

Esiselvityksessä pohditaan laajasti aluehallintovirastojen roolia lupa- ja valvontaviranomaisena. Aluehallintovirastojen erityispiirteitä ovat alueellisuus ja poikkihallinnollisuus. Molemmat ovat ominaisuuksia, joista kannattaa pitää kiinni myös tulevaisuudessa.

Nykyisessä *lupa- ja valvontajärjestelmässä* on liikaa erillisiä toimijoita ja tasoja, mikä tekee kokonaisuuden epäselväksi asiakkaalle. Esimerkiksi aluehallintovirastojen alueellinen lupa ja Valviran valtakunnallinen lupa asettavat erikokoiset toimijat eriarvoiseen asemaan. Sosiaali- ja terveydenhuollossa ei pidä tulevaisuudessa olla kahden tason valvonta- ja lupahallintoa. Operatiivista valvontaa on järkevää toteuttaa vain yhdellä tasolla. Tehtävät on tarkoituksenmukaista keskittää aluehallintovirastoille, jotka ovat asiantuntijoita sekä poikkihallinnollisesti että toimintaympäristön monimuotoisuuden osalta. Valviran roolin tulee olla toimintaa koordinoiva, kansainvälisiä asioita johtava, erityisasioihin liittyviin kysymyksiin asiantuntijuutta antava sekä nykyisiä erityistehtäviä sisällään pitävä valtakunnallinen organisaatio.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että valtioministeriö ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin yhdessä sektoriministeriöiden kanssa luvituksen ja valvonnan selkeyttämiseksi, päällekkäisyyksien karsimiseksi sekä poikkihallinnollisuuden toteuttamiseksi.

Keskusvirastojen keskeisiä ohjausvälineitä ovat *valvontaohjelmat*. Valvontaohjelmien tulee pysyä strategisina ja tarvittaessa niiden yksityiskohtaisemmasta toimeenpanosta aluehallintovirastot voivat sopia keskenään tavoitteena aiempaa joustavampi, yhdenmukaisempi ja käytännönläheisempi lain soveltaminen.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot edellyttävät, että kullakin keskusvirastolla on vain yksi strateginen valvontaohjelma, jota aluehallintovirastot toteuttavat toimintaympäristölähtöisesti.

Itsehallintoalueiden muodostaminen ei voi siirtää valvontaa palvelun järjestäjälle, vaan se tulee tehdä objektiivisesti palvelujen järjestämisen ulkopuolelta. Tulevaisuudessakin tarvitaan itsehallintoalueiden vastinpariksi viranomainen, jolla on valvontaan ja luvitukseen korkea asiantuntijuus, toimintaympäristön tuntemus ja alueen sidosryhmien hyvä tuntemus.

Aluehallintovirastojen lupa- ja valvontaprosesseja tulee yksinkertaistaa, keventää ja mahdollistaa asiakkaan osallistuminen prosessiin. Asiakkaan *omatoimisen suunnittelun* ja *omavalvonnan* edellytyksiä on parannettava.

Jatkotoimenpiteet

Asiakasprosesseja ja asiakaslähtöistä poikkihallinnollisuutta kehitetään ja selkeytetään aluehallintovirastojen Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämishankkeessa (ATOMI) tiiviissä yhteistyössä ministeriöiden ja keskusvirastojen kanssa.

Normeja vähennettäessä ja valvontaresursseja kevennettäessä, *ennakollisen valvonnan* rooli vahvistuu. Ennakko-ohjausta kehittämällä voidaan lyhentää lupaprosesseja ja vähentää hakijalle lähetettäviä lisätieto- ja liitepyyntöjä. Myös *ennakkoneuvottelulla* lyhennetään prosesseja.

Viranomaisella tulee jatkossa olla riittävän vahvat ja pelotevaikutuksiltaan vaikuttavat keinot puuttua lainvastaiseen toimintaan. Vähäisillä resursseilla laaja suunnitelmallinen valvonta on epätarkoituksenmukaista. Valvottavien kohteiden valinnassa jatkossa entistä enemmän elinkeinoelämän sekä palvelutuottajien ilmoitukset ja pistokokeet. Valvonnan keskiössä on *riskiperusteisuus*, jolloin valvojalla on mahdollisuus kohdentaa tilannekohtaisesti etu- ja myös jälkikäteisvalvontaa eri painotteisesti erilaisiin palvelujen järjestäjiin. Riskienarvioinnin tukena tulee viranomaisella olla nykyistä kattavampi tieto muiden viranomaisten harjoittamasta valvonnasta sekä havainnoista.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että tulossopimuksissa ja valvontaohjelmissa painotetaan jatkossa entistä enemmän ennakkollista ja poikkeahallinnollista valvontaa sekä vuorovaikutteista yhteistyötä. Tietojen vaihtoa ja uusia toimintatapoja edistetään aluehallintovirastojen Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämishankkeessa (ATOMI).

Purettavat ja yksinkertaistettavat normit on esitelty jo väliraportissa. Tässä raportissa paneudutaan lisäksi lupa- ja valvontaprosesseihin.

Aluehallintovirastot luovat yhteisen *asiakaspalvelukanavan*, jonka kautta asiakkaan ensimmäinen yhteydenotto aina tulee. Asian käsittely on tehtävä näkyväksi asiakkaan suuntaan eli asian käsittelyvaiheista on saatava asiakkaalle ajantasaista tietoa.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot edellyttävät, että hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue toteuttaa yhteisen asiakaspalvelukanavan, joka kytketään sähköisten palvelujen kehittämistyöhön.

Kanteluissa on runsaasti päällekkäisyyttä eri toimijoiden kesken ja niiden käsittelyä pitää keskittää. Nimettömiä kanteluja ei tulisi hyväksyä vaan kantelu tulisi tehdä varmennettuna. Luottamuksellisuus tulee kuitenkin turvata. Kantelu-oikeutta pitää rajata asioissa, joissa on valitus-oikeus. Muistutusmenettelyä olisi hyödynnettävä kaikilla hallinnon aloilla ennen kantelun käsittelemistä. Toistuvat saman sisältöiset kantelut olisi muutettava maksulliseksi.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että käynnistetään tarvittavat säädösmuutokset prosessien sujuvoittamiseksi.

Aluehallintovirastojen käsityksen mukaan *alkoholilainsäädäntöön* sisältyy rajoituksia, jotka eivät juuri vaikuta alkoholin kulutukseen ja sen aiheuttamiin haittoihin. Lupaprosessissa ennakko-ohjeistusta ja neuvontaa on pystyttävä selkeyttämään ja yksinkertaistamaan. Viranomaisten välisen tiedonvaihtoa ja yhteistyötä on lisättävä alkoholivalvonnassa. Prosesseja on kehitettävä siten, että luvanhaltijalle aiheutuva hallinnollinen taakka kevenee. Säännösten ja määräysten tulee olla mahdollisimman selkeät. Tämä koskee kaikkea asiakaspalvelua ja säätelyä.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että ehdotetut muutokset otetaan huomioon käynnissä olevassa alkoholilainsäädännön kokonaisuudistuksessa. Prosesseja kehitetään aluehallintovirastojen omana työnä.

Elinkeinovalvonnassa lainsäädäntöä tulisi kehittää siten, että se mahdollistaisi tehtävien tarkoituksenmukaisemman hoitamisen erityisesti ilmoitusasioissa. Viranomaisen on myös pystyttävä priorisoimaan valvontatehtäviä suhteessa riskeihin ja resursseihin.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot edellyttävät työ- ja elinkeinoministeriöltä toimenpiteitä tehtävien rajaamiseksi ja priorisoimiseksi.

Aluehallintovirastot tukevat uudistustyötä, jossa *yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä* yhdistetään ja yksinkertaistetaan. Normiehdotuksissa esitetään muun muassa että toimitilojen käyttöönottotarkastuksista luovutaan osana lupaedellytyksiä. Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa on siirryttävä ilmoitus- tai rekisteröintimenettelyyn. Valvonnan tasoja on vähennettävä. Valvonnan kohteeksi on otettava selkeämmin toiminnan tulokset ja pyrkiä kohti laadukasta ja kansalaisia palvelevaa palvelutuotantoa. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lupaprosessit tulisi priorisoida digitalisointityössä. Toimintakertomusten keräämisestä on luovuttava.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että ehdotetut muutokset otetaan huomioon käynnissä olevissa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutoksissa. Prosesseja kehitetään aluehallintovirastojen omana työnä.

Ympäristöterveydenhuollon säädösten valvontaan toivotaan joustavuutta ja seuraamuksiin kohtuullisuutta. Valvontaketjua on yksinkertaistettava samaan tapaan kuin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa. Kunnilla, aluehallintovirastoilla ja keskusvirasto Eviralla on osittain päällekkäisiä tehtäviä.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että valtiovarainministeriö ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin yhdessä sektoriministeriöiden kanssa erityisesti valvonnan ja ohjauksen selkeyttämiseksi, päällekkäisyyksien karsimiseksi sekä poikkihallinnollisuuden toteuttamiseksi. Esitetään, että ministeriöt käynnistävät EU-direktiivien ja lainsäädännön soveltamisen uudelleen arvioinnin asiakkaan hallinnollisen taakan keventämiseksi sekä kohtuuttomien ratkaisujen välttämiseksi.

Työsuojelussa sekä viranomaisten että luvanhakijan hallinnollista taakkaa voidaan keventää muuttamalla osa luvista ilmoituksiksi sekä luopua kokonaan joistakin luvista. Työsuojelussa on runsaasti sellaisia lupia, jotka myönnetään käytännössä aina. Nämä ovat turhia. Viranomaisten tuottamaa tietoa on pystyttävä hyödyntämään poikkihallinnollisesti valvontatoiminnassa.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että sosiaali- ja terveysministeriö käynnistää EU-direktiivien ja lainsäädännön soveltamisen uudelleen arvioinnin säätelyn keventämiseksi. Tietojen vaihtoa ja uusia toimintatapoja edistetään aluehallintovirastojen Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämishankkeessa (ATOMI).

Ympäristöluvista ensisijaiset muutostarpeet liittyvät lupakäsittelyn määräaikoihin, hakemusprosessien sähköistämiseen sekä lupien edellytysten keventämiseen. Ennakko-ohjauksen on oltava tarkempaa ja laadullisesti parempaa. Ympäristöhallinnon lupa- ja valvontaviranomaistehtävät tulee yhdistää samalle viranomaiselle. Lupahallinnon tulee olla joustavampi. Kuulutus- ja muistutusmenettelyihin käytettävää aikaa on lyhennettävä. Lupahakemuksesta tulee tiedottaa lausunnonantajille heti kun lupa tulee vireille. Kunnalta vaadittavat lausunnot tulee voida antaa yhdessä lausunnossa, johon sisältyy kunnan eri yksiköiden kannanotot.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että ympäristöhallinnon lupa- ja valvontaviranomaistehtävät keskitetään samalle viranomaiselle osana aluehallintouudistusta. Aluehallintovirastot ja ympäristöministeriö kiirehtivät prosessien sähköistämistä. Säätelyä keventävät muutosehdotukset otetaan huomioon ympäristölainsäädännön kokonaisuudistuksessa.

Opetus- ja kulttuuritoimessa on kehitettävä ennakko-ohjausta sekä sähköistettävä rahoitusprosessit.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot ja opetus- ja kulttuuriministeriö kiirehtivät rahoitusprosessien sähköistämistä. Valtion alueelliset sivistystoimen tehtävät tulee koota aluehallintovirastoihin osana aluehallintouudistusta.

Pelastustoimen ja varautumisen osalta aluehallintoviranomaiset tiivistävät edelleen yhteistyötä sisäisen turvallisuuden ja varautumisen alueilla ja tilananekuvaraportointiin tarvitaan yleinen yhteinen ohjeistus. Aluehallintovirastot esittävät edustustaan turvallisuuskomiteaa.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot tiivistävät yhteistyötä kokonaisturvallisuuden edistämiseksi.

Aluehallintovirastojen strategisen linjauksen mukaisesti *digitalisaation* avulla uudistetaan viraston sisäiset toimintatavat ja asiakaspalvelu. Aluehallintovirastot siirtyvät yhä voimakkaammin sähköisiin prosesseihin ja

asiointiin verkkopalvelujen kautta. Digitalisaatioon siirtyminen edellyttää aluehallintovirastojen palveluprosessien kehittämistä, johdon ja henkilöstön sitoutumista, riittävää resursointia kehittämiseen sekä asiakkaiden itsepalvelun lisäämistä. Hankkeet on toteutettava tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten, erityisesti ohjaavien tahojen kanssa.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirastot esittävät, että ministeriöt laativat tarvittavat lainsäädäntöehdotukset digitalisaatiota haittaavien ja estävien lainkohtien muuttamiseksi ja poistamiseksi. Aluehallintovirastot laativat strategisen määrittelyn sähköisen asioinnin ensisijaisuudesta asiakkuuksittain. Digitalisaatiota toteutetaan yhteistyössä ministeriöiden ja keskusvirastojen kanssa aluehallintovirastojen Asiakaslähtöisen toiminnan kehittämishankkeessa (ATOMI).

8. Sammanfattning och vidare åtgärder

I förhandsutredningen diskuteras ingående regionförvaltningsverkens roll som tillstånds- och tillsynsmyndighet. Utmärkande för regionförvaltningsverken är att de är regionala och tväradministrativa. Båda är egenskaper som man bör hålla fast vid även i framtiden.

I det nuvarande *tillstånds- och tillsynssystemet* finns det för många separata aktörer och nivåer, vilket gör helheten otydlig för kunden. Till exempel leder regionförvaltningsverkens regionala tillstånd och Valviras riksomfattande tillstånd till ojämlikhet mellan aktörer av olika storlekar. I framtiden bör det inte finnas två olika nivåer av tillsyns- och tillståndsförvaltning inom social- och hälsovården. Den operativa tillsynen kan med fördel genomföras på en enda nivå. Det är ändamålsenligt att koncentrera uppgifterna till regionförvaltningsverken, som är experter såväl tväradministrativt som med tanke på verksamhetsmiljön. Valvira ska fungera som en riksomfattande organisation som samordnar verksamheten, leder handläggningen av internationella ärenden, erbjuder expertis inom specialområden och ansvarar för samma specialuppgifter som i dag.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att finansministeriet utan dröjsmål vidtar åtgärder tillsammans med ministerierna inom respektive sektor för att klarlägga beviljandet av tillstånd och tillsynen, gallra bort överlappningar och omsätta principen om tväradministration i praktiken.

De centrala ämbetsverken använder sig i hög grad av *tillsynsprogram* i sin styrning. Tillsynsprogrammen ska vara strategiska. Vid behov kan regionförvaltningsverken sinsemellan komma överens om närmare detaljer för hur programmen ska verkställas så att lagtillämpningen blir mer flexibel, enhetlig och pragmatisk.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken förutsätter att varje centralt ämbetsverk har bara ett strategiskt tillsynsprogram som regionförvaltningsverken verkställer utgående från sina respektive verksamhetsmiljöer.

Även om *självstyrande områden* bildas kan tillsynen inte överföras till dem som tillhandahåller tjänsterna, utan detta måste ske objektivt av utomstående aktörer. Även i framtiden behövs som motvikt till de självstyrande områdena en myndighet som har hög expertis inom tillsyn och beviljande av tillstånd samt god kännedom om verksamhetsmiljön och intressentgrupper i området.

Regionförvaltningsverkens tillstånds- och tillsynsprocesser ska förenklas och luckras upp, och kunden bör ges möjlighet att delta i processen. Kunderna måste ges bättre förutsättningar för *egenkontroll och planering på eget initiativ*.

Vidare åtgärder

Kundprocesserna och det kundorienterade, tväradministrativa arbetssättet utvecklas och klarläggs inom ramen för regionförvaltningsverkens projekt för utveckling av den kundorienterade verksamheten (ATOMI) i tätt samarbete med ministerierna och de centrala ämbetsverken.

Då normerna minskas och tillsynsresurserna bantas ned får *förhandstillsynen* en starkare roll. Genom att utveckla förhandsstyrningen kan man förkorta tillståndsprocesserna och minska antalet begäran om tilläggsinformation och bilagor som skickas till de sökande. Processerna kan förkortas också genom *förhandsförhandlingar*.

Myndigheterna ska i fortsättningen ha tillräckligt kraftiga och, med avseende på sin avskräckande effekt, verkningsfulla metoder för att ingripa i lagstridig verksamhet. Det är inte ändamålsenligt att med ringa resurser utöva systematisk tillsyn i omfattande skala. I framtiden väljs tillsynsobjekten i allt högre grad på basis av näringslivets och serviceproducenternas anmälningar och stickprov. Tillsynen är i första hand *riskbaserad*, vilket innebär att tillsynsmyndigheten kan utöva riktad förhandstillsyn och också efterhandstillsyn med olika betoningar beroende på den specifika tillhandahållaren av tjänster. Till stöd för riskbedömningen behöver myndigheten ha en bredare helhetsbild än i dag av andra myndigheters tillsynsåtgärder och observationer.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att större vikt ska läggas vid förhandstillsyn, tväradministrativ tillsyn och interaktivt samarbete i resultatavtalen och tillsynsprogrammen i framtiden. Informationsutbytet och nya verksamhetsmetoder främjas inom ramen för regionförvaltningsverkens utvecklingsprojekt för kundorienterad verksamhet (ATOMI).

Förslag på normer som ska avvecklas och förenklas har redan lagts fram i en mellanrapport. Denna rapport fokuserar på tillstånds- och tillsynsprocesserna.

Regionförvaltningsverken skapar en gemensam *kundbetjäningsskanal*, genom vilken kunden alltid tar kontakt för första gången. Ärendehantering ska göras synlig gentemot kunden, dvs. kunden ska alltid få aktuell information om ärendet under olika faser av behandlingen.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken förutsätter att ansvarsområdet förvaltnings- och utvecklingstjänster tar fram en gemensam kundbetjäningsskanal i anslutning till utvecklandet av de elektroniska tjänsterna.

Behandlingen av *klagomål* måste koncentreras, eftersom det förekommer en hel del överlappningar mellan olika aktörer. Anonyma klagomål bör inte godkännas, utan den klagande ska alltid bekräfta sitt klagomål. Klagomålsprocessens konfidentiella natur måste emellertid tryggas. Klagorätten ska begränsas i ärenden där parterna har besvärsmått. Anmärkningsförfarandet ska utnyttjas inom alla förvaltningsområden innan ett klagomål behandlas. En avgift bör påföras för klagomål som anförs upprepade gånger med samma innehåll.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att nödvändiga författningsändringar börjar beredas i syfte att skapa smidigare processer.

Regionförvaltningsverken anser att *alkohollagstiftningen* innehåller begränsningar som inte påverkar vare sig alkoholförbrukningen eller de skador den medför nämnvärt. Inom tillståndsprocessen måste förfarandet för förhandsanvisning och rådgivning kunna förtydligas och förenklas. Informationsutbytet och samarbetet mellan myndigheterna måste utökas inom alkoholtillsynen. Processerna ska utvecklas så att tillståndsinnehavarens förvaltningsbörda minskar. Bestämmelserna och föreskrifterna ska vara så tydliga som möjligt. Detta gäller all form av kundbetjäning och reglering.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att de föreslagna ändringarna tas i beaktande i den pågående totalreformen av alkohollagstiftningen. Regionförvaltningsverken utvecklar processerna som ett eget projekt.

I fråga om livsmedelstillsynen bör lagstiftningen utvecklas så att uppgifterna kan skötas på ett mer ändamålsenligt sätt särskilt i anmälningsärenden. Myndigheten måste också kunna prioritera tillsynsuppgifterna i förhållande till riskerna och resurserna.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken kräver att arbets- och näringsministeriet vidtar åtgärder för att begränsa och prioritera uppgifterna.

Regionförvaltningsverken stöder det revideringsarbete som pågår för att sammanslå och förenkla *lagstiftningen om privat social- och hälsovård*. Bland normförslagen ingår förslaget att slopa ibruktagningsbesiktningarna av lokaler som en del av tillståndsvillkoren. I fråga om tillstånden för privat social- och hälsovård måste man övergå till ett anmälnings- eller registreringsförfarande. Tillsynen ska utövas på färre nivåer i framtiden. Tillsynen ska tydligare inriktas på verksamhetens resultat i strävan efter att säkerställa en högklassig serviceproduktion som tjänar medborgarna. Tillståndsprocesserna inom den privata social- och hälsovården bör prioriteras i digitaliseringsarbetet. Insamlingen av verksamhetsberättelser ska slopas.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att de föreslagna ändringarna tas i beaktande i de pågående ändringarna av lagstiftningen om social- och hälsovård. Regionförvaltningsverken utvecklar processerna som ett eget projekt.

Flexibilitet och skäligare påföljder önskas inom tillsynen enligt *miljö- och hälsoskyddslagstiftningen*. Tillsynskedjan måste förenklas på samma sätt som inom tillsynen över social- och hälsovården. Kommunerna, regionförvaltningsverken och det centrala ämbetsverket Evira har delvis överlappande uppgifter.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att finansministeriet utan dröjsmål vidtar åtgärder tillsammans med ministerierna inom respektive sektor för att framför allt klarlägga tillsynen och styrningen, gallra bort överlappningar och omsätta principen om tväradministration i praktiken. Ministerierna föreslås se över tillämpningen av EU-direktiven och lagstiftningen i syfte att lätta på kundens förvaltningsbörda och undvika oskäliga avgöranden.

Inom *arbetarskyddet* kan man lätta på både myndigheternas och tillståndssökandenas börda genom att ändra en del av tillstånden till anmälningar och slopa vissa tillstånd helt och hållet. En stor del av arbetarskyddstillstånden är sådana tillstånd som i praktiken alltid beviljas och som således är onödiga. Den information som myndigheterna producerar måste kunna utnyttjas över förvaltningsgränserna inom tillsynsverksamheten.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att social- och hälsovårdsministeriet vidtar åtgärder för att se över tillämpningen av EU-direktiven och lagstiftningen i syfte att lätta upp regleringen. Informationsutbytet och nya verksamhetsmetoder främjas inom ramen för regionförvaltningsverkens utvecklingsprojekt för kundorienterad verksamhet (ATOMI).

I fråga om *miljötillstånden* hänför sig ändringsbehoven i första hand till tidsfristerna för handläggningen av tillstånden samt utvecklandet av elektroniska ansökningsprocesser och lindrigare tillståndsvillkor. Förhandsstyrningen måste vara mer detaljerad och kvalitetsmässigt bättre. Tillstånds- och tillsynsmyndighetsuppgifterna inom miljöförvaltningen ska i framtiden skötas av en och samma myndighet. Tillståndsförvaltningen måste vara mer flexibel. Den tid som läggs på kungörelser och anmärkningar måste förkortas. De som avgett ett utlåtande ska informeras om tillståndsansökan omedelbart då tillståndsärendet inleds. Utlåtanden från en kommun ska kunna avgas som ett enda utlåtande, av vilket de olika kommunala enheternas ståndpunkter framgår.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att tillstånds- och tillsynsmyndighetsuppgifterna inom miljöförvaltningen koncentreras till en och samma myndighet som en del av regionförvaltningsreformen. Regionförvaltningsverken och miljöministeriet påskyndar arbetet med att ta fram elektroniska processer. Ändringsförslagen lättar upp regleringen och ska beaktas i totalreformen av miljölagstiftningen.

Inom undervisnings- och kulturväsendet ska förhandsstyrningen utvecklas och elektroniska finansieringsprocesser tas fram.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken och undervisnings- och kulturministeriet påskyndar framtagningen av elektroniska finansieringsprocesser. Statens regionala uppgifter inom bildningsväsendet ska koncentreras till regionförvaltningsverken som en del av regionförvaltningsreformen.

I fråga om *räddningsväsendet och beredskapen* intensifierar regionförvaltningsmyndigheterna alltjämt sitt samarbete inom områdena intern säkerhet och beredskap, och allmänna gemensamma anvisningar behövs för situationsbildsrapporteringen. Regionförvaltningsverken föreslår sin representation i Säkerhetskommittén.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken intensifierar sitt samarbete för att främja helhetssäkerheten.

I enlighet med regionförvaltningsverkens strategiska linjedragning förnyas verkens interna verksamhetssätt och kundbetjäning genom *digitalisering*. Regionförvaltningsverken övergår allt mer till elektroniska processer och ärendehantering via webbtjänster. Övergången till digitala processer förutsätter att regionförvaltningsverkens serviceprocesser utvecklas, att ledningen och personalen engagerar sig i arbetet, att det finns tillräckliga resurser för utvecklingsarbetet och att kundernas självbetjäningssmöjligheter utökas. Projekten ska genomföras i tätt samarbete med de övriga myndigheterna, särskilt de styrande instanserna.

Vidare åtgärder

Regionförvaltningsverken föreslår att ministerierna utarbetar erforderliga lagpropositioner för att ändra och slopa bestämmelser som försvårar eller förhindrar digitaliseringen samt utarbetar en strategisk definiering om prioritering av elektronisk ärendehantering enligt kundförhållanden. Digitaliseringen genomförs inom ramen för regionförvaltningsverkens projekt för utveckling av den kundorienterade verksamheten (ATOMI) i tätt samarbete med ministerierna och de centrala ämbetsverken.

9. Liitteet

Liite 1. Havi-hankkeen kyselyn vastaajat

Kaupungit ja kunnat	Yritykset, liitot, yhdistykset, kauppakamarit
Alavus	Arkkitehtitoimisto Helamaa & Heiskanen Oy
Enontekiö	Elinkeinoelämän Keskusliitto
Espoo	Energiateollisuus ry
Haapajärvi	Fibren Oy
Joensuu	Finland Restaurants Oy
Jyväskylä	Fysari Ky / FYSakos
Kajaani	Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry
Konnevesi	Hollming Oy
Korsnäs	Insinööritoimisto Comatec Oy -konserni
Kotka	Kaupan Liitto
Lahti	Koti- ja hoivapalvelut Hyvinvointia Kotiin
Lappeenranta	Kyrö Distillery Company
Lempäälä	Lapin kauppakamari
Lieksa	Lipa-Betoni Oy
Liperi	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry sekä jäsenliitot
Miehikkälä	Nuppulinnan laboratoriopalvelu
Muonio	Oulun Energia Oy
Muurame	Palvelualojen työnantajat Palta ry
Nurmijärvi	Pirkanmaan Osuuskauppa
Oulu	Pohjois-Karjalan kauppakamari
Pello	Puuidea Oy
Pietarsaari	Ravintola 45 Special, Pro Piknik Festivals Oy
Pihtipudas	Suomen Apteekkariliitto
Pyhäntä	Suomen Fysioterapia ja kuntoutusyritykset FYSI ry
Pyhtää	Suomen Kuntaliitto ry
Raisio	Suomen Optinen Toimiala
Rauma	Suomen rock-klubien liitto ry
Rovaniemi	Suomen Taksiliitto ry
Salo	Suomen Yrittäjät
Savukoski	Tampereen kauppakamari
Taivalkoski	Terveyspalvelualan Liitto TPL
Tammela	Teräskolmio Oy
Turku	Vemitek Oy
Tuusula	Yhteensä 33 vastaajaa
Tyrnävä	
Valkeakoski	
Vantaa	
Vehmaa	
Vihti	
Viitasaari	
Vörå	
Ylöjärvi	
Yhteensä 42 vastaajaa	
Vastaajia yhteensä 75	

Liite 2. Havi-hankkeen kyselyyn saapuneet ehdotukset

Ehdotuksista on jätetty pois vastaukset, jotka on annettu valtionvarainministeriön kuntien tehtävien vähentämistä koskevaan kyselyyn.

Ehdotus	Perustelu
Säänsöten väljentäminen	
Muutetut lupamääräykset kirjoitetaan aiemmin myönnetyn luvan pohjalle (korjaukset, täydennykset) eli päätöksestä käy ilmi kaikki voimassa olevat lupamääräykset	
Ennaltavaraautumissuunnitelma joko tarkennettava tai poistettava laista	Keventää toiminnanharjoittajien ja viranomaisten hallinnollista taakkaa, kun ei tehdä saman sisältöistä selvitystä usean lain perusteella ja useassa yhteydessä.
Selventää Kaatopaikka-asetus 331/2013, 5. luvussa tavanomaisen jätteen kaatopaikalle sovellettavat jätteiden kelpoisuusvaatimukset	Yhtenevät käytännöt kaikille, kun kyse tavanomaisen jätteen kaatopaikalle sijoitettavista, sallituista jätteistä
Vastaavat määräajat kuin § 22:ssä myös muihin lupakäsittelyihin	Suunnittelut ja investoinnit helpottuvat. Luvituksen joutuisa ja ennakoitava aikataulu on yksi luvituksen laatuksiteeri päätöksen sisällöllisten asioiden lisäksi.
Kirjanpitoon sisällytettävä ominaisjättemäärä ei sovellu energiantuotannon alalle (tuhkat ja muut sivutuotteet määrääviä, mutta niidenkin määrä riippuu polttoaineesta, tuotannosta jne, joten suure ei vertailukelpoinen eri th:n välillä eikä edes kelvollinen th:n omaan seurantaan. Lisäksi muitakin jätteitä saattaa syntyä kovin erilaisia määriä eri vuosina)	Karsitaan turhaa raportointia
Perustilaselvityksen vaativat vaaralliset aineet nimettävä ja niiden määrä vahvistettava	Perustilaselvityksen tarve selkenee ja ainoastaan tarpeelliset selvityksen tehdään.
Direktiivilaitoksen osaksi tuleva pieni, 1-50 MW, yksikkö tulisi voida hoitaa aina rekisteröintimenettelyllä	Nopeuttaa hankkeiden ennakoivalvontaa. Direktiivilaitoksen osanakin pienellä laitoksella on samat ympäristövaikutukset kuin muillakin vastaavan kokoisilla yksiköillä, joten luvitus esim. ympäristövaikutusten arvioinnin vuoksi ei ole tarpeen. Viranomaisten hallinnollisen taakan keventyminen.
Sivutuotestatuksen saaminen ja virallistaminen yksiselitteiseksi ja helpoksi prosessiksi	Edistää hyötykäyttöä kun menettely selvenee ja kevenee. Keventää hallinnollista taakkaa.
Hätätyön perusteet sähköverkkojen suurhäiriöiden osalta tulee selkeyttää ja yhtenäistää valtakunnallisesti ja muuttaa yhteiskunnan tarpeita ja nykyistä toimintaympäristöä vastaaviksi. Soveltamisohjeiden tarkistamisessa tulee ottaa huomioon sähkömarkkinalain kiristyneet vaatimukset sähkönsäätelyn poikkeuksellisten suurhäiriöiden nopeasta korjaamisesta. Viranomaismenettelyjä pitäisi tarkistaa jo ennen kuin mahdollisia hätätyötä koskevia työaikalaain säädöksiä saadaan muutetuksi.	Muutetulla menettelyllä sähköverkkojen suurhäiriöiden sattuessa saadaan kaikki käytettävissä olevat resurssit tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti käyttöön eri puolilla Suomea samoilla pelisäännöillä.
Luvan vireilletulosta on ilmoitettava välittömästi tahoille, joilta pyydetään lausuntoa (esim. ELY-keskus ja kunta) ja lausunnon antamiselle ei tule myöntää lisäaikaa	Joutuisa lupakäsittely
Ympäristölupapäätösluonnos on toimitettava luvanhakijalle kommentoitavaksi ennen päätöksen antamista.	Luvan hakijan tekemä lupaluonnoksen tarkistus edesauttaa laadukkaamman lupapäätöksen laatimista sekä vähentää lupiin kohdistuvia valituksia.
Elinkeinojen harjoittaminen valtion omistamilla maa-alueilla ”mm ns. erämaa-alueilla ja kansallispuistoissa. Maastoliikenne tulisi sallia ko. alueilla muillekin elinkeinojenharjoittajille kuin pelkästään alkutalouden harjoittajille.	Ilmoituksenvarainen ja sähköinen ”maastoliikennelupa” toisi lisää liiketoimintamahdollisuuksia, liikevaihtoa sekä työllistämismahdollisuuksia etenkin matkailu- ja ohjelmalveluyrittäjille Lapin pienissä kunnissa, missä matkailuelinkeino on usein avainasemassa verotulojen tuojana. Muutos asettaisi myös muut elinkeinojen harjoittajat tasavertaiseen asemaan mm. alkutuottajien kanssa. Puistojen ja erämaa- alueitten käyttö kasvaisi hallitusti ja ko. alueet avautuisivat mm. erityisryhmille esim. ”liikuntarajoitteiset” joilla ei ole muuten mahdollisuutta päästä nauttimaan kokemuksista puistoista tai erämaa- alueilla.
Valtakunnan tason ohjeistuksen kokonaistarkastelu nykyisellään vaadittavien suunnitelmien ja ohjeiden karsimiseksi.	Töiden laatu paranisi, kun työtä tekevän henkilöstön ei tarvitse selvittää useista lähteistä perusteita, eikä työmäärää joutuisi jakamaan liian moniin eri suuntiin. Tämä takaisi mahdollisuuden esim. kouluissa opettajien keskittyä päätehtävänsä, oppimistulokset nousisivat, työuupumuksen mahdollisuus pienenesi ja työhyvinvointi paranisi.

Halutaan yksinkertaistaa pienten kylä- yms tapahtumien lomakkeita sekä karsia niihin tarvittavien todistusten sekä kyselyjen ja muiden liitteiden määrää. Lomakkeiden kysymyksiä tulisi myös kieliasultaan muuttaa vähemmän virastokieliseksi ja enemmän kansankieliseksi.	Muutoksella kyettäisiin aktivoimaan erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen erityisesti sellaisia toimijoita ja alueita Suomessa, joihin ei valtiovallan tai muiden viranomaisten taholta kyetä toimintaa kohdentamaan (esim. syrjäseutujen kylät ja seurat). Tämä lisäisi asukkaiden hyvinvointia, mahdollisesti terveyttä, alueiden houkuttelevuutta ja vireyttä sekä tukisi koko maan asuttuna pitämistä.
Valtioneuvoston asetus elintarviketurvallisuusriskieltään vähäisistä toiminnoista 1258/2011 § 3 Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1368 /2011 liite 3Ehdotetaan muutettavaksi siten, että luonnosta saatavien tuotteiden käsittely, valmistus ja tarjoilu mahdollistetaan erilaisissa laitoskeittiöissä.	Muutoksella puretaan epätarkoituksenmukaista sääntelyä ja palautetaan aiemmat käytännöt paikallisten tuotteiden hyödyntämisestä elintarvike- ja ruokatuotannossa. Samalla tuetaan paikallisia yrittäjiä ja elinkeinon harjoittajia sekä opetetaan nuorisolle luonnosta saatavien tuotteiden hyödyntämistä.
Liiallinen normiviidakko ja osin erilaiset tulkinnat normien määräyksistä tulisi selkiinnyttää ja samalla poistaa toisarvoista seuranta, tilastointia ja raportointia.	Muutoksella kyettäisiin varmistamaan kansantaloudellisestikin hyödyllisten hankkeiden haku ja toteutuminen sekä varmistamaan hankerahan optimaalinen käyttö. Hankkeiden osalta saataisiin resurssit käytettyä mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti.
Viranomaisten tulisi vähentää kyselyjä niiden tietojen/asioiden osalta, jotka ovat löydettävissä esim. kunnille jo käsketyistä raporteista tai tilastoista sekä kertomuksista. Pahimmillaan sama virasto, joka on käskenyt tilaston laatimisen, kysyy samaa asiaa erillisellä kyselyllä. Yksinkertaistamisen osalta halutaan erityisesti kehittää sähköisiä kyselyitä. Usein kyselyyn joutuu vastaamaan loppuun saakka, vaikka asia ei koske kyselyn kohdetta.	Muutoksella säästettäisiin huomattava määrä aikaa ja työresursseja. Suuressa mittakaavassa tämä voisi mahdollistaa henkilöstöresurssien ja sitä kautta määrärahojen karsintaa, kun henkilöstö voi keskittyä päätyönsä toteuttamiseen. Samalla pakotettaisiin kyselyjen tekijät entistä enemmän pohtimaan erilaisten kyselyjen tarpeellisuutta ja ehkä löytämään säästöjä henkilöstössä ja määrärahoissa myös kyselyn tekijätasolla.
Virka- ja työehtosopimusten teksti tulee muuttaa kansantajuisemmaksi tai siitä tulee laatia soveltamisohjeet siten, että erikseen asiaan kouluttamattomat kykenevät soveltamaan sopimusta.	Sopimusten yksinkertaistaminen yhtenäistäisi soveltamista ja toimintatapoja sekä vähentäisi henkilöstöresursseja esimiestyöskentelyssä. Samalla varmistettaisiin yhdenmukaiset käytännöt kaikissa saman sopimuksen piiriin kuuluvissa työpaikoissa.
Määräaikataksatusten korvaaminen tarveharkintaisilla tarkastuksilla	
Ilmoitus anniskelualueen muuttamisesta poikkeuksellississa paikoissa, esim. messukeskuksissa, saatava joustavammaksi ilmoitusajan suhteen.Tai muuttaa niin, että esim. messutapahtumissa jokaiselle osastolle olisi mahdollisuus tilata anniskelua paikan päällä, ilman ennakkotilautusta 3 vkoa aikaisemmin.	Ravintolayritys voisi tarjota palvelua, etenkin kansainvälisillä messuilla, kaikille halukaille, vaikka eivät olisi 3 vkoa aikaisemmin tilausta tehneet. Hyötynä kansainvälistyminen ja hyvän tavan mukainen tasapuolinen anniskelu kaikille. Usein esim. kansainväliset yritykset tekevät tilauksia kesken messujen, kun eivät ole tottuneet 3 viikon ennakkotilauksiin.
Kevyt poikkeaminen rakennuslupa-asioissa kokeilulaki 1257/2010, 990/2013. Ehdotetaan normin voimaansaattamista Pirkanmaan alueelle	Normi laadittu pääkaupunkiseudulle nopeuttamaan poikkeuskäsittelyä. Pirkanmaan ollessa valtakunnallisesti 2. kasvukeskus, olisi oikeudenmukaista ja tarpeellista laajentaa normin käyttöaluetta myös Pirkanmaalle.
Alkoholijuomien anniskeluluvan hakeminen voitaisiin siirtää kokonaan sähköiseksi. Tämä helpottaisi ja nopeuttaisi järjestelmää. Voitaisiin perustaa tietokanta, johon tallennettaisiin tarvittavat tiedot lupahakemusta varten. Tietokannasta saisi tiedot tapahtumasta aluehallintovirasto, poliisi, pelastuslaitos, ympäristövirasto ja muut mahdolliset viranomaistahot	Sähköinen alkoholijuomien anniskelulupahakemus liitteineen olisi hakemuksen jättämisen jälkeen heti tietokannassa eri viranomaisten saatavana. Tarvittaessa lisätietoja ja täydennyksiä voi pyytää suoraan asiointitilin kautta. Tietokantaan voisi tallentaa kaikki tapahtumia koskevat tiedot ja tiedot olisivat pohjana uusia tapahtumia järjestettäessä. Näin säästyttyisiin suurelta työmäärältä sekä yrityksissä että viranomaistahoilla.
Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta 3 § ehdotetaan kumottavaksi	Ravintoloiden aukioloaikoihin liittyvien rajoitusten poistamisella päästään eroon epätarkoituksenmukaisesta sääntelystä, tuetaan alan toimintaedellytyksiä ja annetaan yrityksille mahdollisuus itse päättää liikkeen aukioloajoista.
Nykyinen laki handfree-laitteista ei toimi valvonnan vähäisyyden vuoksi, mutta myös siitä syystä, että autoissa ei ole handsfree-laitteita, eivätkä autojen omistajat halua niitä hankkia. Ajoneuvolakiin tulee lisätä pykälä, että Suomessa ei saa myydä lainkaan autoja, joissa ei ole handsfree-laitetta kiinteänä asennuksena.	Määräämällä laissa, että kiinteä handsfree-laite on pakollinen jokaisessa Suomessa myytävässä uudessa autossa 12kk lain asettamisesta, uudistaa vähitellen autokantaamme turvallisempaan suuntaan, kuten turvavyöt, ABS-jarrut jne.
Ehdotetaan muutettavaksi siten, että mopoikäinen kuljettaja saa ajaa nelipyörän (mopoauto) lisäksi mitä tahansa autoa, jonka nopeus on todistettavasti rajoitettu 45 kilometriin tunnissa. Tällaisessa autossa voi edelleen olla kolmio merkinä hitaasta etenemisestä.	Pieni oikea auto, jonka nopeus rajoitetaan, olisi ratkaisevalla tavalla turvallisempi. Pienetkin autot saavuttavat usein 5 tähteä kolaritesteissä, kun taas lasikuituiset mopoautot ovat kuolemanloukkuja.

Lain pohjalta on syntynyt sekava, erilaisia rajoituksia ja poikkeuksia käsittävä kokonaisuus, joka asettaa yritykset eriarvoiseen asemaan. Nykyinen poikkeuslupajärjestelmä on työläs, aiheuttaa turhia kustannuksia eikä ota riittävästi huomioon alueellisia lähtökohtia. Lisäksi kaupan aukiolon rajoitukset estävät liikkeenharjoittajaa kehittämästä toimintaansa kuluttajakäytännön mukaisesti, esimerkkinä matkailuun liittyvien asiakastarpeiden joustava huomioon ottaminen.	Kaupan aukioloaikoihin liittyvien rajoitusten poistamisella päästään eroon epätarkoituksenmukaisesta sääntelystä, tuetaan kaupan toimintaedellytyksiä ja annetaan yrityksille mahdollisuus itse päättää liikkeen aukioloajoista.
Viranomaiset tulkitsevat lakia tavoilla, jotka vaikeuttavat yrittäjän käytännön toimintaa. Jos omien tilojen sisällä eri kerrokset esimerkiksi määrätään erillisiksi anniskelualueiksi se vaikeuttaa ohjelman järjestämistä ravintolatoiloissa ja aiheuttaa turhia järjestyksenvalvonnan kustannuksia. Pahimmillaan rajaukset lisäävät alkoholinkulutusta, koska siirtyessään vaikkapa tilaisuuden ohjelman vuoksi tilasta toiseen asiakas useimmiten nauttii nopeaan tahtiin jo lunastamansa alkoholijuomat.	Ohjelmanjärjestäminen ravintoloissa helpottuu ja sitä kautta lisääntyy, tilaisuuksien taso nousee. Yrittäjiltä karsiutuu turhia kustannuksia. Välillisesti parantaa työllisyyttä.
Nykykäytännön mukainen jatkoaikojen myöntäminen asettaa yrittäjät eriarvoiseen asemaan ja lupien myöntämisen tai eväämisen ennakoimattomuus vaikeuttaa tilaisuuksien järjestämistä ja toimintaa yleisesti. Ehdotetaan kumottavaksi.	Yrittäjien toiminta selkeytyy. Ravintola-alan työllisyys paranee, jolla on selvä vaikutus erityisesti nuorisotyöttömyyteen.
Monissa musiikkitalaisuuksissa seisomakatsomo ei erotu muusta tilasta luonnollisesti mitenkään, ja katsomotilan rajaaminen lain noudattamiseksi pilaa konsertin taiteellisen elämyksen ja aiheuttaa turhia teknisiä ja henkilöstökuluja järjestäjälle. Aitarajaukset tuottavat pahimmillaan jopa turhan turvallisuusriskin.	Järjestäjältä poistuu turhia kuluja ja konserttielämyksen laatu ja viihtyisyys paranevat. Välillisesi parantaa työllisyyttä.
Liito-oravan elinympäristöjen suojelun tasoon ja kulkureittien määrittelyyn tulisi luoda yhtenäiset käytännöt, joissa huomioidaan alueellinen kokonaiskuva.	Liito-orava vaikuttaisi olevan olosuhteisiin ja muuttuviin tilanteisiin mukautuva eläin. Käsittelemällä elinympäristöjä laajemmin, voitaisiin paremmin sovittaa yhteen sekä suojelluliset, että maanomistajan edun näkökohdat.
Väestösuojan rakentamisvelvoite, pinta-alan laskentaperusteet ja autopaikkainormien mitoitusperuste tulee yhtenäistää laskentaperusteet kaikille paikkakunnille.	Laskentaperusteiden ja -käytäntöjen yhtenäistäminen helpottaisi rakennuslupien hakemista eri paikkakunnille ja säästäisi lupavaiheen neuvotteluissa aikaa, jos kaikkialla olisi samat säännöt ja tulkintatavat.
Sähköistää alkoholijuomien anniskelulupaprosessi	Sähköinen alkoholijuomien anniskelulupahakemus olisi hakemuksen jättämisen jälkeen heti luvan käsittelijän työjonossa. Tarvittaessa lisätietoja ja täydennyksiä voi pyytää suoraan asiointitilin kautta. Asiointitilillä asiakas näkisi oman hakemuksensa tilan sekä jonossa olevien hakemusten perusteella lasketun arvioitun käsittelyajan. Päätös tulisi tiedoksi asiakkaalle suoraan asiointitilille.
AVIt perustavat sähköisen liitepankin, johon toistuvasti tarvittavat hakemusten liitteet voidaan tallentaa.	Vähentäisi hakemuksiin liittyvää paperityötä niin hakijan kuin käsittelijän osalta.
Yksinkertaistaa ja nopeuttaa asemakaavan käsittelyä ja valmistelua, valitusoikeutta olisi rajattava sekä vähentää käsittelyvaiheiden lukumäärää yhdistellen samantyyllisiä vaiheita	Muutoksesta tulisi taloudellista hyötyä ja kaavaprosessi vastaisi paremmin tuleviin haasteisiin
Prosessi rannan ruoppauslupan saamiseksi ELY-keskukselta. Muutetaan asiakaslähtöisemmäksi parantamalla tiedotuskäytäntöä	Osa ruoppauksista tehdään jään läpi talvella. Lämpiminä ja heikkojäisinä talvina turha kuukauden odottelu voi aiheuttaa jään heikkenemisen ruoppaukseen sopimattomaksi. Muutoinkin kuukauden odottelu ilman tietoa haittaa muuta tontilla tapahtuvaa rakentamista, urakoitsijan kanssa tehtävää sopimista jne.
Hakemus yksityisen terveydenhuollon palvelujen antamisesta kevennetysti.	
Uuden toimipaikan tarkastus ko. kunnan johtava lääkärin toimesta on turha.	
Samassa lääkärikeskuksessa toimivien lääkäriyhtiöitten toimintakertomukset annettaisiin yhdessä.	
Ammatinharjoittaja on rekisterin pitäjä ja vastaa siitä. Lääkärikeskus on kuitenkin vastuussa , mutta käytännössä se on estettylain säädännössä.	
Kanteluissa vastuu lääkärikeskuksille enenevässä määrin. Avin rooli on aivan oikein ohjaava ja neuvova	
Lääkärikeskuksen omavalvontasuunnitelman hyödyntämisen mahdollistaminen oman yhtiön kautta työskenteleville lääkäreille.	
Asetus yksityisestä terveydenhuollosta, 24.8.1990/744 5 § Ehdotetaan muutettavaksi siten, että yksi aluehallintovirasto on toimivaltainen myöntämään toimiluvan myös toisen aluehallintoviraston alueelle. Toimivaltainen aluehallintovirasto voisi olla se, joka ensimmäisen toimiluvan on myöntänyt ja jossa toimintaa pääasiallisesti harjoitetaan.	Jos yritys voisi yhdellä luvalla toimia myös viereisen aluehallintoviraston toimialueella, ei yrityksen tarvitsisi hakea valtakunnallista lupaa Valviralta vaan voisi jatkaa lupa-asioissa asioimista saman aluehallintoviraston kanssa.

Laki yksityisestä terveydenhuollosta (9.2.1990/152) 7 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että sivutoimipisteen avaamiseksi ei käyttöönottotarkastusta tarvitsisi tehdä etukäteen, vaan toiminta voitaisiin aloittaa pelkän ilmoituksen jälkeen. Samoin jos yritys muuttaa uusiin tiloihin, tulisi tämän olla ilmoituksenvaraisena toimenä pelkän jälkikäteen tarkastuksen varassa.	Mikäli tilat voitaisiin ottaa käyttöön heti niiden valmistuttua ja varsinainen tarkastus suoritettaisiin vasta jälkikäteen, ei tilojen käyttöönotto viivästyisi ja tarpeettomilta vuokra- ym. kuluilta välttyttäisiin.
Kaikille aluehallintovirastoille tulisi riittää potilasasiamiehen sähköpostitse antama vahvistus.	Yrittäjien ja aluehallintovirastojen työtaakka vähenisi postittamisen osalta
Ehdotetaan kumottavaksi määräys, että ”terveiden” nuorten perhekodeissa ei voi olla kehitysvammaisia nuoria. Ei edes samassa pihapiirissä olevassa erillisessä rakennuksessa.	Kehitysvammaisten opetuksessa on pidetty hyvänä vaihtoehtona integrointia muiden lasten opetukseen. Tehostetuissa asumispalveluissa on lähtökohtana segregatio, jossa kehitysvammaiset eristetään muista nuorista. Ainakin lievästi kehitysvammaiset nuoret hyötyisivät integraatiosta ammatillisen henkilökunnan tukemana.
Ehdotetaan kumottavaksi määräys, että vanhusten tehostetussa asumispalvelussa määrätään ruokailu-/iltapala-ajoista puolen tai varttitunnin tarkkuudella.	Jos valvonnan lähtökohtana on sairaalolainen epäily, että koulutettu henkilökunta ammatillisen työnjohdon alaisuudessa virallisessa soteorganisaatioissa kohtelee epäasiallisesti asukkaita, niin lähtökohta on väärä. Valvonnan pitää kohdistua olennaisempiin asioihin, jos valvontaa tarvitaan.
Ehdotetaan kumottavaksi määräys vastikkeettomasta työttömyyspäivärahasta, toimeentulotuesta ja turvapaikanhakijan käyttörahasta.	Estetään etenkin nuorten työttömien syrjäytyminen aktivoimalla heidän yhteiskunnan toimintaan. Saadaan maahanmuuttajien kotoutuminen alkuun heti maahanmuuton alussa.
Ehdotetaan kumottavaksi yksityisten perhekotien lasten/nuorten asuinhuoneiden pinta-alamääräys 12 m2.	Huoneiden koko on Suomessa järkevä. Asiaa ei voi tarkastella vain pelkällä kirjaimellisella neliömäärällä, koska silloin tulee vastaan esim. lattiapinta vs. huonepinta-ala. Esim. kiinteät kaapit voivat vähentää tai olla vähentämättä pinta-alaa. Perhekodit ovat joutuneet vaikeuksiin kun on saattanut puuttua teoreettinen ½ neliötä huoneen pinta-alasta.
Eläinkuljetuslupan (ja/tai kuljettajan pätevyystodistuksen) sähköinen hakeminen ja verkkomaksu	Nykyinen eläinkuljetuslupahakemus (sekä kuljettajan pätevyystodistus) liitteineen mm. selvitys kuljetuskalustosta, selvitys työntekijöiden ammattitaidosta tulee itse tulostaa, täyttää ja toimittaa oman alueen aluehallintovirastoon. Hakemuksen toimittaminen postissa, hakemuksen saapuminen käsittelijälle sekä päätöksen toimittaminen postissa vie turhaa käsittelyaikaa.
<u>Esitän, että</u> Aluehallintovirasto voi määrittää osan vastuuhenkilöiden osaamis- ja pätevyysvaatimukset ja perustaa toimilupia niihin, mutta joltain osin on lisättävä sitä mahdollisuutta, että yrityksen toimenkuvien mukaisesti voidaan valita tehtäviin myös muita kuin sotekoulutettuja mikäli se yhtiön liiketoimintaprosessin näkökulmasta on oleellista.	Nykykäytäntö on vanhanaikainen, ei sovi yhteiskunnallisiin tavoitteisiin pienten ja keskisuurten yritysten työllistämismahdollisuuksien tukemiseen eikä vastaa tämän päivän työmarkkinatilannetta.
Luovutaan, vähennetään tai muutetaan kunnissa työsuojelutarkastuksia ja käännetään ne ohjaukseksi eri vastuualueille. Tehdään sujuva, kevyempi prosessi, jossa on huomioitu eri tahojen tarpeet ja vastuut. Harkitaan vaihtoehtona omavalvontatyyppistä menettelytapaa.	Tarkastukset ovat mekaanisluontoista tarkastamista, jossa toinen viranomainen valvoo toista. Avin työsuojelutarkastusten määrä on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina. Käytetty työpanos on huomattavan suuri ja hyöty vähäinen. Tarkastajien tulkinnat vaihtelevat.
Tarkistaa YVA-arvioinnin tarpeellisuuden kynnysarvot yksiselitteisiksi ja vähentää tulkintaa	Asioiden käsittelyn nopeutuminen ja mahdollisuus arvioida ennakkoon paremmin prosessin kestoa ja aikatauluttaa asioita
Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132 191, 192 ja 193 §:istä esitetään poistettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valitusoikeus. 195 § esitetään kumottavaksi.	Maankäytön suunnitteluprosessi nopeutuu ja turhat valitukset vähenevät.
Maankäyttö- ja rakennuslaki 44 § 5.2.1999/132 ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti: Poistetaan 1. momentti: Yleiskaavan käytöstä rakennuslupan perusteella säädetään 72 §:ssä. Muutetaan 2. momentissa oleva seuraava lause: ”Määräys voi koskea vain kyläalueita, joihin ei kohdistu merkittäviä rakentamispaineita.” , muotoon:” Määräys voi koskea kyläalueita ja taantuvien taajamien reuna-alueita, johon ei kohdistu merkittäviä rakentamispaineita.”	Muutoksella tuetaan taantuvien taajamien ja kyläalueiden asukaspuhjan vahvistamista ja palvelujen säilyttämistä.
Sähköistää rakennuslupa- ja ympäristölupaprosessi kokonaan arkistoon saakka.	Asiakkaat saavat samanlaista ja tasapuolista palvelua ajasta ja paikasta riippumatta: Asiantuntijuus ja monialaisuus lisääntyisi ja kehittyisi. Kustannusvastaavuus olisi paremmin saavutettavissa liikelaitos periaatteella. Viranomaistoiminnan puolueettomuus ja riippumattomuus kasvaisi
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristöviranomaisen rooli maankäytön suunnitteluprosessissa. poistetaan sellaisten kuntien osalta, joissa on riittävän osaava maankäytön suunnittelun organisaatio	Muutos sujuvoittaa maankäytösuunnitteluprosesseja

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132 191 § 3. momentti ehdotetaan osittain kumottavaksi seuraavasti: Poistetaan lauseesta: ”Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai.....” kohta muutetaan rakennuskorttelin käyttötarkoitusta.	Asemakaavan muutokset voidaan tehdä nopeammin, suoraviivaisemmin ja kenenkään oikeutta loukaamatta.
Sähköistää lupien hakuun ja jo myönnetyn luvan muutoksiin liittyvät prosessit. Liittää Aluehallintoviraston sähköiseen lupaprosessiin paikallisviranomaisen käyttöönotto tarkastusprosessi ”yhden luokan” periaatetta noudattaen.	Täysin manuaalinen lupaprosessi liitteinen on hakijalle raskas ja byrokrattinen ja aiheuttaa posti- ja käsittelyviiveineen usein kohtuuttoman pitkän käsittelyajan. Luvan käsittelyn edistämistä on mahdoton seurata manuaalisen käsittelyn kuluessa.
Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan omavalvontasuunnitelman- ja Kanta-palveluiden käyttöön liittyvän omavalvontasuunnitelman yhdistäminen. Sähköisen palvelun luominen, jonka kentät täyttämällä muodostuisi asiointitilille ja tarvittaessa pdf:ksi tallentuva omavalvontasuunnitelma.	Nykyinen kahden erillisen omavalvontasuunnitelman laatiminen ja asianmukainen ylläpitäminen täysin manuaalisessa ympäristössä on raskas ja toisen omavalvontasuunnitelman osalta täysin tarpeeton prosessi.
Alkoholin vähittäismyynnin lupa- ja valvontamenettelyt sekä hintamerkintöjä koskeva valvonta tulee saattaa kansallisesti yhdenmukaiseksi eri AVIen välillä.	Se parantaisi eri puolilla Suomea sijoittuneiden yritysten yhdenvertaisuutta. Yritysten tulisi voida luottaa viranomaistoiminnan ennustettavuuteen.
Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/564 16§ ehdotetaan muutettavaksi siten, että optikko voi määrätä itsenäisesti silmälasit	Muutos mahdollistaa toimivan työnjaon kehittymisen (silmiä)lääkärin ja optikoiden välillä. Edelleen muutos mahdollistaisi nykyistä laajemman yhteistyön julkisen terveydenhuollon palvelutuotannon sellaisilla osa-alueilla (mm. diabeetikoiden silmänpohjakuvaukset, glaukoomaseuranta, kaihin hoitokäytännöt), joilla optikkoliikkeiden tarjoamien silmätutkimuspalveluiden markkinahinta on alle puolet julkisen terveydenhuollon tuotantokustannuksesta (esim. ilmoitettu DRG-hinta).
Valtioneuvoston asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta (1344/1994) 14 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että alkoholin vähittäismyynti on sallittua aina kaupan aukioloaikojen puitteissa.	Samalla kun kauppojen aukioloja ollaan vapauttamassa, voisi lainsäätäjä tehokkaasti vaikuttaa erityisesti pienten yksiköiden kannattavuuteen mm. purkamalla myynnissä olevaa tuotevalikoimaa koskevia rajoituksia.
Valtioneuvoston asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (553/2013) 3 § tulisi muuttaa siten, että säännöksessä annetun tyhjentyvän luettelon lisäksi myös muu vertailukelpoinen yksikköhinta voitaisiin hyväksyä hintamerkintänä.	Nykyinen kasuistinen sääntelytapa ei vastaa arkitodellisuuden tarpeita. Kuluttajan kannalta vertailukelpoisemmasta ja kuvaavammasta merkintätavasta on annettu yllä esimerkkejä.
Alkoholilain ns. paljousalennuskielto tulisi poistaa laista. Minimissään hintamerkintäasetuksessa tulisi nimenomaisesti todeta, että monipakkauksen myyntihinta on riittävä merkintätapa, eikä yksittäisiä pulloja/tölkkejä tarvitse erikseen hinnoitella.	Hallinnollinen rasite kaupoissa vähenee. Kuluttaja voi vertailla tuotteita litrahinnan perustella, joka ilmoitetaan hintamerkinnässä aina.
Koulupuolella on monia, osittain päällekkäisiä suunnitelmia. Niiden päivittäminen ja uusien tekeminen on huomattavan työllistävää.	
Tapahtumien järjestämisessä luvat pitää hakea eri paikoista, esim. 6-7 lupaa/tapahtuma. Voisiko yksi ilmoitus riittää?	
Jatkuva valitusten tekeminen/toistuvat oikaisuvaatimukset ainakin osittain maksullisiksi, esimerkkejä tästä on naapurikunnista.	
Sähköisten järjestelmien kehittämisessä hallinnonalakohtaisesti on huomioitava ja kartoitettava mahdollisuudet yhdistää eri viranomaisille tehtäviä ilmoituksia.	
Osana sääntelyn purkua kauppojen aukioloaika vapauttaneen ja toteutettaneen kumoamalla liikeaikalaki kokonaan. Myös ravintoloiden aukioloajan sääntely on vanhentunutta ja alan yritysten hallinnollista taakkaa tulisi keventää vapauttamalla ravintoloiden aukioloaika ja ilmoitus yökahvilasta.	
Elintarvikeasioissa hallinnollista taakkaa aiheuttavat yksityiskohtaiset hygieniavaatimukset, omavalvonta ja Oiva-järjestelmä.	Hallinnollista taakkaa voidaan vähentää merkittävästi, jos ravintoloille ei aseteta EU-säännöksiä tiukempia hygieniavaatimuksia, omavalvonta mitoitetaan yritystoiminnan laajuuden kannalta sopivasti ja Oiva-järjestelmään liittyvässä valvonnassa keskitytään elintarviketurvallisuuden kannalta olennaisiin asioihin.

Kuntaan toimitetaan uuden sosiaalipalveluja tuottavan yrityksen tiedot. Kunta vie ne rekisteriinsä. Ympäri vuorokautisesti palveluja tuottava yritys toimittaa lupahakemuksen Aluehallintovirastoon (Avi) tai Valviraan. Tahoja on liian monta eikä työnjako eri virastojen välillä ole täysin selvä.	Kunnat ja Avit tekevät päällekkäistä työtä.
Sosiaalihuollon toimintayksiköiden valvonnan päällekkäisyyksien purkaminen	Kunnat ja Avit tekevät päällekkäistä työtä.
Ehdotetaan kumottavaksi verohallinnon päätös rakentamiseen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta 4 ja 5	Lain pohjalta on syntynyt sekava, erilaisia rajoituksia ja poikkeuksia käsittävä kokonaisuus, joka asettaa yksityiset päätoteuttajat eriarvoiseen asemaan.
Vapauttaa julkisten hankintojen kilpailutusprosessia ja lisätä julkisen sektorin päätösvaltaa omissa hankinnoissaan pyrkimällä yksinkertaisempaan hankintamenettelyyn.	Nykyinen hankintamenettely hankaloittaa hankkeiden ja projektien läpivientä.
Sähköisen kuljetustuen hakemisen yksinkertaistaminen.	Kuljetustukihakemus muuttui tänä vuonna sähköiseksi. Aikaisemmin käytössä ollut 3 sivuinen selkeä lomake on nyt n. 10 sivuinen lomake, jossa kysellään turhia asioita
Varhaiskasvatustilaki 8.5.2015/580 5 a § kumottavaksi	Näin tiukka ryhmäkokorajoitus aiheuttaa päiväkotiryhmissä tyhjääkäyntiä, koska jokaisessa ryhmässä on lapsia jotka eivät ole hoidossa joka päivä.
Varhaiskasvatustilaki 23.12.1999/1290 1 a § muutettavaksi	Lapsen oikeus perheeseen ja vanhempiin turvattaisiin, julkinen varhaiskasvatus tukisi sitä. Pedagogiikka saisi ryhtiä, suunnittelu ja toteuttaminen olisi helpompaa. Muodostaisi jatkumon perusopetuksen tavoitteen asetteluun ja ajan suhteen.
Hoito henkilöstöön voitaisiin lukea 10 % työntekijäresurssia, jolla ei ole hoitoalan koulutusta mutta, jotka omaavat muuten riittävät edellytykset tehtäviin	Kunnissa, joissa hoito henkilöstön saatavuus on heikkoa suositus johtaa siihen, että vanhustalouden minimitoitukseen ei päästä.
Maa-aineslupa ja ympäristölupa tulisi yhdistää yhdeksi ja samaksi luvaksi.	Nyt on kaksinkertainen käsittely.
Maankäyttö- ja rakennuslain 9a luvun muutos niin, että kunnan yleiskaavala voidaan ratkaista vähittäiskaupan suuryksikön sijoittuminen.	
Rakennushankkeiden valitusoikeuden rajoitus, jos rakentaminen asemakaavan mukaista.	
Ympäristö- ja terveystoimissa on turhia tarkastuksia, jotka voidaan siirtää omistajalle: esimerkiksi hiihtoladut, uimarannat, sekä leikki- ja liikunta-alueet.	
Viranomaiset pyytävät erilaisista suunnitelmista kunnalta valtavan määrän lausuntoja. Lausunnot tulisi tiedottaa lehdissä ja olla sähköisesti nähtävillä, jolloin kansalaiset voisivat vaikuttaa suoraan heihin kohdistuviin suunnitelmiin. Kunnan kuormitus ei ole aina välttämätöntä	
Hankintalain selkeyttäminen ja aiheuttamien kiusantelemien tehdyistä valituksista valittajalle kustannusvastuuta	
Harmaan talouden torjunnassa tilaajalle on säilytetty liikaa taloudellista vastuuta. Vastuun kantajaksi on asetettava ensisijassa yritys ja yrityksen johto.	
Viranomaisvalvontaa on kohdennettava tuottavammin siten, että esimerkiksi homerakentamisesta tulee asianmukaiset sanktiot vastuullisille urakoitsijoille.	
Ympäristölupahakemuksen käsittely ja luvan prosessia tulee nopeuttaa niin, että aluehallintoviranomainen kykenee myöntämään ympäristöluvan tavanomaisessa, usein toistuvassa tilanteessa kolmessa kuukaudessa ja uniikissa, harvoin toistuvassa tapauksessa kuudessa kuukaudessa.	Hidas ympäristölupaprosessi on erittäin haitallinen tekijä kansantalouden kannalta.
YSL:n mukainen ympäristölupamenettely tulee muuttaa pienten yksiköiden/pienien toiminnanharjoittajien osalta ympäristöilmoitusmenettelyksi.	Ympäristöilmoitusmenettely on nopeampi prosessi kuin ympäristölupamenettely.
Ympäristölupapäätöksen muodossa ja sisällössä on pyrittävä maksimaaliseen selkeyteen ja ymmärrettävyyteen.	Ympäristölupa-asiakirjassa voi olla 20 – 30 sivua. Lupaa hakenut toiminnanharjoittaja ei aina ymmärrä lupamääräysten sisältöä.
Erillinen ympäristölupa- ja rakennuslupaprosessi tulisi yhdistää yhdeksi ”yhden luokan” menettelyksi.	Eri viranomaisissa hoidettavat lupaprosessit koetaan raskaiksi ja byrokraattisiksi
Maatiloilla eläinsuojelu- ja tuotantohygieniavalvontojen tekevien virkamiesten pätevyysvaatimusta on syytä muuttaa.	Pätevyysvaatimusta tulisi muuttaa siten, että ammattikorkeakoulututkinto tuottaisi pätevyyden suorittaa eläinsuojelu- ja tuotantohygieniatarkastuksia maatiloilla.
Maatalousyrittäjillä on samanaikaisesti meneillään useita hallintoprosesseja, jotka liittyvät mm. maatalouden tukihakuun, ympäristöluvutukseen jne. Verkkopalvelun, ns. tilin avulla olisi mahdollista selvittää, missä vaiheessa yksittäinen prosessi kulloinkin on	Maatalousyrittäjällä olisi tieto oman asiansa etenemisestä.

Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527 ehdotetaan muutettavaksi 43 § ja 191 §: Asianosaisten määritelmää ja ylipäänsä valitusoikeuden omaavien vastuuta on tarkennettava	Ympäristölupaprosessissa asianosaisten laava määritelmä sekä asianosaisten laajat kuulemis- ja valitusoikeudet mahdollistavat luvan kohteena olevien investointihankkeen kohtuuttoman viivästyttämisen ilman, että valittajalle asetetaan nykyisessä lainsäädännössä mitään vastuuta tai korvausvelvollisuutta aiheuttomista valituksista.
Eläinsuojien ympäristöluvuissa kohtuulliset lupakynnysten kunta/avi rajalla liikkuvat eläinmäärien lisäykset, jotka eivät lisää ympäristöön kohdistuvia riskejä, tulisi sallia ilmoitusmenettelyllä tai vähintään voida tarkistaa kevyellä lupamuutosmenettelyllä ilman kaikkia vaiheita sisältävää lupaprosessia.	Aiheuttaa turhaa, kustannuksia tuottavaa työtä hallinnolle ja yrittäjälle.
Eläinsuojien ympäristölupamaksuja huojennettava	Eläinsuojien ympäristölupaprosessista tehty tarpeettoman raskas toiminnanharjoittamisen ympäristöriskeihin verrattuna, mikä AVI maksutaulukkojen mukaan nostaa ympäristöluvan kustannukset toiminnanharjoittajalle kohtuuttoman korkeaksi.
Poistaa ELY-keskuksen valitusoikeus AVIn myöntämästä ympäristöluvasta.	ELY-keskuksen viranomainen on tiiviisti mukana eläinsuojan ympäristölupaprosessissa jo sen valmisteluvaiheessa ja myöhemmin luvan toimeenpanon valvojana.
Vähentää toiminnanharjoittajan raportointivelvoitetta sellaisten tietojen osalta, joista toiminnanharjoittaja on jo muiden viranomaisvaatimusten, esimerkiksi tulotukiin liittyvien ehtojen perusteella muistiinpano-/raportointivelvollinen.	On turhaa byrokratiaa kuormittaa sekä toiminnanharjoittajaa että viranomaista raporteilla, jotka on aina tarvittaessa saatavilla toiminnanharjoittajalta tai maataloushallinnon viranomaisilta.
Tilavalvonta- ja lupafoorumi LSSAVIn tapaan tulisi saada toimimaan jokaisen AVIn alueella.	Toiminnanharjoittajien/AVI/ELYn asiakkaiden ja viranomaisten luontevan ja käytännönläheisen keskustelun vähäisyys aiheuttaa tietämättömyyttä eri osapuolten toiminnasta, toiminnan syistä ja ajattelutavasta
Eläinsuojelutarkastuksen (tarkastuseläinlääkäri) käynnin ennakkoilmoittaminen. Tarkastuskäynnistä pitää voida ilmoittaa viljelijälle edes hieman (väh. tunteja) etukäteen	Täydellisenä yllätyksenä pihaan tuleva eläinlääkäri aiheuttaa väistämättä kovan henkisen paineen viljelijälle (tarkastaja tunkeutuu käytännössä kutsumatta viljelijän kotiin). Ei hyvä lähtökohta tarkastustilanteelle ja yhteistyölle. Mahdollisesti tarkastavalle eläinlääkärille turha käynti, mikäli isäntäväki ei olekaan paikalla.
Haetaan yhteistyössä keinot ympäristölupaprosessin eri vaiheiden nopeuttamiseksi	Luodaan kaikkien osapuolten kannalta joustavampi, nopeampi ja kustannuksia säästävämpi käytäntö. Investoinneille saadaan uusia kannusteita, toimiala kehittyy nopeammin
YSL, YSA: Muutetaan normia niin, että lupaharkinnassa ja lupaehtojen määrittelyssä pysytään EU:n asettamissa tukiehtojen vaatimuksissa	Kustannusten säästö. Normien yhdenmukaistaminen, vähentää valvonnan tarvetta ja ylipäänsä byrokratiaa.
Eläinsuojien lupamenettelyyn sähköinen lupamenettely käyttöön	Sähköinen järjestelmä nopeuttaa käsittelyä, koska tietoa ei tarvitse ”käsin” kopioida paikasta toiseen, samalla virheiden mahdollisuus vähenee
Ilmoitus aluehallintoviranomaisille ammattimaisesta ja muutoin laajamittaisesta hevosten pidosta saatava sähköiseksi. Myös oriasemien lupahaku sähköiseksi.	Sähköinen haku nopeuttaa ja sujuvoittaa ilmoittamista ja luvan saantia.
Eläinkuljetuslupa- ja kuljettajan pätevyystodistukseen (koskee muitakin eläimiä) liittyvät asiat sähköisen haun piiriin ja verkkomaksaminen mahdolliseksi.	Sähköinen haku nopeuttaa ja sujuvoittaa luvan saamista.
Hankintalaki 15 §: Kansalliset kynnysarvot ovat liian matalat Kaavoitusta ja rakentamista koskeva valitusmenettely on muutettava. Valitusoikeus tulisi rajata hallinto-oikeuteen.	Byrokratia ja ns. turha työ vähenevät järjestöissä ja kunnissa. Sujuvoittaa kaavoitusta ja maankäytön suunnittelua, lyhentää prosessin kestoa.
Ehdotetaan kumottavaksi laki yksityisistä teistä 15.6.1962/358 6. luku Tielautakunnalle kuuluvat tehtävät, jotka siirretään maanmittausviranomaiselle	Kunnan tehtävät vähenevät. Yksityisiin teihin kohdistuvat viranomaistoimet tulee tehtyä ammattitaidolla ja koko maassa tasalaatuisella toiminnalla.
Tiukat määräykset avohoidon suhteen. Huoneissa pitää olla omat vessat, jotta avin mukaan saa avopalveluiden statuksen, vaikka palvelu muuten on kaikkea muuta kuin laitoshoidoa.	Dementia yksiköissä tehdään vessoja valtavia määriä kun neliöt voisi käyttää yhteisten tilojen rakentamiseen.
Kolmen kuukauden välein tehtävä laitospotilaan lääkehoidon tarkastus	tarkastusväli on kohtuuttoman tiheä; puolivuositain olisi kohtuullinen
Oppilas- ja opiskeluhoitolain/asetuksen edellyttämät pakolliset lääkärintarkastukset	
Palveluasuminen kotiin on joskus niin kallista ja mahdotonta toteuttaa kun asiakas saa mitä pyytää	
Viime vuosina on tullut paljon erilaisia suunnitelmien tekemisiä: omavalvonta-, turvallisuus-, laiteturvallisuussuunnitelma ym.	Kaikki ovat valtavan työläitä ja osin turhia ja päällekkäisiä.
Kaikki ovat valtavan työläitä ja osin turhia ja päällekkäisiä.	

määräaikaisten valvonta (vireilletulo) ei ole oikea kohta valvonnalle. Pitäisi ennemmin kysyä kuinka paljon tuotetaan/järjestetään tukitoimia asiakkaille. Määräaikaisten seuranta kertoo enemmän alkuvaiheen prosessin onnistumisesta aikarajoissa ja silloinkin virheet tulee enemmän järjestelmälähtöisesti.	
Esitetään, että turvetuotannon osalta ei sovellettaisi kaivannaisjätteistä annettua asetusta.	Turvetuotannon osalta em. määräys aiheuttaa turhaa byrokratiaa eikä lisää ympäristönsuojelun tasoa.
Ympäristönsuojelulaki 13 § tulisi poistaa, sillä muu olemassa oleva alaan kohdistuva lainsäädäntö riittää turvaamaan suoluontoarvot.	
Lupaprosessien osalta tulisi käyttää enemmän ennakkoneuvotteluja. Myös lupapäätöksen ”ennakkoluettaminen” luvanhakijalla vähentäisi lupapäätöksiin jääviä epäkohdonmukaisuuksia ja ”lapsuksia”, jotka aiheuttavat pahimmillaan valituksen Vaasan Hallinto-oikeuteen tai tulkintaan ELY-keskuksen valvojan kanssa.	
Sähköistää työsuojelun valvontamenettelyt sekä selvityspyynnöt.	Yritykset ovat helisemässä työsuojelutarkastusten ja selvityspyyntöjen kanssa. Nykyinen prosessi, usean tunnin tarkastus ja selvitykset ovat aikaa vieviä
Kuntien elintarvikevalvontaprosessin yhtenäistäminen.	Toiminnot ja vaatimukset ovat kuntakohtaisia, valvonnan laatu ei ole yhtenäistä.
Direktiivilaitosten osaksi tuleva pieni, 1-50MW yksikkö tulisi voida hoitaa aina rekisteröintimenettelyllä.	Nopeuttaa hankkeiden ennakkovalvontaa
Suomeen perustetaan vain yksi valtion hallintoelin HELY, jonka toiminnot hajautetaan nykyisille paikkakunnille, niin että yksi yksikkö vastaa koko Suomen alueen vastuualueensa päätöksistä. Päätösten tulisi olla rakentavia ja keskittyä elinvoimaisuuteen.	
Vesilain mukaiset lupaprosessit, jotka edellyttävät myös MRL:n mukaista lupaa. Luvan hakijan kannalta on kohtuutonta, että sama prosessi edellyttää erillistä lupaa ja käsittelyä kahdelta tai useammalta eri viranomaiselta	Tuo säästöä asiakkaalle (yksi käsittelymaksu), sekä tehostaa viranomaistoimintaa (yksi viranomaistaho käsittelee), byrokratia ja epäselvät päätökset vähenevät.
Kunnan tulee ottaa vastaan ilmoitukset yksityisistä ilmoituksenvaraisista sosiaali- ja terveyspalveluista. Kunta toteaa ainoastaan onko kyseessä sosiaalipalvelu. Prosessissa ei anneta tai evätä lupaa vaan ainoastaan todetaan ilmoitus saaduksi. Käytännössä ilmoituksen tekemisestä aiheutuu turhaa työtä.	Koska kyseessä on yrittäjän ilmoitus tulisi asia voida ratkaista yksinkertaisella sähköisellä rekisterillä, missä yrittäjä antaa tarvittavat tiedot rekisteriä varten
Ehdotetaan terveyslautakunnan alaisen viranomaisen tarkastamisvelvollisuuden poistamista yksityisasiakkaille myyvien yritysten osalta tai tarkastusmaksun perimistä liikkeenharjoittajilta.	Tarkastusvelvoite poistuu kunnilta sellaisissa asioissa, jotka eivät ole julkisten palveluiden järjestämiseen liittyviä.
Valmius- ja varautumissuunnitelmien vähentäminen ja järjeistämisen. Turhista suunnitelmista luovutaan.	
Paloilmoitinlaitteiden ja hälytyslaitteiden määräaikaistarkastuksien tarkastusvälien pidentäminen	
Lupaprosessien yksinkertaistaminen. Joitakin luvista luovutaan kokonaan ja suunataan lupia toimenpide- ja ilmoitusmenettelyn piiriin.	
OIVA-järjestelmän poistaminen. Tilalle järkipäivä omavalvonta.	
Kuntien ja AVI:n välisen yhteistyön vahvistaminen - päällekkäisyyksien poistaminen.	
Liikennelupa: nykyinen järjestelmä aiheuttaa esimerkiksi sen, että palokunta ei voi käydä jäädyttämässä luistinratoja tai ruiskuttamassa vettä kesällä kun tori pitäisi pestä.	Tulisi siis miettiä, että jos lupavaatimusta ei voida poistaa, niin voisivatko ainakin yleishyödylliset toimijat ja yhdistykset saada vapautuksen luvasta? Meillä kukaan yrittäjä ei hyödy lupajärjestelmästä, koska ei ole paremmin tällaisten palvelujen tarjoajia.
Porojen loispäikki: poroille pistetään poroerotuksen yhteydessä loispäikki. Piikin pistämiseen tarvitaan eläinlääkäri. Olen itse nähnyt toimenpiteen käytännössä. Tämän voisivat tehdä poromiehet itse. Voisivatko poromiehet hoitaa jatkossa piikittämisen itse esimerkiksi käytyään lyhyen kurssin?	Nyt yksinkertainen toimenpide lisää kustannuksia eläinlääkärin palkan ja kilometrikulujen muodossa. Monet eläinlääkärit ovat sitä paitsi jo tällä hetkellä ylityöllistettyjä.
Väestönsuojan rakentamisvelvollisuuden poistaminen ainakin kunnista, jotka eivät ole valmiuskuntia	
Kunnan rekisterinpitovelvollisuuksia tulisi vähentää	
valvontavelvoitteita tulisi kunnilta vähentää	

Palvelujen saatavuus määräajassa ehdotetaan uudelleen arvioitavaksi	Valvonta, lausunnot, byrokratia avin:n ja kuntien osalta vähenee. Mitataan ja valvotaan oikeita asioita
Valvonnan suhteen tiukasta normiohjaukseen-ta/valvonnasta tulisi siirtyä enemmän informaatio-ohjaukseen, jossa tarkastelu painottuisi vaikuttavuustavoitteisiin.	Valvonta, lausunnot, byrokratia avin:n ja kuntien osalta vähenee. Mitataan ja valvotaan oikeita asioita. Tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääntyminen
Kunnalle mahdollisuus periä kohtuullinen maksu lausunnoista, jotka palveluntuottaja tarvitsee päästääkseen merkityksi aluehallintoviraston rekisteriin (ilmoituksen varainen palvelutoiminta) tai aloittaakseen luvanvaraisen palvelutoiminnan.	
Luvan sijaan ilmoitusmenettelyyn siirtyminen: yhdellä pääpalveluntuottajan toimiluvalla pitää voida perustaa myös uusia toimintayksiköitä ilmoittamalla asiasta.	
Työsuhteisuutta ei tule edellyttää toimilupa-asioissa	
Yhden luokun periaate sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiskäsitteilyssä	
Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan aloituslupan antaminen ehdollisena jo ennen tarkastuskäyntiä / toimintakuntoisuuden vaatimuksesta luopuminen	
Toimipaikkatarkastusten kuormittavuuden vähentäminen joko omavalvontaa lisäämällä tai tarkastusten muuttaminen tarveharkintaiseksi.	
Itsenäisten ammatinharjoittajine toimilupien muuttaminen ilmoitukseksi.	
Yhtiömuotoinen ammatinharjoittaminen ilmoituksenvaraiseksi terveydenhuollossa	
Vuosikertomusten keräämisestä luopuminen	
Potilasrekisterinpitäjyyden tulee olla ainoastaan toimintayksiköillä.	
Varhaiskasvatuslaki 17 §: Yksityisen lasten päivähoidon osalta yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 3 §:n 1 momentissa määriteltyjä valvontaviranomaisia ovat tämän lain 11 d §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin tai sen määräämä viranhaltija, aluehallintovirasto sekä Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto: prosessin sähköistäminen.	Ilmoittautumisprosessin nopeutuminen ja mahdollisten päällekkäisyyksien poistuminen
Lupavaatimukset / käsittelyt yhdenvertaisiksi kaikissa kuudessa Aluehallintovirastossa	Lupaprosessi nopeutuisi ja helpottuisi
Elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakka: - ilmoitus- ja lupamenettelyn yhtenäistäminen ja digitalisointi valtakunnallisesti ja valtakunnallinen hakujärjestelmä - suurempien valvontayksiköiden ja -alueiden muodostaminen - valvonnan 2-portaistaminen	valtiollistamisessa olisi etuna mahdollisuus jakaa resurssit valtakunnallisesti todettujen tarpeiden mukaisesti
Terveydensuojelu: - TSL 13 § mukaisen lupamenettelyn muuttaminen ilmoitusmenettelyksi, valvonnan keventäminen - sertifioitujen ulkopuolisten asiantuntijoiden käytön lisääminen sisäilmaongelmien ratkaisussa, työnjaon ja ohjeistuksen parantaminen - ruumiinsiirtojen valvonta pois ympäristöterveydenhuollolta	
Elintarvikevalvonta: - tarkastustiheyden harventaminen edelleen ja erityisosaamista edellyttävien asioiden tarkastaminen pois OIVA-järjestelmästä - ensisaapumisvalvonnan siirtäminen valtiolle kokonaan	
Eläinlääkintähuolto: - päivystyksen järjestämisvelvoitteen poistaminen lemmikkieläimiltä, jos yksityisiä klinikoita on riittävästi; vähintään virka-ajan kiireellisen eläinlääkäriavun järjestämisvelvoite pitää poistaa - valtion virkatehtävien hoito valtiolle (nyt valtio ostaa kunnilta)	
Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, Ehdotetaan laajemman harkinnanvaraisuuden käyttömahdollisuutta seulontatyössä	Riskiperheiden/lasten/nuorten kanssa työskentelyyn voitaisiin varata enemmän aikaa, ja heidän tukemisessaan terveydenhoitajan ammattitaito riittää usein pitkälle.
Rakennuslupien suora myöntäminen osayleiskaavojen perusteella muiltakin osin kuin rantaosayleiskaavojen ja kyläkaavojen kohdalla.	Kuntien välisen vapaaehtoisen yhteistyön ja rakennusvalvonnan ostojen ja konsultaatiopalvelujen kehittäminen toisi asiantuntijuutta ja osaamista silloin kun tarvitaan erityisosaamista.
Lääkärin/sosiaalityöntekijän lausunnot erilaisia etuuksia varten. Keventää menettelyä. Uusien kansallisten arkistojen myötä asiakas voisi sallia tietoa tarvitsevalle viranomaiselle ajantasaisen tiedon hakemisen mahdollisuuden kanta-arkistosta tai kansa-arkistosta jolloin erillistä lausuntoa ei välttämättä edes tarvittaisi.	Turha asiakaskäynti jäisi pois ja aikaa sitä tarvitsevalle.

Oikeusprosessit sos./terveydenhuollossa, Väljempi vaatimus työtä ohjaavien paikallisten ohjeistusten osalta.	Keventäisi hallinnollista työtä. Luottamus viranhaltijoiden ammattitaitoon.
Tietojärjestelmät sos./terveydenhuollossa: Ehkäistä ja hidastaa nykyistä hajanaista tietojärjestelmäkehitystä ja koordinoita kehitystä sote-uudistuksen yhteydessä tapahtuvaksi hallituksi kehitykseksi tavoitteena yhtenäiset asiakastietokannat ja nykyaikaiset työtä tukevat tietojärjestelmät mahdollisimman laajasti.	Muutosten tekeminen hallitusti ja koordinoidusti.
Kun toimeentulo siirtyy Kelalle jää ennaltaehkäisevä ja täydentävä tuki kuntaan. Tällä hetkellä edellytetään sosiaalityöntekijän pätevyyttä tehdä näitä päätöksiä. Tähän riittäisi sosiaaliohjaajan pätevyys.	Sosiaaliohjaaja pystyy aloittamaan asiakkaan kanssa prosessit ja tarvittaessa sosiaalityöntekijä on työparina. Resurssoinnin kannalta paremmin järjestettävissä ja koulutustasoon nähden turha käyttää tällaiseen sosiaalityöntekijää.
Ehdotetaan muutettavaksi kiinteistöinsinöörin pätevyysvaatimusta, siten että myös AMK/YAMK-insinööri voisi toimia kiinteistörekisterin pitäjänä.	Kuntien ei tarvitsisi ostaa palvelua Maanmittauslaitokselta
Laki yksityisistä teistä ehdotetaan muutettavaksi, että valitusasioita lukuun ottamatta yksityistieasioissa toimivalta on maanmittauslaitoksella toimituksissa. Kunnan tielautakunnan tehtävät perustettavien tiekuntien osalta lakkautettaisiin.	
Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 5 § ja eräät siihen liittyvät lait ehdotetaan muutettavaksi siten, että selvennetään yhden huoltajan päätöksenteko-oikeutta sekä sitä, miten toimitaan, kun huoltajat ovat erimielisiä	Mikäli lainsäätäjät pystyisi rajaamaan sellaiset tilanteet, joissa yhden huoltajan tahdonilmaus on riittävä, voisi jo merkittävä osa tilanteista ja esimerkiksi julkisen sektorin palveluista olla järjestettävissä lapselle siitä riippumatta, onko huoltajilla keskinäisiä erimielisyyksiä, tai onko toinen huoltaja tavoitettavissa tai halukas yhteistyöhön.
Lastensuojelulaki 25§, 3.momentti ehdotetaan kumottavaksi tai annettava soveltamisohje	Katsomme ettei ole uudistuksen tavoitteiden mukaista ruuhkauttaa ilmoituksilla väkivaltatapauksista tietoja vastaanottavia viranomaistahoja.
Ympäristökeskuksella tulisi olla yksi "postilaatikko", jonka kautta tapahtumanjärjestäjä voi toimittaa kaikki ympäristökeskukseen toimitettavat luvat. Prosessi pitäisi siis saada asiakaslähtöisemmäksi.	Prosessi nopeutuisi ja selkeytyisi.
Selvityspyyntöjen sähköinen käsittely esim. asiointitilin tms. kautta	Prosessi nopeutuisi ja yksinkertaistuisi, jos asiointi voitaisiin hoitaa vähintäänkin sähköpostitse, mutta asiointitili olisi sujuva ratkaisu prosessin sujuvoittamiseen
Ammattiliikenteen luvanvaraisuussäännös ehdotetaan muutettavaksi	Ammattiliikenteen luvanvaraisuussäännöksiin tehtävät muutokset tekevät mahdolliseksi työttömien työllistämisen liikuntavammaisten kuljettamisen asiointimatkoille.
Hoito- ja hoivalaitoksia koskevien paloturvallisuusvaatimusten muuttaminen siten, että automaattinen sammutuslaitteisto tulee toteutettavaksi ilman erillistä poistumisturvallisuus selvitysmenettelyä	Koska käytössä olevat kohteet on pääosin suojattu tai ne on suunniteltu suojattavaksi, ei säästöjen muuttamisesta aiheutuisi kustannuksia vallitsevaan nykykäytäntöön nähden. Sen sijaan muutoksella voidaan keventää merkittävästi pelastuslaitoksille, rakennusvalvonnoille ja toiminnanharjoittajille nykykäytännön aiheuttamaa byrokratiaa. Tarkoituksenmukaisinta olisi toteuttaa tarvittavat muutokset päivittämällä sekä rakentamista että pelastustoimea ohjaavia säädöksiä.
Yhteensopivat sähköiset järjestelmät julkishallinnon eri toimijoilla	Julkishallinnon yhteensopivilla järjestelmillä voidaan vähentää paperisten asiakirjojen tarvetta ja määrää sekä sujuvoittaa ja turvata prosessit sähköisillä käytännöillä.
Väestönsuojavelvoite ja määräykset rakennusten esteettömyydestä eli ns. invamääräykset ehdotetaan kevennettäväksi/ kumottavaksi	Nykyinen väestönsuojavelvoite aiheuttaa vuositason noin 80 miljoonan euron ylimääräiset rakennuskustannukset. Invamääräykset lisäävät huomattavasti rakentamiskustannuksia ja myös estävät usein ravintoloiden yms. yritysten perustamisen vanhoihin kiinteistöihin.
Otettava todelliseen käytäntöön MRL:n valitusmenettely sekä vähentää turhia valituksia	Kaavoista päättää valtuusto. Kaavapäätös on kokoelma erilaisia yhteen sovitettuja arvoja. Kaavaprosessissa selvitetään laajasti eri asioita jotka suunnittelun edetessä sovitetaan yhteen.
Maankäyttö ja rakennuslaki MRL 132/1999: Määräaikaiset ja tilapäiset luvat pidennettävä määräaika maksimi 5 vuodesta 15 vuoteen	Mahdollistaa kevytrakenteisten päiväkotien, kauppajen ja urheilutilojen tuotekehityksen myös Suomessa, sillä viiden vuoden kuoletusaika estää käytännössä toteutuksen
Rakennustöiden aloittaminen 3 vuodessa, MRL 132/1999, Määräys on kumottava	Vähentää ylimääräistä ja turhaa byrokratiaa
MRL :ssä erityislakina edellytetään edelleen julkipanoa paperisena ilmoitustaululla. Hidastaa käsittelyprosessia ja aiheuttaa turhaa byrokratiaa.	Useissa hallintopäätöksissä on jo mahdollista tehdä julkipano sähköisesti. Tiedottaminen sähköpostin kautta tai tekstiviestinä säästäisi hallinnollista työtä
Ympäristölupamenettelyn sijaan ilmoitusmenettelyn lisääminen	Hidastaa käsittelyprosessia ja aiheuttaa turhaa byrokratiaa.

Ympäristöluvut tulisi voida delegoida kunnassa virkamiehille	Päätökset voisivat olla virkamiespäätöksiä kuten ylemmissä ympäristöviranomaisissa, joissa ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät luvat hyväksytään.
Valvontaeläinlääkärit pitäisi siirtää valtion palkkalistoille	Valvontaeläinlääkärit voisivat toimia joustavasti yli kuntarajojen. Samalla poistuisi erittäin työllistävä laskutustyö
Nikotiinikorvausvalmisteiden luvanvaraisuus voitaisiin poistaa kokonaan	Hidastaa käsittelyprosessia ja aiheuttaa turhaa byrokratiaa.
Erikoisosaamista vaativa valvonta voisi siirtyä Eviran hoidettavaksi projektituotoisesta - kontaktimateriaalit, - lisäaineet - ravintolisät	Eri viranomaisten päällekkäisen valvonnan poistaminen.
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta: Tehtävä siirretään kunnilta AVI:lle	Valvonnan keskittäminen AVI:lle parantaa laatua ja vapauttaa voimavaroja asiakastyöhön.
Lainsäädäntöä tulee yhtenäistää niin, että ilmoitusten julkaiseminen yleisessä tietoverkossa koskee myös erityislainsäädännön perusteella julkaistavia ilmoituksia (kuulutuksia), jolloin päällekkäisiä menettelyitä ei tarvitse ylläpitää.	
Kelpoisuusehtojen löysentäminen siten, että esim. hoitotyössä perushoitoa (syöttäminen, kävelyttäminen, ulkoilutus) antamaan olisi mahdollista palkata henkilöitä ilman alan koulutusta (mm. hoiva-apulainen).	
Tiedottaminen asioissa, joissa on useita (joskus satoja) asianosaisia (esim. osayleiskaavat, ympäristöluvat, maa-ainesluvut jne.) voisi tapahtua keskitetysti sähköisesti, eikä jokaiselle erikseen tiedoksiantoa paperisena.	
Kunnan viranhaltijoiden tekemät tarkastus- ja valvontakäynnit yrityksiin, joista ostetaan sote-palveluita. Ehdotetaan valvonnan/tarkastusten siirtämistä kokonaan aluehallintovirastoille.	Työaikaa säästyy varsinaiseen viranhaltijatyöhön.
Sijaislasten palvelut valtion maksettaviksi.	Säästöt.
Joustavuutta oppilashuoltoon	Tuo joustavuutta, säästöt.
Perusopetuksen ryhmäkokojen säätelyyn väljyyttä päättää ryhmäkoosta joustavasti. Ryhmiiin, joissa on erityisoppilaita (ryhmäkoko maksimissaan 20) hyväksytään koulunkäynninohjaaja toiseksi aikuiseksi niin, että se oikeuttaa ryhmän oppilasmäärän nostamiseen	Joustavuus ja säästöt.
Lasten päivähoiton ryhmäkokojen säätelyyn väljyyttä päättää ryhmäkoosta joustavasti.	
Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden uudelleen tarkastelu.	
Eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät hoidettaisiin täysin valtion toimesta.	
Ympäristöterveydenhuollon puolella keskusvirasto-ohjausta ja virastoille raportointia kevennettävä. Yhtenäiset valtakunnalliset sähköiset lomakkeet sekä tehokkaat sähköiset valvontajärjestelmät ympäristöterveydenhuoltoon ja ympäristönsuojeluun.	
Valvonta näkökulmasta olisi tärkeä, että se hoituisi terveydenhuollossa digitaalisesti ja aukottomasti ilman tulkintaa.	
AVI:n osalta ongelmaa aiheuttaa myös se, sairaanhoitopiirien ja avien toimialueet ovat keskenään poikkeavia etenkin Keski-Suomen alueella, jossa kunnat kuuluvat Itä-Suomen sairaanhoitopiiriin ja samaan aikaan Länsi-Suomen AVIin.	
I dagens läge ska tillstånd för muddringar över 500m3 anhållas från RFV. Gränsen kunde gott och väl höjas till 1000m3 för att för-snabba processerna. Ansvarsfördelningen mellan NTM, RFV och kommunerna borde vara tydligare för kunderna.	
Yksityisten ilmoituksenvaraisten kotipalvelun tukipalvelujen ilmoitusten vastaanoton ja rekisteröinnin siirto kunnilta takaisin AVI:lle	Nykyinen toimintamalli on sekava ja työllistää turhaan kunnissa viranomaisia antamatta itse toimintaan lisäarvoa
Yksityisen sosiaalihuollon (hoivatyön) lausunnot/valvonta ja myös terveydenhuollon palvelujen tuottajien lausunnot/valvonta. Siirto takaisin AVI:lle	Nykyinen toimintamalli työllistää turhaan kunnissa viranomaisia runsaasti; kunnissa ei ole yhtenäistä toimintatapaa, jolloin samalla alueella kahdessa kunnassa voi olla toisistaan poikkeavat säännöt samalle palveluntuottajalle
Kunnan valvontavastuulle siirretyt asiat kuten sote-tilojen tarkastukset ja sote-rakentamiseen liittyvät normit: Valvontavastuu siirretään takaisin AVI:lle tai toimintaohjeita muutetaan	Oikeudenmukaisuus tuottajien välillä lisääntyy-> myös palveluasumisen taso muuttuu tasalaatuisemmaksi

Rikoslaissa virkamiehen vastuuta koskevat pykälät: Vastuuta pitää keventää	Virkamiehen on nyt noudatettava kaikkia mahdollisia lakeja, jolloin järjen käyttö ja soveltaminen eivät ole mahdollisia. Virkamies ei uskalla tehdä mitään, pelossa, että tulee syyte.
Yrityksiltä vaaditaan erilaisia määräaikaista maksullisia lupakortteja, kuten työturvakortti, tulityökortti ja niin edelleen. Vähintäänkin määräaikaisuus pois. Tarkka karsinta mitkä näistä lupakorteista ovat oikeasti tarpeellisia.	Ammattitaidon mitätöintiä. Paitsi että uusinta maksaa kortin muodossa, niin kyse on myös hukkaan menneistä työpäivistä ja kurssimaksuista. Yrityksen tehtävä ei ole elättää koulutussektoria tällä tavalla
Oiva-tarkastuslomake yrityksen sisäänkäynnissä. Käytäntö on jopa sairas. Maksu on 150 eur, ei ole yritysten tehtävä rahoittaa tarkastavan viraston toimintaa	Tarpeetonta yrittäjän työn haittaamista, kun yritykseen saapuu kesken kiireistä aikaa työntekoa häiritsevä tekijä, joka vielä veloittaa käynnistään.
Yritysmuodot samalle viivalle AVI:n silmissä kun tarkastellaan yksityisen terveydenhuollon palveluntarjoajia.	Tällä hetkellä toiminimellä saa tehdä mitä vaan helposti ja maksutta, sen sijaan muita yritysmuotoja tarkastellaan valtavilla paperimäärillä ja maksuilla.
Asetus yksityisestä terveydenhuollosta, 24.8.1990/744 5 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että yksi aluehallintovirasto on toimivaltainen myöntämään toimiluvan myös toisen aluehallintoviraston alueelle. Toimivaltainen aluehallintovirasto voisi olla se, joka ensimmäisen toimiluvan on myöntänyt ja jossa toimintaa pääasiallisesti harjoitetaan.	Nyt yritystoiminta täytyy lopettaa aluehallintoviraston lupa-alueen rajalle. Mikäli yritys haluaa toimia kahden aluehallintoviraston alueella, tulee yrityksen hakea kalliimpaa Valviran lupaa, joka toimii valtakunnallisesti. Valtakunnallinen lupa on helposti tarpeeton, jos liiketoiminnan laajennus koskee vain maantieteellisesti vieressä olevaa aluehallintovirastoa.
Laki yksityisestä terveydenhuollosta (9.2.1990/152) 7 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että sivutoimipisteen avaamiseksi ei käyttöönottotarkastusta tarvitsisi tehdä etukäteen, vaan toiminta voitaisiin aloittaa pelkän ilmoituksen jälkeen. Samoin jos yritys muuttaa uusiin tiloihin, tulisi tämän olla ilmoituksenvaraisena toimenä pelkän jälkikäteisen tarkastuksen varassa.	Mikäli tilat voitaisiin ottaa käyttöön heti niiden valmistuttua ja varsinainen tarkastus suoritettaisiin vasta jälkikäteen, ei tilojen käyttöönotto viivästyisi ja tarpeettomilta vuokra- ym. kuluilta vältyttäisiin.
Yksityisen terveydenhuollon ohjausta ja valvontaa käsittelevä työryhmä (YTEVA) on kokouksessaan 26.2.2007 linjannut, että myös vieritestaus rinnastuu yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 2§ mainittuun laboratoriotuotoimintaan ja on siten luvanvaraista. Monet vieritesteistä, esimerkiksi kolesterolit ja verensokerit ovat testejä, joita kuluttajat voivat tehdä myös itse kotonaan ilman minkäänlaista valvontaa tai ohjausta. On epäloogista, että esimerkiksi apteekissa tehtynä tällaisten yksinkertaisten testien tekemiseen pitäisi olla erillinen lupa, kun omatestaukseen verrattuna kuluttaja saa tukea laillistetulta terveydenhuollon ammattilaiselta	Pienten terveydenhuollon ja lääkealan toimijoiden sekä kansanterveysjärjestöjen mahdollisuudet edistää väestön terveyttä ja hoidon seurantaa vieritestein toteuttavilla mittauksilla helpottuvat.
Ehdottaisiin yritysten ja viranomaisten väliseen viestintään samanlaista palvelua kuin on Kelan asiointipalvelu netissä. Palveluun olisi tallennettu voimassa oleva ympäristölupa sekä kaikki käsittelyssä / vireillä olevat asiat. Siellä voisi antaa vuosittaiset raportit ja arkistoon tallentuisi myöhempiä katselua varten edellisten vuosien raportit (ja luvat ynnä muut dokumentit). Palvelusta löytyisi olemassa olevat, valmiit lomakkeet raportointiin ja ilmoituksiin ja ne voisi sitä kautta lähettää eteenpäin. Sieltä olisi hyvä löytyä myös yritykselle omat yhteyshenkilöt tai edes ohjeet mihin tulee olla yhteydessä kunkin asian hoidossa.	Kaikki ympäristölupaan liittyvä asiointi olisi yrityksen itsensä helposti seurattavissa. Kaikki dokumentit olisivat samassa paikassa, josta ne on helppo tarkistaa ja seurata.
Karsia tarpeetonta kustannuksia nostavaa valvontaa. Ei voi olla niin että tarvitaan yksi katsomaan kun eläin teurastetaan ja toinen katsomaan kun lihaa leikataan ja pakataan. Lisäksi noiden kahden maksut menevät myös sellaisena kuukautena kun teurastamo on kiinni.	Lisää kannattavaa pienyrittäjyyttä, lisää maatalouden kannattavuutta, lisää suomen omavaraisuutta, lisää kuluttajien valinnan mahdollisuuksia, lisää taloudellista toimeliaisuutta
Väliaikaiset laajennukset käyttöön nykyisen luvan yhteyteen pelkällä ilmoituksella. Tällaisia pikalupa käyttöön esim. 30 vuodessa. Anniskelusta vastaavan henkilön lupa voitaisiin myöntää myös perustuen muunlaiseen koulutustaustaan, ympäristöön ja/tai testeihin kuin mitä nyt.	Aloittavan yrityksen kustannukset olisivat selvästi pienemmät, mahdollista tehdä lisää liiketoimintaa ja työllistää enemmän ihmisiä.
Perintätoimen valvonta: Ilmoitusten käsittelyajan tulisi olla nykyistä tavoiteaikaa huomattavasti lyhyempi. Perintätoiminnassa ilmenneiden lainvastaisuuksien kohdalla mainittu noin 9 kuukauden tavoitteellinen käsittelyaika on aivan liian pitkä.	Kuten todettua, perintätoiminnassa ilmenneiden lainvastaisuuksien kohdalla mainittu noin 9 kuukauden tavoitteellinen käsittelyaika on aivan liian pitkä. Lain ja hyvän perintätavan vastaista perintätoimintaa saatetaan usein harjoittaa suuressa mittakaavassa, jolloin se voi kohdistua satoihin tahoihin. Vahinkojen minimoimiseksi olisi ensiarvoisen tärkeää, että tällaiseen toimintaan voitaisiin puuttua mahdollisimman nopeasti. Muutoksella ja tehokkaammalla puuttumisella voitaisiin ehkäistä yritystoiminnalle lainvastaisen perinnän aiheuttamia vahinkoja.
Laki yksityisestä terveydenhuollosta 3§: Muuttaa avien ohjeistusta niin, että toiminnan luonne voi reaalisesti määrittää tila- ym vaatimukset.	Pienten terveystaluyritysten perustaminen apteekkien yhteyteen helpottuu. Näiden pienten matalan kynnyksen toimipisteiden laajentuminen helpottaa kansalaisten terveystaluiden saantia etenkin syrjäseuduilla, joissa on apteekki, muttei julkisia tai yksityisiä terveystaluita.

Liite 3. Aluehallintoviraston lupa-, valvonta-, ohjaus- ja tarkastustehtäviä koskevat lait ja asetukset sekä tehtäviä määrittävät ohjeet

- Laki aluehallintovirastoista (896/2009)
- Laki valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (903/2009)
- Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista (906/2009)
- Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (954/2014)
- Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina (1524/2015)
- Valmiuslaki (1552/2011)
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, Valtioneuvoston periaatepäätös 16.12.2010
- Suomen kyberturvallisuusstrategia, Valtioneuvoston periaatepäätös 24.1.2013
- AVIen strategiasiakirja
- AVIen tulossopimukset

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualue

Alkoholihallinto

- Alkoholilaki (1143/1994)
- Asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta (1344/1994)
- Asetus alkoholijuomien vähittäismyyntistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle (680/1996)
- Valtioneuvoston asetus alkoholijuomien anniskeluajan jatkamisesta (1208/2002)
- Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa (658/2013)
- Laki ehkäisevästä päihdetyöstä (523/2015)
- Sosiaali- ja terveysministeriön päätös käymisteitse valmistetun enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman myyntipaikasta ja myyntitoiminnasta (136/1995)

Ohjeistus

- Alkoholihallinnon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2015–2016
- Alkoholijuomien vähittäismyynti elintarvikeliikkeissä -ohje
- Ohje anniskelu- ja vähittäismyyntiluvan haltijoiden konkurssitapausten käsittelyyn
- Valviran kannanotto vähittäismyyntipaikan järjestelyistä
- Valviran lausunto anniskeluluvan siirtäminen alihankkijalle
- Edellytyksistä osakeyhtiön menetettyä oma pääomansa
- Ohje anniskelu- ja vähittäismyyntiluvan haltijan luotettavuudesta ja taloudellisista edellytyksistä osakeyhtiön menetettyä oma pääomansa
- Valviran kannanotto osakkeen omistajan luotettavuudesta
- Anniskeluluvan rajaaminen lupaehdolla ja vastaavan hoitajan läsnäolovelvoite
- Ohje anniskelupaikan vastaavasta hoitajasta ja tämän sijaisista
- Valviran kannanotto tilapäiseen anniskelulupa- liikuntatapahtumassa
- Valviran kannanotto anniskeluluvan myöntämisestä lomahuoneistoon
- Valviran ohjaava kirje anniskelusta joulutorilla
- Valviran kannanotto anniskelupaikan tosiasiallisesta hallinnasta
- Alkoholijuomien anniskeluajan jatkamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1208/2002) soveltamista koskeva STTV:n ohje lääninhallituksille
- Valviran ohje alkoholimainonnasta

- Alkoholiasiat ravintolassa ohje

Elinkeinovalvonta

- Kilpailulaki (948/2011)
- Kuluttajansuojalaki (38/1978)
- Hintamerkintäasetus (553/2013)
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä kuluttaja-asiamies ohjaavat kumpikin omalla toimialallaan aluehallintovirastoa
- Laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta (661/2012) annetun lain mukaiset kuluttajapalveluja ja kulutustavaroita koskevat tutkimukset, vertailut ja selvitykset
- Valmismatkaliikelaki (939/2008)
- Mittauslaitelaki (707/2011)
- Valmiuslaki (1552/2011)
- Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeistä (1075/2000)
- Laki eräiden luotonantajien rekisteröinnistä (747/2010)
- Laki perintätoiminnasta (517/1999)
- Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä (503/2008)
- Laki panttilainauslaitoksista (1353/1992)
- Tekijänoikeuslain (404/1961)
- Löytötavaralaki (778/1988)

Oikeusturvayksikkö

- Kuntalaki (365/1995) kunnalliskanteluiden osalta
- Asunto-osakeyhtiölaki (1599/2009)
- Osakeyhtiölaki (624/2006)
- Asuntokauppalaki (843/1994)
- Laki asumisoikeusyhdistyksistä (1072/1994)
- Yhdistyslain (503/1989)
- Tilintarkastuslain (459/2007)
- Osuuskuntalain (1488/2001)
- Maksutalletuslaki (281/1931)
- Kiinteistönmuodostamislaki (554/1995)
- Lunastuslaki (603/1977)
- Yhteisaluelaki (758/1989)
- Vesilaki (587/2011)
- Laki yhteishallinnosta vuokrataloissa (649/1990)
- Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta (362/1960)
- Valtion hyväksi tuomittujen oikeudenkäyntikulujen perintä (672/2002)
- Pysäköintivirhemaksujen jäämäperintä (545/1970)
- Vaalipiirilautakuntien asettaminen, vaalilaki (714/1998)
- Metsästyslaki (615/1993)
- Laki pysäköinninvalvonnasta (727/2011)
- Laki lainajyvästöistä ja siemenrahastoista (164/1934)

Sosiaalihuoltoyksikkö

- Sosiaalihuoltolaki (710/1982)
- Laki toimeentulotuesta (1412/1997)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977)
- Vanhuspalvelulaissa (980/2012)
- Päihdehuoltolain (41/1986)
- Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987)
- Omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005)
- Perhehoitajainlain (312/1992)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992)
- Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011)
- Avioliittolaissa (234/1929)
- Rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005)
- Laki talous- ja velkaneuvonnasta (713/2000)
- Kotouttamislain (493/1999)
- Kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetun lain (497/2003)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) säädetyt
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksista (733/1992)
- Valtionavustuslaki (688/2011)
- Laki aluehallintovirastoista (896/2009)
- Valmiuslaki (1552/2011)

STM:n ohjeistus

- Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020, Sosiaali- ja terveystieteiden strategia
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KASTE 2012-2015.
- Uuden sosiaali- ja terveydenhuoltolain soveltamisopas.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan asema ja oikeudet
- Lastensuojelun laatusuositus, Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen kuntaliitto
- Tunnista, turvaa ja toimi, Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn suositukset
- Asumista kuntoutusta. Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja koskeva kehittämissuositus
- Päihdepalvelujen laatusuositus
- Yksilölliset palvelut, toimivat asunnot ja esteetön ympäristö. Vammaisten asumispalveluiden laatusuositus
- Laitoksista yksilölliseen asumiseen. Valtakunnallinen suunnitelma palvelujen kehittämiseksi lähiyhteisöön
- Valtioneuvoston periaatepäätös kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta.
- Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi
- Hyvä saattohoito Suomessa. Asiantuntijakuulemiseen perustuvat saattohoitosuositukset
- Toimeentulotuki. Opas toimeentulotukilain soveltajille
- Omaishoidon tuki. Opas kuntien päättäjille
- Turvallinen lääkehoito. Valtakunnallinen opas lääkehoidon toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa
- Maahanmuuttajanaiset ja väkivalta. Opas sosiaali- ja terveysalan auttamistyöhön.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla.

- Kiireellinen sosiaalipalvelu. Sosiaalipäivystyksen järjestäminen
- Sosiaalitoimen valmiussuunnitteluopas
- Evakuoitokeskuksen perustaminen. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille
- Turvallisuussuunnitteluopas sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille
- Traumaattisten tilanteiden psykososiaalinen tuki ja palvelut. Opas kunnille ja kuntayhtymille
- Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon johdolle ja turvallisuusasiantuntijoille
- Tietoturvallisuussuunnitelman laatiminen. Opas sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille

THL:n ja Valviran ohjeistus

- Ikäihmisten hyvä hoito ja palvelu. Opas laatuun. THL oppaita 49:2002.
- Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset. THL Ohjaus, 11/2013
- Lisäksi Valviran ja Avien yhteinen ohjeistus, mutta

Valvira on käynnistänyt antamansa ohjeistuksen läpikäymisen ja päivittämisen ottaen huomioon normien purun sekä hallinnollisen taakan keventämisen kuntien, palvelunjärjestäjien, yritysten ja viranomaisten näkökulmasta, kuitenkin potilas- ja asiakasturvallisuus huomioiden. Työ toteutetaan normaalina virkamiesvalmisteluna syyskuun 2016 loppuun mennessä. Pääpaino tarkastelussa on ollut sosiaali- ja terveydenhuollon ohjeistuksessa.

Terveydenhuolto

- Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Kansanterveyslaki (66/1972)
- Erikoissairaanhoidtolaki (1062/1989)
- Mielenterveyslaki (1116/1990)
- Työterveyshuoltolaki (1383/2001)
- Lääkelaki (395/1987)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
- Tartuntatautilaki 583/1986
- Laki kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä (497/2003)
- Alkoholilaki (1143/1994)
- Päihdehuoltolaki (41/1986)
- Laki ehkäisevästä päihdetyöstä (523/2015)
- Lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestäminen (1009/2008)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksista (733/1992)
- Valtionavustuslaki 688/2001)
- Laki aluehallintovirastoista (896/2009)
- Valmiuslaki (1552/2011)

STM:n ohjeistus

- Ajoterveyden arviointi ja lääkäreiden ilmoitusvelvollisuus
- Asevelvollisten terveystietojen luovutuskäytännöt ja -sääntely
- Asumisterveysasetus
- Ensihoidon palvelutaso. Ohje ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen laatimiseksi sairaanhoitopiireille.

- Hoitoon pääsy - yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet
- Hyvän saattohoidon suositukset
- Kuoleman toteaminen. Opas terveydenhuoltohenkilökunnalle
- Lääkärinlausunto holhousasioissa
- Lääkärintodistus ampuma-aselupaa varten
- Ohje joditablettien varaamisesta ja jakelusta
- Ohje poikien ei-lääketieteellisestä ympärileikkauksesta
- Ohje terveyskeskuksille välittömästä yhteydensaannista
- Potilasasiakirjojen laatiminen ja käsittely. Opas terveydenhuollolle
- Potilastietojenkäsittely - ohje terveydenhuoltolain 9 §:n ja asiakastietolain muutosten toteuttamiseksi
- Päihtyneen henkilön akuuttihoito-ohjeet
- Ravitsemussuositukset
- STM:n ohjeet lääkäreille päihderiippuvuuden arvioinnista ja ajokelpoisuudesta
- Turvallinen lääkehoito

Fimean ohjeistus

- 1/2015 Yhteisen tunnuksen käyttö apteekin verkkopalvelussa
- 5/2014 Pitkälle kehitetyssä terapiassa käytettävien lääkkeiden (ATMP) valmistaminen yksittäisen potilaan hoitoon
- 4/2014 Lääkevalmisteen rinnakkaistuonti
- 3/2014 Kudoslaitostoiminta
- 2/2014 Elinluovutus- ja elinsiirtotoimintaa koskevat laatu- ja turvallisuusvaatimukset
- 1/2014 Lääkkeiden toimittaminen eurooppalaisen lääkemääräyksen perusteella
- 6/2013 Veripalvelutoiminta
- 5/2013 Lääkkeiden hyvät jakelutavat
- 4/2013 Lääketurvatoiminta
- 3/2013 Lääkevalmisteen myyntipäällysmarkinnat ja pakkausseloste
- 2/2013 Lääkevalmisteen myyntiluvan ja rekisteröinnin hakeminen ja ylläpitäminen
- 1/2013 Laadunvalvontamaksu6/2012 Sairaala-apteekin ja lääkekeskuksen toiminta
- 5/2012 Lääkkeiden hyvät tuotantotavat
- 2/2012 Kliiniset lääketutkimukset
- 1/2012 Eläinlääketurvatoiminta
- 6/2011 Apteekkien lääkevalmistus5/2011 Lääkkeiden toimittaminen
- 2/2011 Apteekin verkkopalvelu
- 1/2011 Apteekin palvelupiste
- Lisäksi Valviran ja Avien yhteinen ohjeistus, mutta

Valvira on käynnistänyt antamansa ohjeistuksen läpikäymisen ja päivittämisen ottaen huomioon normien purun sekä hallinnollisen taakan keventämisen kuntien, palvelunjärjestäjien, yritysten ja viranomaisien näkökulmasta, kuitenkin potilas- ja asiakasturvallisuus huomioiden. Työ toteutetaan normaalina virkamiesvalmisteluna syyskuun 2016 loppuun mennessä. Pääpaino tarkastelussa on ollut sosiaali- ja terveydenhuollon ohjeistuksessa

Ympäristöterveydenhuolto

- Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)
- Valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006)

- Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011)
- Terveysturvallisuuslaki (763/1994)
- Terveysturvallisuusasetus (1280/1994)
- Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)
- Tupakkalaki (693/1976)
- Asetus toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi (225/1977)
- STM:n asetus tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä sekä haitta-aineiden määristä ja mittausmenetelmistä sekä testauslaboratorioista (641/2002)
- STM:n päätös tupakointivälineistä (1158/1999)
- Laki aluehallintovirastoista (896/2009)
- Valmiuslaki (1552/2011)
- Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
- Laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta (29/2000)
- Laki eläinten lääkitsemisestä (617/1997)
- Eläinsuojelulaki (247/1996)
- Lopetusasetuksen (Ey N:o 1099/2009)
- Laki eläinten kuljettamisesta annetun (1429/2006)
- Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (497/2013)
- Eläintautilaki (55/1980)
- Elintarvikkelaki (23/2006)
- Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)
- STM:n asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)
- STM:n asumisterveysohje
- STM:n asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (461/2000)
- STM:n asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001)

Ohjeistus

- Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2015-2019 (Valvira, Evira, Tukes)
- Valtakunnallinen terveysturvallisuuslain valvontaohjelma vuosille 2015-2019 (Valvira)
- Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2015-2019 (Valvira)
- Kuten edellä on todettu Valviran ohjeistuksesta myös Evira aloittaa vuonna 2016 hankkeen ohjeiden perkaamiseksi sekä määräysten ja hallinnon keventämiseksi

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

- Kuntalaki (365/1995)
- Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta (634/1998)
- Varhaiskasvatuslaki (36/1973)
- Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011)
- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009)
- Valtionavustuslaki (688/2001)
- Nuorisolaki (72/2006)
- Liikuntalaki (39/2015)
- Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä (550/2015)

- Kirjastolaki (904/1998)
- Valtioneuvoston asetus kirjastoista (406/2013)

Pelastustoimi ja varautuminen

- Pelastuslaki (379/2011)
- Pelastusasetus (5.5.2011/407)
- Valmiuslaki (1552/2011)
- Sisäministeriön asetus erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisesta pelastussuunnitelmasta (612/2015)
- SM:n ohjeistus
- Ohje palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta
- Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje

Ympäristölupavastuualue

Siirtymäsäädösten vuoksi vastuualueella sovelletaan sekä uutta että vanhaa ympäristönsuojelu- ja vesilakia. Lisäksi on suuri määrä sovellettavia substanssiasetuksia, mutta ne eivät tehtävien määrän taitoteuttamisen tavan kannalta ole keskeisiä. Erityisesti ympäristönsuojelulaki ja luonnonsuojelulaki perustuvat suurelta osin direktiiveihin.

- Ympäristönsuojelulaki, uusi (527/2014)
- Ympäristönsuojelulaki, vanha (86/2000)
- Ympäristönsuojeluasetus, uusi (713/2014)
- Ympäristönsuojeluasetus, vanha (169/2000)
- Vesilaki, uusi (587/2011)
- Vesilaki, vanha (264/1961)
- Vesiasetus, uusi (1560/2011)
- Vesiasetus, vanha (282/1962)
- Jätelaki (646/2011)
- Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
- Maa-aineslaki (555/1981)
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki vesien ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)
- Kemikaalilaki (599/2013)
- Kaivoslaki (621/2011)
- Patoturvallisuuslaki (494/2009)
- Uhkasakkolaki (1113/1990)
- Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)

Työsuojelu

- Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006)
- Laki työsuojeluhallinnosta (16/1993)
- STMa eräiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueen toimialueista (930/2009)
- VNa työsuojeluneuvottelukunnasta (565/2009)
- VNa työsuojelulautakunnasta (53/2010)
- Laki työsuojeluhenkilörekisteristä (1039/2001)
- Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä (1053/2010)

- VNa työturvallisuussäännöksiä valmistelevalta neuvottelukunnasta (1048/2003)
- Työturvallisuuslaki (738/2002)
- VNa työpaikkojen turvallisuus- ja terveysvaatimuksista (577/2003)
- VNa työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta (85/2006)
- VNa työntekijöiden suojelemisesta tärinästä aiheutuvilta vaaroilta (48/2005)
- VNa työntekijöiden suojelemiseksi optiselle säteilylle altistumisesta aiheutuvilta vaaroilta (146/2010)
- Laki syöpäsairaudesta aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä (717/2001)
- TMp syöpäsairaudesta aiheuttavista tekijöistä (838/1993)
- VNp työntekijöille aiheutuvan suurionnettomuusvaaran torjunnasta (922/1999)
- VNa kemiallisista tekijöistä työssä (715/2001)
- STMa haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista (268/2014)
- VNp työntekijöiden suojelemisesta työhön liittyvältä biologisten tekijöiden aiheuttamalta vaaralta (1155/1993)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksesta (921/2010)
- VNa työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta (716/2000)
- VNp ympäristön tupakansavusta ja siihen liittyvän syöpävaaran torjunnasta työssä (1153/1999)
- VNp asbestityöstä (1380/1994)
- TSHp hyväksyttävistä asbestipurkutyössä käytettävistä menetelmistä ja laitteista (231/1990)
- VNp asbestityöstä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta laivatyöhön (536/1988)
- Työsuojeluhallituksen päätös varautumisesta asbestityöhön aluksella (952/1989)
- VNp lyijytyöstä (1154/1993)
- VNp vaarallisia aineita sisältävistä säiliöistä ja niiden merkinnöistä (421/1989)
- Laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta (1016/2004)
- VNa koneiden turvallisuudesta (400/2008)
- VNa työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälytyksestä (568/2012)
- VNa henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista (253/2002)
- VNa laserlaitteista ja niiden tarkastuksesta (291/2008)
- VNp suurtaajuuslaitteista ja niiden tarkastuksesta (473/1985)
- VNa työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008)
- Valtioneuvoston päätös työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden käytöstä (976/1994)
- VNp henkilönsuojaimista (1406/1993)
- VNp henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä (407/1993)
- Valtioneuvoston päätös käsin tehtävistä nostoista ja siirroista työssä (1409/1993)
- VNp näyttöpäätetyöstä (1405/1993)
- Valtioneuvoston asetus eräiden leikkuulaitteiden markkinoille saattamisen kieltämisestä (683/2013)
- VNa rakennustyön turvallisuudesta (205/2009)
- Valtioneuvoston asetus rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevyyydestä ja turvallisuussuunnitelmasta (1088/2011)
- TMp rakennustyömaiden henkilöstötiloista (977/1994)
- VNa räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011)
- Panostajalaki (219/2000)
- Valtioneuvoston asetus panostajien pätevyyskirjoista (122/2002)
- STMa panostajan pätevyyskirjan myöntävästä viranomaisesta ja pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavasta koulutuksesta (124/2002)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus räjähdysaineen työmaavalmistuksen turvallisuudesta (125/2002)
- STMa räjähdysaineen työmaavalmistuksen turvallisuudesta (125/2002)

- Valtioneuvoston asetus räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta (576/2003)
- VNa nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (475/2006)
- STMa nuorille työntekijöille vaarallistentöiden esimerkkiluettelosta (188/2012)
- STMa nuorille työntekijöille sopivien kevyiden töiden esimerkkiluettelosta (189/2012)
- VNp perimälle, sikiölle ja lisääntymiselle työssä aiheutuvan vaaran torjunnasta (1043/1991)
- TMp perimälle, sikiölle ja lisääntymiselle työssä vaaraa aiheuttavista tekijöistä (1044/1991)
- VNa puunkorjuutyön turvallisuudesta (749/2001)
- Valtioneuvoston asetus terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla (317/2013)
- VNa alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta (633/2004)
- VNp työympäristöstä aluksessa (417/1981)
- Valtioneuvoston asetus aluksessa käytettävistä suojeluvälineistä ja mittauslaitteista (825/2001)
- Laki laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella (395/2012)
- Valtioneuvoston asetus laivaväen ruokahuollosta aluksella (820/2012)
- VNa laivaväen asuinympäristöstä aluksella (825/2012)

Ohjeistus

- Työsuojelun vastuualueiden runko suunnitelma vuosille 2016–2019
- Kosteus- ja homevaurioiden valvontaohje
- Häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun valvontaohje
- Työsuhteasioiden valvontaohje
- Työterveyshuollon järjestämisen valvontaohje
- Psykososiaalisen kuormituksen valvontaohje
- Vakavien työtapaturmien tutkintaohje
- Ammattitautien ja muita työperäisiä sairauksia koskevien ilmoitusten käsittely
- Kemiallisten tekijöiden valvontaohje
- Toimivallan käyttö ja rikosasiasta ilmoittaminen poliisille
- Fyysisen väkivallan ja sen uhan valvontaohje
- Ulkomaisen työvoiman valvontaohje
- Yleinen valvontaohje
- Yhdenvertaisuuden ja syrjinnän valvonta

Liite 4. Digitalisaation valtakunnalliset pilottihankkeet

Digiloikan valmisteluun liittyvän Lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan uudistus -hankkeen tavoitteena oli yhteistyössä eri viranomaisten kesken kartoittaa ne lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan prosessit, joissa viranomaisten olisi mahdollista tehdä yhteistyötä ja jotka sopisivat kokeiluaihioiksi. Lisäksi kartoitettiin, miten Kapa -kehitystä voitaisiin hyödyntää lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan kehitystyössä. Ensimmäisten kokeilujen jälkeen hanke ehdotti toteutettavaksi esimerkiksi seuraavat kokeilut vuonna 2016: ravintola-ala, alkutuotanto ja rakennusala. Nämä kokeiluaihiot nousivat haastattelujen ja työpajan perusteella myös hyvin lupaaviksi yhteistyön kohteiksi. Myös bio- ja kiertotalouden sääntely-ympäristö tunnistettiin alustavasti potentiaalisiksi kokeiluaiheiksi.

Kokeiluaihio 1: Teollisuuslaitokset (1/2) Kokeilussa voitaisiin tarkastella teollisuuslaitosten laajaa muutoshanketta.

Kokeiluaihio 2: Tapahtumanjärjestäjät
Tapahtumanjärjestäjät, jotka järjestävät isoja, 1-3:n päivän konserttitapahtumia (kävijämäärä yli 10 000), ruoka- ja anniskelutarjoilulla (A-oikeudet). Kokeiluun kannattaa ottaa joku edustaja kaupunkiympäristöstä ja maaseudulla järjestettävistä tapahtumista.

Asiakasryhmän lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan velvoitteet	Asiakasryhmän lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan velvoitteisiin liittyvät viranomaiset	Asiakasryhmän lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan velvoitteet	Asiakasryhmän lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan velvoitteisiin liittyvät viranomaiset
- Käyttöturvallisuustiedote - Tarkastus: Tilaajavastuulaki - Tarkastus: Ulkomaalaisten työntekijöiden työsuhteet - Työympäristön turvallisuuden hallinnan valvonta - Syöpävaarallisille aineille altistuneista henkilöistä ilmoitus - YVA - Ympäristölupa toiminnan olennaiselle muuttamiselle - Vesilain mukainen lupa - Luonnonsuojelun poikkeuslupa - Tietotoimitus - ELY, AVI, Tukes, Kunnat, Pelastuslaitos, Työterveyslaitos, tarkastuslaitokset - Lisäksi esim. Trafi, työterveyslaitos, EVIRA, STUK, MML, ja muut yllämainitut	- Tukes rekisteröi tiedot (tuotevalvonta), työsuojeluvalvonta valvoo - Tilaaaja vastaa, Työsuojeluviranomainen (AVI) valvoo - Työnantaja vastaa, Työsuojeluviranomainen (AVI) valvoo - Työnantaja vastaa, Työsuojeluviranomainen (AVI) valvoo - Työterveyslaitoksen ASA-rekisteri (1 krt vuodessa) - Ely on vastuuviranomainen, lisäksi liittyy esimerkiksi paikalliset maanomistajat, asukkaat, kunta, muut elinkeinoharjoittajat ja mahd. haitankärsijät - AVI on vastuuviranomainen, lisäksi mm. kunnat (esim. ympäristönsuojeluviranomainen) ja ELY:t + muut sidosryhmät (vrt. yllä) - Ympäristöluvan valvonta, vastuuviranomaiset: ELY-keskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen - AVI on vastuuviranomainen - ELY - MML	- Ilmoitus tapahtumanjärjestämisestä - Meluilmoitus - Ympäristöterveydenhuollon lupa-asiat - Terassilupa - Ilmoitus elintarvikkeiden tarjoilusta, myynnistä ja valmistuksesta - Alkoholin anniskelulupa - Lupa yleisötillaisuuden järjestämiseen, mielenosoitukseen tai arpajaisiin - Maanomistajan luvat - Myyntiluvat - Kansainväliset meritapahtumat - Ilmoitus pelastussuunnitelmasta - Lupa laser- ja lentoesityksiin - Kunnat, Evira, Poliisi, AVI - Kaikkien edeltä mainittujen viranomaisten edustajat palvelun omistajina ja toisaalta sähköisten palveluiden kehittäjinä	- Kunnat - Evira - AVI:lta lupa, ilmoitus Poliisille ja Valviralle - Poliisi - Esim. kunnan rakennusviranomainen, liikuntavirasto, satamat, kiinteistövirasto, liikennelaitos - Kunnan rakennusviranomainen - Rajavartiolaitos, Tulli - Pelastuslaitos - Trafi

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö. Lupa-, ilmoitus- ja valvontatoiminnan uudistus. Loppuraportti 30.10.2015

ATOMI-hankkeen karkea tiekartta

